

19 september 2025

Oorspronkelijke taal: Nederlands

COI FOCUS

GEORGIE

Seksuele en genderminderheden

Disclaimer:

Dit COI-product is, overeenkomstig de [richtlijnen van de Europese Unie](#) voor de behandeling van informatie over herkomstlanden van april 2008 en de van kracht zijnde wettelijke bepalingen, opgesteld door Cedoca, de dienst die binnen het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen (CGVS) verantwoordelijk is voor onderzoek naar informatie over herkomstlanden. Het document levert informatie voor de behandeling van individuele verzoeken om internationale bescherming. Het bevat geen beleidsrichtlijnen of opinies en velt geen oordeel over de grond van het verzoek om internationale bescherming.

Dit document, opgesteld binnen een afgesproken tijdbestek, steunt op een zo ruim mogelijke waaier aan zorgvuldig geselecteerde publieke informatie met bijzondere aandacht voor de toetsing en kruiscontrole van de bronnen. Cedoca probeert alle relevante aspecten van het onderwerp van dit COI-product te behandelen, maar de informatie in dit document is niet noodzakelijk exhaustief. Als dit document bepaalde gebeurtenissen, personen of organisaties niet vermeldt, betekent dit niet dat ze niet hebben plaatsgevonden of niet bestaan. Alle gebruikte bronnen krijgen een gedetailleerde bronvermelding.

This COI product was produced by Cedoca, the country of origin information research unit of the Office of the Commissioner General for Refugees and Stateless Persons (CGRS). It follows the [Common EU Guidelines](#) for processing country of origin information (April 2008) and was drafted in accordance with applicable legal provisions. It aims to provide information for the processing of individual applications for international protection. It does not contain policy guidelines or opinions and does not pass judgment on the merits of applications for international protection.

This report was prepared within an allotted timeframe, using a wide range of carefully selected public information with a constant attention to crosschecking sources. While Cedoca has endeavoured to cover all aspects relevant to the subject of this COI report, the information provided is not necessarily exhaustive. The absence of a specific event, person or organisation from this report should not be taken to imply that the event did not take place or that the person or organisation does not exist. All sources are referenced.

Samenvatting

In de Georgische samenleving heerst een hardnekkig stigma over Lesbian Gay Bisexual Transgender Intersex + (LGBTI+)-personen dat nauw verbonden is met diepgewortelde opvattingen over de noodzaak om traditionele waarden en de gezinseenheid in stand te houden. De Georgische-Orthodoxe Kerk (GOK) is de instelling die het meest gekend is voor haar homofob discours. Daarnaast is homofobie één van de kernelementen van de politieke agenda in Georgië. Sinds 2022 neemt de verspreiding van openlijk discriminerende uitspraken door politici, onder wie hooggeplaatste functionarissen van de partij Georgian Dream, aanzienlijk toe.

De staat voert in de periode 2006–2022 verschillende wettelijke hervormingen door om geweld en discriminatie op grond van seksuele geaardheid en genderidentiteit te bestrijden. In de praktijk wordt de antidiscriminatiewetgeving zelden toegepast. Sinds 2024 neemt de regerende GD-partij verschillende wetten aan die de rechten beperken van de LGBTI+-gemeenschap en de ngo's die deze gemeenschap verdedigen. De Wet inzake de bescherming van familiewaarden en minderjarigen, of anti-LGBTI+-wet, verbiedt hierbij ook de verspreiding van "LGBTI+-propaganda" via publieke bijeenkomsten, de media, films of op school. Daarnaast zijn de woorden gender en gendergelijkheid uit de wetgeving verwijderd.

Het vertrouwen van LGBTI+-personen in de politie en opsporingsinstanties is volgens verschillende LGBTI+-organisaties sterk afgenomen als gevolg van de recente antidemocratische ontwikkelingen en de invoering van de anti-LGBTI+-wet. Hierdoor doen veel slachtoffers geen aangifte meer, wat leidt tot onderrapportage van misdrijven. De LGBTI+-organisaties wijzen verder op de toenemende onverschillige houding van de politie en het Openbaar Ministerie (OM), de angst voor bijkomende discriminatie en onderdrukking door vertegenwoordigers van overheidsinstellingen, de groeiende afstand tussen de LGBTI+-organisaties en de Public Defender (ombudsman) en de extreem moeilijke communicatie met gerechtelijke en bestuursorganen. Advocaten die juridische ondersteuning bieden, stellen dat mechanismen voor mensenrechtenbescherming in de praktijk nauwelijks nog functioneren.

De politie slaagt er niet in om de veiligheid te garanderen van organisatoren van LGBTI+-evenementen noch van de deelnemers. De autoriteiten verzaken verder in hun plicht om geweldsincidenten naar behoren te onderzoeken en de verdachten ter verantwoording te roepen. Eind 2024 gebruiken de ordetroepen homofobe en haatzaaiende taal tegen demonstranten tijdens de massaprotesten na de parlementsverkiezingen. Volgens een voormalig topambtenaar wordt er bewust homofobe desinformatie binnen de ordetroepen verspreid om haat tegen demonstranten aan te wakkeren.

LGBTI+-personen vormen het doelwit van haatmisdrijven en wijdverbreide discriminatie. Het komt regelmatig voor dat hen het recht op vreedzame vergadering wordt ontnomen. Verschillende organisaties van het maatschappelijke middenveld stellen dat transgenders binnen de LGBTI+-gemeenschap het meest worden blootgesteld aan geweld. De International Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex Association (ILGA) Europe spreekt in juli 2024 over een sterke toename van geweld tegen de LGBTI+-gemeenschap en Equality Movement (EM) merkt in juli 2025 op dat er een merkbare toename is in aanvallen gemotiveerd door transfobie. Volgens EM is ook het gebruik van homofobe haatspraak en (doods)bedreigingen op sociale media alarmerend toegenomen. De organisatie maakt zich zorgen over de recente trend om LGBTI+-personen aan te vallen door hen te lokken via datingapps.

Zowel in het onderwijs als op het gebied van werk en toegang tot de gezondheidszorg ondervinden LGBTI+-personen hindernissen. De anti-LGBTI+-wet verhoogt deze barrières door onder meer het verbieden van publieke discussie over LGBTI+-kwesties op scholen en universiteiten en het criminaliseren van transspecifieke zorg. Volgens EM heeft de wet geleid tot een alarmerende toename van de sociale en economische uitsluiting van de LGBTI+-gemeenschap.

Summary

Persistent stigma against lesbian, gay, bisexual, transgender, intersex, and queer (LGBTI) individuals prevails in Georgian society and is closely linked to deeply held beliefs about preserving traditional values and family unity. The Georgian Orthodox Church plays a key role in perpetuating homophobic discourse. Additionally, homophobia is a key element of Georgia's political agenda. Since 2022, there has been a significant increase in openly discriminatory statements by politicians, including senior officials from the ruling Georgian Dream party.

Between 2006 and 2022, the state introduced various legal reforms aimed at combatting violence and discrimination based on sexual orientation and gender identity. In practice, however, anti-discrimination legislation is rarely enforced. Since 2024, meanwhile, the ruling GD party has passed several laws restricting the rights of the LGBTI+ community and the NGOs that defend them. The Law on the Protection of Family Values and Minors, also known as the anti-LGBTI+ law, prohibits the dissemination of 'LGBTI+ propaganda' at public gatherings, in the media, in films and in schools. Additionally, the terms 'gender' and 'gender equality' have been removed from legislation.

According to various LGBTI+ organisations, confidence in the police and investigative authorities among LGBTI+ people has diminished significantly as a result of recent anti-democratic developments and the introduction of anti-LGBTI+ legislation. Consequently, many victims are reluctant to report crimes, which leads to underreporting. These organisations also highlight the increasingly indifferent attitude of the police and the Public Prosecutor's Office, the fear of additional discrimination and oppression by representatives of government institutions, the growing distance between LGBTI+ organisations and the Public Defender (ombudsman), and the extremely difficult communication with judicial and administrative bodies. Lawyers providing legal support argue that human rights protection mechanisms barely function in practice.

The police fail to guarantee the safety of organisers and participants of LGBTI+ events. The authorities also fail in their duty to properly investigate incidents of violence and bring suspects to justice. At the end of 2024, law enforcement officers used homophobic and hateful language against demonstrators during the mass protests that followed the parliamentary elections. According to a former senior official, homophobic disinformation is deliberately spread within the law enforcement agencies to incite hatred against demonstrators.

LGBTI+ persons face hate crimes and widespread discrimination. They are often denied the right to peaceful assembly. Several civil society organisations claim that transgender people within the LGBTI+ community are the most vulnerable to violence. In July 2024, the International Lesbian, Gay, Bisexual, Trans, and Intersex Association (ILGA) Europe reported a sharp increase in violence against the LGBTI+ community. In July 2025, the Equality Movement (EM) noted a significant rise in transphobic attacks. According to EM, the use of homophobic hate speech and death threats on social media has also increased alarmingly. The organisation is also concerned about the recent trend of targeting LGBTI+ individuals through dating apps.

LGBTI+ people face barriers in education, employment, and healthcare access. The anti-LGBTI+ law exacerbates these issues by banning public discussion of LGBTI+ matters in schools and universities, and by criminalising trans-specific care, among other things. According to EM, this has led to an alarming increase in the social and economic exclusion of the LGBTI+ community.

Inhoudstafel

Samenvatting	2
Summary	3
Lijst van afkortingen	5
Inleiding.....	7
1. Sociaal-politieke context	9
1.1. Algemene situatie van het land.....	9
1.2. Standpunt van de politieke actoren	10
1.3. Standpunt van de religieuze actoren	12
2. Juridisch en institutioneel kader	13
2.1. Wetgeving	13
2.1.1. Wetten die seksuele en genderminderheden veroordelen.....	13
2.1.2. Wetten die rechten aan seksuele en genderminderheden toekennen	18
2.2. Gerechtelijke acties.....	21
2.2.1. Tegen seksuele en genderminderheden	21
2.2.2. Tegen daders van geweld tegen seksuele en genderminderheden.....	22
2.3. Houding van de ordetroepen	28
2.3.1. Ten opzichte van seksuele en genderminderheden.....	28
2.3.2. Ten opzichte van daders van geweld tegen seksuele en genderminderheden.....	30
3. Sociaal klimaat	31
3.1. Maatschappelijke houding	31
3.1.1. Sociale voorstellingen van seksuele en genderminderheden	31
3.1.2. Standpunt en rol van de media	33
3.1.3. Geweld tegen seksuele en genderminderheden	34
3.1.4. Mensenrechtenschendingen	41
3.2. Zichtbaarheid	50
3.2.1. Vrijheid van meningsuiting en vergadering	50
3.2.2. Ontmoetingsplaatsen	50
3.2.3. Verenigingsleven	51
Bibliografie.....	54

Lijst van afkortingen

ACB	Anti-Corruption Bureau
AI	Amnesty International
ARBS-FM	Attitudes Toward Bisexual Women and Men Scale
ATLG	Attitudes Toward Lesbians and Gay Men Scale
CEC	Central Election Commission
CEUJ	Centre universitaire d'enseignement du journalisme
CoE	Council of Europe
CPAC	Conservative Political Action Conference
CPJ	Committee to Protect Journalists
CPT	European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment
CRRC	Caucasus Research Resource Center
DRI	Democracy Research Institute
EC	Europese Commissie
ECRI	European Commission against Racism and Intolerance
EHRM	Europees Hof voor de Rechten van de Mens
EVRM	Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens
EM	Equality Movement
FARA	Foreign Agents Registration Act
GDI	Georgian Democracy Initiative
GEL	Georgische Lari
GNCC	Georgian National Communication Commission
GOK	Georgisch-Orthodoxe Kerk
GTS	Genderism and Transphobia Scale
GYLA	Georgian Young Lawyers' Association
HRC	Human Rights Center
HRHT	Human Rights House Tbilisi
HRW	Human Rights Watch
IDAHOT	Internationale Dag tegen Homofobie, Bifobie, Transfobie, en Interseksefobie
IE SOGI	Independent Expert on sexual orientation and gender identity
ILGA	International Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex Association
ISFED	International Society for Fair Elections and Democracy
IWPR	Institute for War & Peace Reporting

LAS	Legal Aid Service
LGBTI+	Lesbian Gay Bisexual Transgender Intersex +
MIA	Ministry of Internal Affairs
ngo	niet-gouvernementele organisatie
OC media	Open Caucasus Media
Ofpra	Office français de protection des réfugiés et apatrides
OM	Openbaar Ministerie
OMCT	World Organisation Against Torture
OSCE	Organization for Security and Co-operation in Europe
OSGF	Open Society Georgia Foundation
PACE	Parliamentary Assembly of the CoE
RFE/RL	Radio Free Europe/Radio Liberty
SIS	Special Investigation Service
SJC	Social Justice Center
SOGI	Seksuele oriëntatie en genderidentiteit
STD	Special Tasks Department
TIG	Transparency International Georgia
UNAIDS	Joint United Nations Programme on HIV/AIDS
UNHCR	United Nations High Commissioner for Refugees
UNM	United National Movement
UPR	Universal Periodic Review
USDOS	United States Department of State
VN	Verenigde Naties
WISG	Women's Initiatives Supporting Group

Inleiding

Dit onderzoek verzamelt informatie over de situatie van seksuele en genderminderheden in Georgië, in het bijzonder de situatie van homoseksuelen, lesbiennes en transpersonen.

Dit document verzamelt informatie over een verslagperiode van vijf jaar. Cedoca heeft het onderzoek afgesloten op 18 september 2025.

"Seksuele geaardheid en genderidentiteit zijn brede begrippen die ruimte bieden voor zelfidentificatie", aldus de Vluchtelingenorganisatie van de Verenigde Naties (Office of the United Nations High Commissioner for Refugees, UNHCR). De seksuele geaardheid is "het vermogen van eenieder om zich emotioneel, affectief en seksueel sterk aangetrokken te voelen tot mensen van hetzelfde of het andere gender, of van meer dan één gender, en met hen intieme en seksuele relaties aan te gaan". UNHCR stelt vast dat: "Tientallen jaren onderzoek heeft uitgewezen dat seksuele geaardheid kan variëren langs een glijdende schaal van uitsluitende en niet-uitsluitende aantrekking tot hetzelfde of het andere geslacht". Genderidentiteit verwijst naar "eenieders diepgevoelde, persoonlijke beleving van zijn gender, die al dan niet overeen kan komen met het bij de geboorte meegekregen geslacht, met inbegrip van de persoonlijke beleving van het lichaam en andere genderuitingen, waaronder kleding, spraak en gedrag. [...] Genderidentiteit en de uitdrukking daarvan heeft vele vormen, waarbij sommige personen zichzelf noch als man, noch als vrouw zien, of als beide".¹ Bij transpersonen komt de genderidentiteit niet overeen met het toegekende geslacht.²

Deze COI Focus telt drie delen. Het eerste gedeelte onderzoekt de algemene politieke context en meer bepaald het standpunt van de politieke en religieuze autoriteiten over seksuele en genderminderheden.

Het tweede gedeelte licht de wetgeving in het voor- of nadeel van seksuele en genderminderheden toe. Het beschrijft ook de gerechtelijke acties door de overheid, al dan niet volgens bestaande wettelijke bepalingen.

Tot slot behandelt het derde gedeelte de situatie van de seksuele en genderminderheden in de samenleving. Enerzijds komen de sociaal-culturele percepties, het geweld tegen deze personen en de eventuele verschillen in de behandeling op sociaaleconomisch vlak aan bod. Anderzijds belicht dit hoofdstuk aspecten van hun sociale leven zoals ontmoetingsplaatsen en/of verenigingen.

De terminologie waarmee seksuele en genderminderheden zichzelf benoemen en benoemd worden, kan per bron verschillen. Cedoca gebruikt in dit document de term LGBTI+ om te verwijzen naar lesbische, homo(seksuele), bi(seksuele), trans(gender) en intersekse personen. De + staat voor iedereen die niet hetero is en/of niet valt binnen de opdeling man-vrouw, maar zich niet rekent onder een van de letters in LGBTI+.³

Cedoca baseerde zich voor dit onderzoek op informatie uit publiek beschikbare bronnen waaronder lokale en internationale media, zoals Open Caucasus (OC) Media en Civil Georgia, internationale publicaties van niet-gouvernementele organisaties (ngo's) en onderzoekcentra, Transparency International en Freedom House. Cedoca heeft ook gouvernementele bronnen, waaronder het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken (United States Department of State, USDOS) en UK Home Office, geraadpleegd die *country of origin information* (COI) publiceren.

Deze COI Focus wordt verder aangevuld met informatie verkregen tijdens een factfindingmissie (FFM) in Georgië. Cedoca organiseerde deze missie van 24 tot en met 28 oktober 2022 om een beter inzicht

¹ UNHCR, 23/10/2012, pp. 130-131, [url](#)

² Cavarra, 25/09/2020, [url](#)

³ Cavarra, 2024, p. 15, [url](#)

te krijgen in de asielmotieven van Georgiërs en de toegankelijkheid en effectiviteit van nationale veiligheidsdiensten en rechtsmiddelen. Cedoca sprak met verschillende actoren die actief zijn op het gebied van mensenrechten in Georgië en/of die de mensenrechtensituatie in Georgië monitoren. Tijdens de missie heeft Cedoca ook vertegenwoordigers van twee organisaties die zich inzetten voor LGBTI+-rechten ontmoet: Tbilisi Pride en Equality Movement (EM) alsook een organisatie die zich bezighoudt met vrouwenrechten. Tijdens de missie ontmoette Cedoca vertegenwoordigers van het Human Rights Protection and Investigation Quality Monitoring Department in het ministerie van Binnenlandse Zaken dat instaat voor monitoring van de kwaliteit van het onderzoek naar haatmisdrijven en misdrijven op grond van discriminatie. Verder sprak Cedoca met enkele oprichters van de grootste burgerbeweging in het land, de Shame Movement.

Daarnaast vroeg Cedoca per e-mail meer informatie aan EM, Tbilisi Pride, en een andere LGBTI+-organisatie over de actuele situatie van de LGBTI+-gemeenschap in het licht van de recente wetgevende initiatieven die de rechten van de gemeenschap beperken. EM antwoordde per e-mail op 2 juli 2025, 5 september 2025 en 18 september 2025. Op 15 september 2025 bezorgde Tbilisi Pride per e-mail drie openbare rapporten, die door Cedoca werden geraadpleegd in het kader van dit onderzoek. Cedoca ontving van de andere organisatie bij het afsluiten van het onderzoek geen antwoord.

1. Sociaal-politieke context

1.1. Algemene situatie van het land

Sinds de presidentsverkiezingen van 2018 is de Republiek Georgië niet langer een presidentiële, maar een parlementaire republiek. In dit systeem ligt de werkelijke macht bij de eerste minister en het parlement en is de rol van de president symbolisch.⁴

Het land kent een meerpartijenstelsel sinds zijn onafhankelijkheid in 1991, maar in de praktijk bekleedt één politieke partij een machtspositie.⁵ Van 2003 tot en met 2012 is dat de United National Movement (UNM). Sinds 2012 is de partij Georgian Dream aan de macht.⁶ Georgian Dream keurt in 2024 via het parlement, ondanks publieke en internationale weerstand, twee repressieve wetten goed: een wet inzake transparantie over buitenlandse beïnvloeding en een wet die LGBTI+-rechten ernstig inperkt (zie hoofdstuk 2.1.1).⁷

Internationale organisaties, die Georgië monitoren, spreken al enkele jaren van een democratische achteruitgang, gelet op de aanhoudende politieke spanningen en het uitblijven van hervormingen van het rechtssysteem. Het land is volgens Freedom House op weg naar een semi-geconsolideerd autoritair regime. De definitie van *state capture* wordt eveneens gebruikt om de situatie in Georgië te beschrijven omwille van de machtsconcentratie bij Georgian Dream en de controle die ze uitoefent op het rechtswezen en de wethandhavinginstanties. Dat gebeurt door in verschillende overheidsinstanties, alsook in de rechterlijke en uitvoerende macht, mensen te benoemen die trouw zijn aan de partij.⁸ Freedom House stelt verder dat oligarchie de politieke situatie van het land beïnvloedt, oppositieleden te maken krijgen met fysiek geweld, corruptie binnen de regering blijft bestaan, en geweld en intimidatie van journalisten de persvrijheid ondermijnen.⁹

In maart 2022 dient Georgië een verzoek in om te mogen toetreden tot de EU.¹⁰ Op 8 november 2023 geeft de Europese Commissie (EC) een positief advies om Georgië de status van kandidaat-lid toe te kennen, mits enkele voorwaarden. De EC oordeelt dat drie van de twaalf aanbevelingen in november 2023 zijn vervuld: het promoten van gendergelijkheid en het bestrijden van geweld tegen vrouwen, het naleven van en actief rekening houden met de vonnissen van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) en een transparante en onafhankelijke selectieprocedure voor de nieuwe Public Defender of ombudsman.¹¹ In juni 2024 bevriest de EU het toetredingsproces naar aanleiding van de eerste goedkeuring van de zogenaamde anti-LGBTI+-wet.¹² Eind november 2024 kondigt de eerste minister zelf aan het toetredingsproces te pauzeren tot 2028.¹³

Human Rights Watch (HRW) meldt in juli 2025 dat de mensenrechtensituatie dramatisch achteruit is gegaan sinds 2021. De autoriteiten nemen sinds de lente van 2024 wetten aan die onverenigbaar zijn met de verbintenissen die het land aangaande het recht op vrijheid van meningsuiting, vergadering en vereniging, alsook inzake het recht op non-discriminatie en gelijkheid. De autoriteiten bemoeien

⁴ EC-High Representative of the European Union for Foreign Affairs and Security Policy, 09/11/2017, [url](#)

⁵ Freedom House, 04/02/2019, [url](#)

⁶ RFE/RL, 24/10/2013, [url](#); CEC, s.d., [url](#); ICG, 18/12/2012, [url](#)

⁷ Jam News, 17/09/2024, [url](#); RFE/RL, 03/06/2024, [url](#)

⁸ Freedom House, 12/04/2024, [url](#); Freedom House, 24/05/2023, [url](#); Freedom House, 20/04/2022, [url](#); EEAS, 17/03/2022, [url](#); TI, 31/01/2023, [url](#); TI, 30/01/2024, [url](#); Simonishvili N. and Kurdovanidze N., chairperson and legal assistance program director at GYLA, gesprek, Tbilisi, 27/10/2022; Marikashvili E. and Kapanadze M., chairperson and program director at GDI, gesprek, Tbilisi, 24/10/2022

⁹ Freedom House, 15/04/2025, [url](#)

¹⁰ Civil Georgia, 03/03/2022, [url](#)

¹¹ Civil Georgia, 13/11/2023, [url](#)

¹² RFE/RL, 09/07/2024, [url](#); Jam News, 13/09/2024, [url](#); OC Media, 10/10/2024, [url](#)

¹³ Jam News, 04/12/2024, [url](#); OC Media (Fabbro R.), 01/12/2024, [url](#); OC Media, 28/11/2024, [url](#)

zich buitensporig met grotendeels vreedzame bijeenkomsten en reageren niet adequaat op politiegeweld tegen vreedzame demonstranten. De reeks wetswijzigingen is er volgens HRW op gericht alle afwijkende meningen en non-conformisme in het land strafrechtelijk te bestraffen en uit te wissen.¹⁴

1.2. Standpunt van de politieke actoren

In de periode 2021–2025 maken diverse organisaties en instellingen melding van (toenemende) discriminerende en haatzaaiende uitingen door politieke actoren, onder wie vertegenwoordigers van de regerende partij Georgian Dream, tegenover LGBTI+-personen in Georgië.

Het Office français de protection des réfugiés et apatrides (Ofpra) stelt dat vanaf 2021 enkele politici van Georgian Dream, zoals voormalig premier Irakli Gharibashvili (2021–2024)¹⁵ en premier Irakli Kobakhidze (2024–...), openlijk discriminerende opmerkingen maken tegenover LGBTI+-personen. Ofpra verwijst hiervoor naar nieuwsberichten van OC Media, een onafhankelijk mediakanaal dat bericht over de Noordelijke en Zuidelijke Kaukasus, en de landbeleid- en informatienota inzake seksuele oriëntatie en genderidentiteit van het UK Home Office.¹⁶

De Public Defender merkt in een rapport over het jaar 2021 op dat haatdragende taal tegenover LGBTI+-personen, verspreid door politici en overheidsfunctionarissen, bijzonder problematisch is in Georgië. Ze heeft een aanzienlijke negatieve impact op de sociale acceptatie en de omvang van het geweld tegen de LGBTI+-gemeenschap.¹⁷

De Mensenrechtencommissaris van de Raad van Europa (Council of Europe, CoE) stelt in 2022 dat ze op de hoogte is gebracht van meerdere gevallen van haatspraak en uitingen van intolerantie in de publieke sfeer. Ze is vooral getroffen door de intolerante uitspraken van hoge functionarissen, maar ook van religieuze en gemeenschapsleiders. Haatspraak tegen LGBTI+-personen werd in het verleden heviger tijdens verkiezingstijd, maar maakt nu deel uit van het dagelijkse discours.¹⁸

Het Institute for War & Peace Reporting (IWPR) meldt in 2022 dat LGBTI+-activisten in Georgië waarschuwen voor de groeiende politieke macht van homofobe, extreemrechtse groeperingen. Ze vrezen dat de regering ervoor zal kiezen om deze groeperingen te omarmen in plaats van ze te bestrijden.¹⁹

De Public Defender stelt in een rapport over het jaar 2022 dat uitspraken van politici die discriminatie op grond van seksuele geaardheid en genderidentiteit kunnen aanwakkeren, problematisch zijn.²⁰

In juni 2023 merkt OC Media op dat prominente figuren binnen de regerende partij Georgian Dream hun homofobe retoriek de afgelopen maanden opdrijven. De premier van Georgië, de partijvoorzitter en de fractieleider van het parlement doen allemaal scherpe anti-LGBTI+-uitspraken. Ze waarschuwen voor queer "propaganda" en beschuldigen jongeren van "messed-up orientations". Sommige activisten maken zich hierdoor zorgen dat de regering van plan is om de Tbilisi Pride Week, die in de eerste week van juli plaatsvindt, in het gedrang te brengen. Mariam Kvaratskhelia, mededirecteur van Tbilisi Pride, zegt tegen OC Media dat zij de trend ziet als onderdeel van een bredere verkiezingsstrategie en niet uitsluitend in verband brengt met de Pride Week. Volgens Tbilisi Pride probeert de partij door het

¹⁴ HRW, 23/07/2025, [url](#)

¹⁵ Civil Georgia, 01/02/2024, [url](#)

¹⁶ Ofpra, 24/03/2025, p. 17, [url](#); UK Home Office, 09/2024, [url](#); OC Media (Shoshiashvili T.), 30/04/2024, [url](#); OC Media (Shoshiashvili T.), 27/06/2023, [url](#)

¹⁷ UK Home Office, 09/2024, [url](#); Public Defender of Georgia (Jalagania L.), 29/04/2022, p. 15, [url](#)

¹⁸ CoE - Commissioner for Human Rights (Mijatovic, D.), 15/07/2022, pp. 12-13, [url](#); UK Home Office, 09/2024, [url](#); Asylos, 09/2024, [url](#)

¹⁹ IWPR (Dolenjashvili T.), 23/02/2022, [url](#)

²⁰ UK Home Office, 09/2024, [url](#); Public Defender of Georgia, 11/04/2023, p. 17, [url](#)

innemen van homofobe standpunten 15 tot 20 % van de radicale conservatieve kiezers veilig te stellen bij de verkiezingen van 2024.²¹ In een artikel van juli 2023 schrijft Politico daarnaast over de band tussen de anti-LGBTI+-uitspraken van de premier in mei en juni 2023 en het instrumentele gebruik van deze retoriek door extreemrechtse groepen om honderden mensen te mobiliseren voor de gewelddadige verstoring van het Tbilisi Pride festival in juli 2023.²²

De ngo Tbilisi Pride maakt volgens Opfra in september 2023 melding van een aanzienlijke toename van homofobe retoriek en de verspreiding van desinformatie betreffende LGBTI+-personen door regeringsleden, de regerende partij Georgian Dream en via regeringsgezinde media.²³

De International Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex Association (ILGA) Europe, de Europese afdeling van de internationale LGBTI+-vereniging, maakt in haar verslag over het jaar 2023, melding van een aanhoudende verspreiding van desinformatie en retoriek waarin LGBTI+-rechten worden gelijkgesteld met "het Westen". De premier en andere hoge functionarissen rechtvaardigen de invoering van de Wet inzake transparantie van buitenlandse invloed met homofobe argumenten.²⁴

Het Democracy Research Institute (DRI), een denktank voor openbaar beleid opgericht in 2018 door een voormalige Georgische Public Defender, beschrijft in een rapport van 2024 het instrumentele gebruik van homofobe en anti-genderretoriek voor politiek gewin, specifiek door de extreemrechtse partij Conservative Movement/Alt-Info^{25, 26}

De speciale rapporteur van de Verenigde Naties (VN) merkt in haar rapport van 2024 over de situatie van mensenrechtenverdedigers met bezorgdheid op dat er in de mensenrechtenstrategie geen enkele verwijzing naar de rechten van LGBTI+-personen, discriminatie op grond van seksuele geaardheid en genderidentiteit, en LGBTI+-rechtenverdedigers wordt gemaakt. De aanhoudende straffeloosheid voor aanvallen op mensenrechtenverdedigers en voor mensenrechtenschendingen in het algemeen, is een teken van een gebrek aan politieke wil om het probleem aan te pakken. Dit gebrek aan politieke wil wordt onder meer weerspiegeld door uitspraken van de premier waarbij hij de bevordering van de gelijkheid van en non-discriminatie tegen de LGBTI+-gemeenschap afschildert als "valse vrijheden" en "propaganda".²⁷

De CoE-Mensenrechtencommissaris uit in 2024 zijn bezorgdheid over het politieke discours in Georgië. Het initiatief van Georgian Dream om de Grondwet te wijzigen en een nieuwe constitutionele wet inzake de bescherming van familiewaarden en minderjarigen aan te nemen, weerspiegelt volgens hem de schadelijke stereotypen en vooroordelen tegen LGBTI+-personen die nog steeds bestaan, ook bij sommige politici. Deze vooroordelen kunnen een sterke, negatieve impact hebben op de mensenrechten, veiligheid en het welzijn van LGBTI+-personen en degenen die hun rechten verdedigen.²⁸

EM, de grootste LGBTI+-gemeenschapsorganisatie in de Zuidelijke Kaukasus²⁹, publiceert in 2025 een rapport over schendingen van LGBTI+-rechten tijdens het jaar 2024. Volgens EM vormt homofobie een van de kernelementen van de politieke agenda in Georgië. Sinds 2022 neemt de verspreiding van openlijk discriminerende uitlatingen door politici, onder wie hooggeplaatste functionarissen, aanzienlijk

²¹ UK Home Office, 09/2024, [url](#); OC Media (Shoshiashvili T.), 27/06/2023, [url](#)

²² Asylos, 09/2024, [url](#); Politico (Parulava D.), 15/07/2023, [url](#)

²³ Ofpra, 24/03/2025, p. 17, [url](#)

²⁴ Ofpra, 24/03/2025, p. 17, [url](#); ILGA Europe, februari 2024, p. 67, [url](#)

²⁵ Alt-Info is een ultraconservatieve, pro-Russische groep, die eerst actief was op sociale media en later een televisiekanaal begon. In november 2021 richtten vertegenwoordigers van Alt-Info de partij Conservative Movement op. Sinds 11 april 2022 heet de partij Conservative Movement/Alt-Info. Bron: ISFED, 11/07/2022, [url](#)

²⁶ Asylos, 09/2024, [url](#); DRI, 3/07/2024, p. 9, [url](#)

²⁷ Asylos, 09/2024, [url](#); United Nations General Assembly, 19/03/2024, pp. 4, 7-8, 10, [url](#)

²⁸ Asylos, 09/2024, [url](#); Council of Europe, 27/03/2024, [url](#)

²⁹ EM, 01/01/2024, p. 2, [url](#)

toe. EM verwijst daarbij naar een mediamonitoringrapport van de Media Development Foundation betreffende onderzoek in de eerste helft van 2023. Het onderzoek identificeert 2.527 seksistische en homofobe discriminerende uitspraken, waarvan 34 % afkomstig van politici. Van alle politieke partijen verspreidt de Conservative Movement/Alt-Info de meeste homofobe uitlatingen, gevolgd door Georgian Dream en de Alliance of Patriots.³⁰ EM verwijst verder naar een media-analyse van het Georgische Verkiezingsobservatorium, die zich richt op de homofobe retoriek van hooggeplaatste functionarissen van Georgian Dream voorafgaand aan de parlementsverkiezingen. De analyse benadrukt onder meer de uitspraken van Kobakhidze, die beweert dat de propaganda zou kunnen leiden tot een toename van het aantal LGBTI+-personen. De analyse citeert ook de uitspraak van Bidzina Ivanishvili, die zogenaamde LGBTI+-propaganda omschrijft als een bedreiging voor het voortbestaan van de natie.³¹

In haar rapport van 2025 over het schrappen van LGBTI+-kwesties uit het overheidsbeleid stelt de Women's Initiatives Supporting Group (WISG), een lokale ngo die zich onder meer inzet voor rechten van LGBTI+-personen, dat homofobe retoriek van overheidsactoren in de periode 2023-2024 vooral prominent aanwezig is tijdens de parlementaire debatten over de voorgestelde anti-LGBTI+-wet inzake de bescherming van familiewaarden en minderjarigen. Tijdens de campagne ter ondersteuning van het wetsvoorstel gebruiken hoge ambtenaren openlijk discriminerende taal en portretteren ze de LGBTI+-gemeenschap vaak als een "schadelijke invloed" op kinderen en maatschappelijke normen. Volgens de WISG is haatspraak de afgelopen jaren steeds meer genormaliseerd in het publieke debat. Politieke leiders rechtvaardigen of bagatelliseren bij meerdere gelegenheden geweld tegen LGBTI+-individueen door een beroep te doen op de vermeende wil van de meerderheid. Daarom manifesteert politieke homofobie zich het duidelijkst via de uitspraken van hoge ambtenaren en in wetsvoorstellen. De WISG stelt dat zulke retoriek en beleidsvorming niet alleen de veiligheid en waardigheid van LGBTI+-personen ondermijnen, maar ook ideologische en fysieke intimidatie door homofobe groepen legitimeren.³²

1.3. Standpunt van de religieuze actoren

De WISG publiceert in 2022 een studie over de publieke kennis, het bewustzijn en de houding betreffende de LGBTI+-gemeenschap. In deze studie noemen een groot deel van de respondenten de Georgisch-Orthodoxe Kerk (GOK) als eerste wanneer het gaat over instellingen die een homofob discours voeren.³³

Sinds 2014 organiseert de GOK op 17 mei, een dag die internationaal beschouwd wordt als de internationale dag tegen Homofobie, Bifobie, Transfobie en Interseksefobie (International Day Against Homophobia, Biphobia and Transphobia, IDAHOT), de dag van de heiligheid van het gezin en het respect voor de ouders. De GOK houdt op die dag jaarlijks demonstraties waarbij ze in het stadscentrum van Tbilisi marcheert, belangrijke locaties bezet en massabruiloften viert.³⁴

Op 29 juni 2021 roept de GOK de leden van de werkgroep van het Europees Parlement voor LGBTI+-kwesties en de ambassadeurs in Georgië op om geen steun te verlenen aan de Tbilisi Pride Week. De GOK dringt er bij de regering op aan om de destabilisatie van het land en het openbare leven te voorkomen. Volgens de GOK promoten de organisatoren van het evenement een onconventionele levenswijze onder het mom van mensenrechtenbescherming. Het evenement bevat volgens de GOK

³⁰ EM(Guliashvili M.), 03/03/2025, p. 5, [url](#)

³¹ EM(Guliashvili M.), 03/03/2025, p. 9, [url](#)

³² WISG, 17/05/2025, p. 14, [url](#)

³³ WISG, 6/05/2022, p. 103, [url](#)

³⁴ Civil Georgia, 17/05/2024, [url](#); United Nations General Assembly, 15/05/2019, p. 12, [url](#)

tekenen van provocatie, is in strijd met sociaal erkende morele normen en heeft als doel ernstige zonde te legaliseren.³⁵

De WISG licht in haar rapport van 2025 over het verdwijnen van LGBTI+-kwesties uit het overheidsbeleid het verband tussen de GOK en extreemrechtse groepen toe. Volgens de organisatie blijft de GOK een van de meest vertrouwde instellingen in Georgië en beïnvloeden haar standpunten over morele kwesties, vooral rond seksuele geaardheid en genderidentiteit, de publieke opinie in sterke mate. Deze context voedt extreemrechtse bewegingen die, in samenwerking met religieuze autoriteiten, LGBTI+-kwesties beschouwen als een bedreiging voor de Georgische identiteit, cultuur en nationale waarden.³⁶

Extreemrechtse groeperingen manifesteren zich als politieke partijen of individuen en als ngo's. Tot de politieke partijen behoren de Alliance of Patriots en People's Power. Aan ngo-zijde zijn onder andere Georgian March, Georgian Idea, Georgian Power, Alt-Info en de Society for the Protection of Children's Rights actief. Deze groeperingen richten zich vooral op het verspreiden van nationalistische en homofobe retoriek, die zij actief promoten via sociale media en eigen mediaplatformen. Via deze kanalen verspreiden zij vaak antiwesterse propaganda en wakkeren zij maatschappelijke haat aan. Hoewel Alt-Info in 2024 stopt met uitzenden, blijven leden van de organisatie gebruikmaken van alle beschikbare mediakanalen om haat te verspreiden en antiwesterse gevoelens te versterken. Extreemrechtse groeperingen zijn het meest actief tijdens evenementen van LGBTI+-organisaties. Ze nemen vaak hun toevlucht tot fysieke aanvallen, bedreigingen met geweld, georganiseerde agressie en haatspraak. Volgens de WISG reageert de staat hier niet doeltreffend op. De afwezigheid van verantwoording leidt tot een gevoel van straffeloosheid en verlaagt de drempel naar toekomstig geweld.³⁷

2. Juridisch en institutioneel kader

2.1. Wetgeving

2.1.1. Wetten die seksuele en genderminderheden veroordelen

De Georgische wetgeving voorziet geen mogelijkheid tot huwelijken en geregistreerde partnerschappen tussen personen van hetzelfde geslacht.³⁸ Artikel 30 van de Grondwet beschrijft het huwelijk als een verbintenis tussen een man en een vrouw met als doel een gezin te stichten, gebaseerd op de gelijkheid van rechten en vrijwilligheid van de echtgenoten.³⁹

Georgië kent geen wetgeving over conversietherapie.⁴⁰ De ngo Tbilisi Pride meldt aan het USDOS verschillende gevallen van ouders die hun LGBTI+-kinderen naar psychiaters sturen in de hoop hun seksuele geaardheid of genderidentiteit te veranderen.⁴¹

Hieronder worden de belangrijkste wetten opgesomd die sinds 2024 werden aangenomen en een belangrijke impact hebben op de LGBTI+-gemeenschap.

³⁵ Civil Georgia, 30/06/2021, [url](#)

³⁶ WISG, 17/05/2025, p. 15, [url](#)

³⁷ WISG, 17/05/2025, pp. 15-16, [url](#)

³⁸ ILGA World (Mendos L.R., Botha K., Lelis R.C., de la Peña E.L., Savelev I., Tan D.), 12/2020, p. 328, [url](#)

³⁹ *Constitution of Georgia* [Georgisch: საქართველოს კონსტიტუცია], 24/08/1995 (laatste amendementen op 29/06/2020), [url](#)

⁴⁰ ILGA World, s.d., [url](#); USDOS, p. 59, 15/03/2024, [url](#)

⁴¹ ILGA World, s.d., [url](#); USDOS, p. 59, 15/03/2024, [url](#)

2.1.1.1 Wet inzake transparantie van buitenlandse invloed

Op 3 april 2024 kondigt de regerende partij Georgian Dream de Wet inzake buitenlandse agenten aan, die officieel de Wet inzake transparantie over buitenlandse beïnvloeding heet.⁴² Na een presidentieel veto op 18 mei 2024, keurt het parlement deze wet tien dagen later alsnog goed en op 3 juni 2024 treedt hij in werking.⁴³ Hierna krijgen organisaties en mediabedrijven die meer dan 20 % van hun inkomsten uit het buitenland ontvangen twee maanden de tijd om zich te registreren als organisatie "die de belangen van een buitenlandse macht behartigt".⁴⁴ Jam News merkt op dat dit in een klein en relatief arm land als Georgië nagenoeg alle ngo's betreft.⁴⁵ Tegen de deadline hebben zich slechts 476 organisaties van de meer dan 30.000 geregistreerde organisaties aangemeld. Organisaties die in aanmerking komen maar zich niet hebben aangemeld, kunnen hiertoe verplicht worden.⁴⁶ Daarnaast riskeren zij een boete van 25.000 Georgische Lari (GEL) of ongeveer € 8.006 [3,12 GEL = € 1] die verder kan oplopen totdat zij zich registreren. Het ministerie van Justitie heeft de bevoegdheid om de activiteiten, financiën, interne communicatie en documenten van de geregistreerde organisaties te monitoren.⁴⁷ Vanaf 1 oktober 2024 worden geleidelijk aan extra organisaties toegevoegd aan het openbare register van "buitenlandse agenten".⁴⁸

Zowel de oppositie en lokale ngo's als internationale partners van Georgië veroordelen de invoering van de zogenaamde wet inzake buitenlandse agenten.⁴⁹

Michael O'Flaherty, de Mensenrechtencommissaris van de CoE, stelt dat de LGBTI+-gemeenschap vreest het eerste slachtoffer te worden en noemt dit type wetgeving "een zeer dreigende en urgente kwestie" voor LGBTI+-groepen.⁵⁰

2.1.1.2. Foreign Agents Registration Act (FARA)

Begin april 2025 neemt het parlement een nationale versie van de Amerikaanse FARA aan, bedoeld om de Wet inzake transparantie van buitenlandse invloed van mei 2024 te vervangen.⁵¹ In juni 2025 contacteert Cedoca een EM-medewerker die op 2 juli 2025 verklaart dat de Wet inzake transparantie van buitenlandse invloed van mei 2024 niet is ingetrokken.⁵²

Onder de nieuwe FARA wordt een buitenlandse agent gedefinieerd als elke persoon (juridisch of fysiek) die onder de controle staat van, of handelt op aanwijzing van, een buitenlandse macht en handelt in het belang van die buitenlandse macht. Volgens OC Media betekent dit dat de FARA, in tegenstelling tot de wet inzake transparantie van buitenlandse invloed, ook van toepassing zal zijn op individuen. Het niet naleven van de wet kan worden bestraft met maximaal vijf jaar gevangenisstraf, een boete van maximaal 10.000 GEL (ongeveer € 3.202) of beide.⁵³ Volgens Georgian Dream is de wet nodig omdat veel door het buitenland gefinancierde organisaties weigeren zich te registreren onder de Wet

⁴² RFE/RL, 03/04/2024, [url](#)

⁴³ *Law of Georgia on Transparency of Foreign Influence* [Georgisch: საქართველოს კანონი უცხოური გავლენის გამჭვირვალობის შესახებ], 3/06/2024, [url](#)

⁴⁴ RFE/RL, 03/06/2024, [url](#)

⁴⁵ Jam News, 13/09/2024, [url](#)

⁴⁶ OC Media, 03/09/2024, [url](#); Civil Georgia, 03/09/2024, [url](#)

⁴⁷ OC Media, 02/09/2024, [url](#); OC Media, 03/09/2024, [url](#); Civil Georgia, 03/09/2024, [url](#); RFE/RL (Kucera J.), 24/08/2024, [url](#)

⁴⁸ Civil Georgia, 02/10/2024, [url](#); RFE/RL, 01/10/2024, [url](#)

⁴⁹ RFE/RL (Kucera J.), 18/04/2024, [url](#); Freedom House, 13/05/2024, [url](#); RFE/RL, 14/05/2024, [url](#); RFE/RL (Kucera J.), 24/08/2024, [url](#)

⁵⁰ Context, 17/05/2024, [url](#)

⁵¹ OC Media (Bardouka Y.), 5/03/2025, [url](#); Civil Georgia, 24/03/2025, [url](#); Parliament of Georgia, 01/04/2025, [url](#)

⁵² Vertegenwoordiger van EM, e-mail, 2/07/2025

⁵³ OC Media (Gvadzabia M.), 1/04/2025, [url](#)

inzake transparantie van buitenlandse invloed.⁵⁴ Er zijn uitzonderingen voor onder andere diplomaten, academici, religieuze en artistieke activiteiten. Civil Georgia verwacht dat online media en ngo's door de bestuursorganen en de rechtbanken niet als een uitzondering zullen worden beschouwd.⁵⁵ De handhaving van de wet ligt bij het Georgische Anti-Corruptiebureau (Anti-Corruption Bureau, ACB).⁵⁶

Zowel uit nationale als internationale hoek komt er kritiek op de FARA. Meer dan honderd maatschappelijke organisaties noemen het een "herverpakte Russische wet" gericht tegen het maatschappelijke middenveld en de onafhankelijke media.⁵⁷ Transparency International Georgia (TIG) wijst op eerdere uitspraken van premier Kobakhidze die de Amerikaanse FARA destijds nog onaanvaardbaar noemde. Zoals Georgian Dream volgens TIG in 2023 opmerkte, zal deze wet gebruikt worden tegen de niet-gouvernementele sector en dienen als een belangrijk instrument in de handen van een regering die streeft naar dictatuur.⁵⁸ Volgens het Social Justice Center (SJC), een linkse organisatie die zich inzet voor mensenrechten en sociale rechtvaardigheid⁵⁹, wil het ACB optreden als een politiemacht tegen maatschappelijke actoren. Het lijkt er volgens het SJC op dat Georgian Dream vastbesloten is om vrijwel elke politieke of sociale uiting van journalisten, onderzoekers, advocaten, kunstenaars, filmmakers, redacteurs of vertegenwoordigers van het maatschappelijke middenveld strafbaar te stellen, mits deze buitenlandse financiering ontvangen.⁶⁰

De EC waarschuwt dat de FARA en de wijzigingen in de Omroepwet het werk van maatschappelijke activisten dreigen te stigmatiseren, het voortbestaan van het maatschappelijke middenveld en onafhankelijke media in gevaar brengen en de mensenrechten en democratie ondermijnen.⁶¹ De World Organisation Against Torture (OMCT) stelt dat de FARA en andere repressieve wetten verwoestende gevolgen zullen hebben voor de rechtsstaat en slachtoffers van ernstige mensenrechtenschendingen verder onbeschermd laten.⁶² De Organization for Security and Co-operation in Europe (OSCE) waarschuwt dat de wet, samen met andere recente wetgevingsinitiatieven, de activiteiten van maatschappelijke organisaties en mensenrechtenverdedigers verder kan beperken. Volgens de OSCE mist de Georgische wet essentiële waarborgen die in de Amerikaanse FARA wél bestaan.⁶³ Het Congres van de CoE stelt dat er na de aanneming van de wet in een eerste lezing al sprake is van toegenomen intimidatie en stigmatisering van ngo's en afwijkende media.⁶⁴ De Parliamentary Assembly of the CoE (PACE) verklaart dat de wet een verwoestende impact zal hebben op het maatschappelijke middenveld in Georgië.⁶⁵

De Georgian Young Lawyers' Association (GYLA), een Georgische mensenrechtenorganisatie⁶⁶, spant op 22 mei 2025, samen met twee onafhankelijke mediakanalen, een constitutionele rechtszaak aan waarin zij verzoeken de FARA nietig te verklaren en de relevante artikelen van de wet op te schorten. Zij stellen dat de wet in strijd is met de Grondwet en tot doel heeft onafhankelijke maatschappelijke organisaties en media het zwijgen op te leggen, in diskrediet te brengen en te vervolgen, onder meer door de strafrechtelijke aansprakelijkheid.⁶⁷

⁵⁴ OC Media (Kuenning A.), 25/03/2025, [url](#)

⁵⁵ Civil Georgia, 04/03/2025, [url](#)

⁵⁶ TIG, 04/04/2025, [url](#)

⁵⁷ Civil Georgia, 24/03/2025, [url](#)

⁵⁸ TIG, 04/04/2025, [url](#)

⁵⁹ SJC (website), s.d., [url](#)

⁶⁰ Jam News, 22/05/2025, [url](#)

⁶¹ Directorate-General for Neighbourhood and Enlargement Negotiations, 02/04/2025, [url](#)

⁶² Civil Georgia, 02/04/2025, [url](#)

⁶³ OSCE, 02/04/2025, [url](#)

⁶⁴ Congress of Local and Regional Authorities of the CoE, 06/03/2025, p.3, [url](#)

⁶⁵ PACE, 10/04/2025, [url](#)

⁶⁶ GYLA (website), s.d., [url](#)

⁶⁷ GYLA, 22/05/2025, [url](#); Civil Georgia, 22/05/2025, [url](#)

2.1.1.3. Wet inzake de bescherming van familiewaarden en minderjarigen

De regerende Georgian Dream introduceert begin juni 2024 een pakket wetsvoorstellen om de rechten en vrijheden van de LGBTI+-gemeenschap in te perken en LGBTI+-propaganda te verbieden.⁶⁸ De Commissie van Venetië, het adviesorgaan van de CoE op grondwettelijk gebied⁶⁹, concludeert dat het loutere voorstel om deze tekst aan te nemen het risico met zich meebrengt dat een vijandige en stigmatiserende sfeer tegen LGBTI+-personen in Georgië (verder) wordt aangewakkerd.⁷⁰ Op 17 september 2024 keurt het parlement het Wetsvoorstel "inzake de bescherming van familiewaarden en minderjarigen" (hierna kortweg anti-LGBTI+-wet genoemd) goed, met 84 stemmen voor.⁷¹ De president weigert de wet te ondertekenen, maar roept geen veto in, mogelijk om te verhinderen dat homofobie kort voor de verkiezingen het belangrijkste thema wordt.⁷² De parlementsvoorzitter ondertekent de wet op 3 oktober 2024 wel.⁷³ Deze wet brengt veranderingen aan in achttien bestaande wetten.⁷⁴ Op 2 december 2024 treedt de nieuwe wet in werking.⁷⁵

Dit zijn de opvallendste wijzigingen:⁷⁶

- Het huwelijk wordt gedefinieerd als een vrijwillige unie van twee individuen van een verschillend biologisch geslacht met als doel een gezin te stichten. Het is niet toegestaan om zich wettelijk te verbinden met iemand die zich identificeert als een gender dat afwijkt van het geboortegender of met iemand wiens seksuele geaardheid niet valt onder de categorie heteroseksueel. Dergelijke huwelijken, uitgevoerd of geregistreerd in het buitenland, hebben in Georgië geen rechtskracht.
- Het is niet toegestaan om bij de burgerlijke stand een geslachtswijziging te registreren of een geslacht op te nemen dat afwijkt van het biologische geslacht. Het is eveneens verboden om in identiteitsdocumenten een geslacht aan te duiden dat verschillend is van het biologische geslacht. Dit verbod is niet van toepassing op personen die voor de inwerkingtreding van deze wet een geslachtswijziging hebben laten opnemen bij de burgerlijke stand.⁷⁷
- Voor niet-hetero's of personen die zich identificeren als een gender dat afwijkt van het geboortegender is het niet toegestaan om een minderjarige te adopteren of in pleegzorg te nemen.
- Het uitvoeren van een chirurgische ingreep om het geslacht aan te passen of andere vormen van medische manipulatie (hormonen) zijn niet toegestaan.
- Publieke bijeenkomsten met als doel het promoten van homoseksuele relaties of zelfidentificatie als een ander gender, zijn verboden.
- Het verspreiden van een positief beeld van relaties tussen personen van hetzelfde geslacht in de media, in films of op school is eveneens verboden.

⁶⁸ Jam News (Ghoghoberidze K.), 08/06/2024, [url](#); OC Media, 27/06/2024, [url](#)

⁶⁹ CoE, 08/04/2025, [url](#)

⁷⁰ Venice Commission of the CoE, 25/06/2024, [url](#)

⁷¹ *Law of Georgia on protection of family values and minors* [Georgisch: საქართველოს კანონი ოჯახური ღირებულებებისა და არასრულწლოვანის დაცვის შესახებ], 03/10/2024, [url](#)

⁷² Civil Georgia, 02/10/2024, [url](#)

⁷³ Civil Georgia, 03/10/2024, [url](#); RFE/RL, 03/10/2024, [url](#); Jam News, 03/10/2024, [url](#)

⁷⁴ RFE/RL, 03/10/2024, [url](#)

⁷⁵ RFE/RL, 03/10/2024, [url](#); Civil Georgia, 02/12/2024, [url](#)

⁷⁶ OC Media (Kinch S.), 20/06/2024, [url](#); *Law on protection of family values and minors* [Georgisch: საქართველოს კანონი ოჯახური ღირებულებებისა და არასრულწლოვანის დაცვის შესახებ], 03/10/2024, [url](#)

⁷⁷ *Law of Georgia on Civil Acts* [Georgisch: საქართველოს კანონი სამოქალაქო აქტების შესახებ], 20/12/2011 (laatste amendementen op 17/09/2024), [url](#)

Straffen voor inbreuken op deze wet zijn opgenomen in de Strafwet onder artikel 176.⁷⁸ De krant *Le Monde* licht toe dat de maximumboete voor het verspreiden van LGBTI+-propaganda 5.000 GEL bedraagt, omgerekend € 1.660. Herhaalde overtredingen leiden tot strafrechtelijke vervolging.⁷⁹ Volgens OC Media varieert de straf voor een dergelijke inbreuk van een geldboete tussen 800 en 4.000 GEL tot een maximum gevangenisstraf van twee jaar.⁸⁰ Michael O'Flaherty, de CoE-mensenrechtencommissaris, stelt dat aan gezondheidsmedewerkers die transgenderzorg verlenen tot vier jaar gevangenisstraf kan worden opgelegd.⁸¹

Artikel 12 van de anti-LGBTI+-wet bepaalt dat 17 mei de dag van de heiligheid van het gezin en het respect voor de ouders is. Deze dag valt samen met IDAHOT (zie hoofdstuk 1.3).⁸² Deze bepaling volgt een praktijk van de GOK die 17 mei sinds 2014 als de dag van "de zuiverheid van het gezin" beschouwt.⁸³ Op 17 mei 2025 nemen verschillende hoge politieke figuren van de regerende Georgian Dream, onder wie premier Irakli Kobakhidze, parlamentsvoorzitter Shalva Papuashvili en de burgemeester van Tbilisi Kakhi Kaladze, deel aan de bijeenkomst. Kobakhidze verklaart tijdens deze bijeenkomst dat de strijd voor traditionele waarden doorgaat en dat er machtige krachten zijn die zich tegen deze waarden verzetten en valse ideologieën en verhalen creëren. Hij stelt dat het hun plicht en verantwoordelijkheid is om naast de kerk te staan in de verdediging van de nationale waarden.⁸⁴

Volgens de EC druist deze wet in tegen fundamentele rechten en stimuleert hij een vijandig klimaat, stigmatisering en discriminatie van LGBTI+-personen.⁸⁵

Het Comité van Ministers van de CoE, dat toezicht houdt op de uitvoering van de arresten van het EHRM, neemt op 6 maart 2025 een tussentijdse resolutie aan in de zaak van *Identoba*, een ngo die zich inzet voor LGBTI+-rechten in Georgië (zie hoofdstuk 3.2.3), en andere groepen tegen Georgië.⁸⁶ In deze resolutie geeft het Comité aan ten eerste te betreuren dat de Georgische autoriteiten overgegaan zijn tot het aannemen van de anti-LGBTI+-wet. Deze wet betekent voor het Comité een stap terug in de uitvoering van de arresten betreffende de zaak *Identoba* en andere groepen tegen Georgië, en doet ernstige vragen rijzen over de naleving door Georgië van zijn verplichting om de definitieve uitspraken van het EHRM na te leven. Voorts roept het Comité de autoriteiten op de wet in te trekken en geen verdere praktische of wetgevende stappen te ondernemen die de naleving van hun verplichtingen, uit hoofde van artikel 46 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM), verder in gevaar brengen.⁸⁷

Michael O'Flaherty stelt in een memorandum over de mensenrechtensituatie in Georgië dat de wetgeving een wettelijke basis biedt voor discriminatie van LGBTI+-personen en onverenigbaar is met het EVRM en de jurisprudentie van het EHRM.⁸⁸ Hij herhaalt dat de wetgeving stigmatiserend is. Hij merkt ook op dat het wetgevingspakket vanuit mensenrechtenperspectief breed bekritiseerd is, onder meer door zes VN-experten. O'Flaherty erkent dat de autoriteiten nog niet zijn begonnen met de

⁷⁸ *Law of Georgia Criminal Code of Georgia* [Georgisch: საქართველოს კანონი საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსი], 22/07/1999 (laatste amendementen op 17/09/2024), [url](#)

⁷⁹ *Le Monde* (Faustine V.), 29/06/2024, [url](#)

⁸⁰ OC Media (Kinch S.), 20/06/2024, [url](#)

⁸¹ Council of Europe Commissioner for Human Rights (O'Flaherty M.), 26/03/2025, p. 11, [url](#)

⁸² *Law on protection of family values and minors*, 03/10/2024, [url](#)

⁸³ Civil Georgia, 17/05/2024, [url](#); UN General Assembly, 15/05/2019, p. 12, [url](#)

⁸⁴ Civil Georgia, 17/05/2025, [url](#)

⁸⁵ EC, 30/10/2024, p. 46, [url](#)

⁸⁶ Op 17 november 2012 dienden *Identoba*, een ngo, en veertien Georgische staatsburgers een verzoekschrift in bij het EHRM tegen Georgië. Deze zaak wordt ingediend op grond van artikel 34 van het EVRM. *Identoba* stelt samen met anderen dat het geweld dat op 17 mei 2012 tijdens een vreedzame demonstratie tegen hen wordt gebruikt door particulieren, en het gebrek aan politiebescherming, een inbreuk vormen op hun rechten vervat in artikelen 3, 10, 11, en 14 van het EVRM. Bron: Civil Georgia, 7/03/2025, [url](#); EHRM, 12/05/2015, [url](#)

⁸⁷ Committee of Ministers, 6/03/2025, [url](#)

⁸⁸ Council of Europe Commissioner for Human Rights (O'Flaherty M.), 26/03/2025, p. 12, [url](#)

actieve uitvoering van deze wet ter bescherming van gezinswaarden en minderjarigen. Verschillende belanghebbenden vertelden hem echter dat de impact ervan in de praktijk al voelbaar is, met een beperktere toegang tot gezondheidszorg en andere basisdiensten voor LGBTI+-personen, een toegenomen angst om slachtoffer te worden van haatmisdrijven en de verergering van de stigmatisering.⁸⁹

2.1.1.4. Wet inzake verwijderen “gender” en “gendergelijkheid”

Op 24 februari 2025 dienen leden van Georgian Dream samen met de partij People’s Power een voorstel in om de Wet op gendergelijkheid te wijzigen. Deze wijzigingen betreffen het verwijderen van de woorden “gender” en “genderidentiteit” uit de Georgische wetgeving. De Wet op gendergelijkheid verandert hierdoor in de “Wet op de gelijkheid van mannen en vrouwen”. Het parlement neemt de wetswijziging aan op 2 april 2025.⁹⁰ In de toelichtende nota wordt gender beschreven als een artificieel gecreëerde term die in de Georgische wetgeving werd geïntroduceerd onder buitenlandse invloed en lobbying. TIG stelt dat deze wetswijziging deel uitmaakt van het ongelijkheidsbeleid van de staat, en een ondemocratische, illegale actie betreft die gericht is tegen de ontwikkeling van de samenleving. Deze verandering is volgens TIG uiterst schadelijk voor het bannen van discriminatie en het garanderen van het recht op gelijkheid. Het verwijderen van gendergerelateerde termen en beginselen van gendergelijkheid uit de wetgeving zal volgens TIG de status van vrouwenrechten verslechteren, terwijl transgenders, non-binaire en gender-non-conforme personen volledig kwetsbaar zullen zijn voor discriminatie, geweld en sociale uitsluiting.⁹¹

2.1.1.5. Wetsvoorstel om LGBTI+-marsen en –symbolen te verbieden

Op 4 april 2025 kondigt Shalva Papuashvili, de parlamentsvoorzitter, een wetsvoorstel aan waarin LGBTI+-marsen en “aanverwante kleurrijke spullen” verboden worden.⁹² Verschillende bronnen melden dat de initiatiefnemer voor dit wetsvoorstel de organisatie Defend Your Share of the Homeland is. Dodo Gugeshashvili, deelnemer aan de oorlog in Abchazië en één van de leiders van de paramilitaire groep Mkhedrioni, stichtte deze organisatie samen met Jimmy Inatashvili en Emzar Lezhava.⁹³ Radio Tavisupleba legt uit dat dit wetsvoorstel ook vlaggen en symbolen van de LGBTI+-beweging verbiedt. In Rusland is het gebruik van dergelijke symbolen bij wet strafbaar omdat dit volgens Poetins regering symbolen van extremistische organisaties zijn. Dergelijke symbolen worden bedekt door zwarte vierkantjes als ze op de Russische televisie verschijnen.⁹⁴

2.1.2. Wetten die rechten aan seksuele en genderminderheden toekennen

2.1.2.1. Discriminatie

In 2018 beoordeelt de VN de implementatie van bestaande nationale en internationale mensenrechtennormen door Georgië om geweld en discriminatie op grond van seksuele geaardheid en genderidentiteit te bestrijden in Georgië.⁹⁵

⁸⁹ Council of Europe Commissioner for Human Rights (O’Flaherty M.), 26/03/2025, p. 12, [url](#)

⁹⁰ TIG, 04/04/2025, [url](#); Parliament of Georgia, 02/04/2025, [url](#); Civil Georgia, 01/04/2025, [url](#); *Law of Georgia on equality between women and men* [Georgisch: საქართველოს კანონი ქალთა და მამაკაცის თანასწორობის შესახებ], 26/03/2010 (laatste amendementen op 02/04/2025), [url](#)

⁹¹ TIG, 04/04/2025, [url](#)

⁹² OC Media (Gvazabia M.), 04/04/2025, [url](#)

⁹³ News On, 04/04/2025, [url](#); Radio Tavisupleba, 04/04/2025, [url](#)

⁹⁴ Radio Tavisupleba (Gvakharia G.), 08/04/2025, [url](#)

⁹⁵ UN General Assembly, 15/05/2019, p. 1, [url](#)

De door de VN aangeduide Independent Expert on sexual orientation and gender identity (IE SOGI) stelt dat het gelijkheidsbeginsel is verankerd in artikel 14 van de Georgische Grondwet. Hoewel dit artikel seksuele geaardheid en genderidentiteit niet uitdrukkelijk als verboden discriminatiegronden noemt, oordeelt het Grondwettelijk Hof van Georgië in 2008 en 2014 dat de lijst niet uitputtend is en moet worden geïnterpreteerd als een lijst met, naast andere gronden, seksuele geaardheid.⁹⁶

De Georgische staat voert volgens IE SOGI verschillende wettelijke hervormingen door om geweld en discriminatie op grond van seksuele geaardheid en genderidentiteit te bestrijden.⁹⁷

In 2006 wordt het verbod op discriminatie op basis van seksuele oriëntatie opgenomen in het Arbeidswetboek en in 2013 wordt dit verbod uitgebreid naar precontractuele relaties.⁹⁸

In 2010 wordt het verbod op discriminatie op basis van seksuele oriëntatie opgenomen in de Wet over patiëntenrechten.⁹⁹

In 2012 worden seksuele oriëntatie en genderidentiteit, naast andere factoren, opgenomen in het Strafwetboek als discriminatoire gronden die als verzwarende omstandigheden in aanmerking worden genomen bij het opleggen van straffen voor alle in het wetboek genoemde misdrijven.¹⁰⁰

In hetzelfde jaar wordt in de Omroepwet een verbod aangenomen op het uitzenden van programma's die gericht zijn op de vernedering en laster van een persoon of groep op grond van, onder meer, diens seksuele geaardheid.¹⁰¹

In 2014 maakt de Antidiscriminatiewet het wettelijk gezien mogelijk om elke vorm van discriminatie op basis van seksuele geaardheid of genderidentiteit te vervolgen.¹⁰² Deze wet verbiedt ook indirecte discriminatie en elke handeling die gericht is op het dwingen, aanzetten of faciliteren van een persoon om een derde persoon te discrimineren. De vereisten van de wet zijn van toepassing op de handelingen van overheidsinstellingen, organisaties, personen en rechtspersonen in alle gebieden. De Public Defender ziet toe op de bestrijding van discriminatie en het bevorderen van gelijkheid.¹⁰³

In hetzelfde jaar wordt in het Strafwetboek onder artikel 142 een straf van maximaal twee jaar opgenomen voor de schending van de gelijkheid van mensen op basis van onder meer seksuele geaardheid en genderidentiteit of -expressie.¹⁰⁴

In 2015 wordt haatspraak opgenomen in het Strafwetboek onder artikel 239.¹⁰⁵

De IE SOGI besluit in 2019 dat alle belanghebbenden het erover eens zijn dat er grote problemen zijn betreffende de implementatie van de wetgeving. IE SOGI stelt dat één van de problemen een

⁹⁶ UN General Assembly, 15/05/2019, p. 3, [url](#)

⁹⁷ UN General Assembly, 15/05/2019, p. 3, [url](#)

⁹⁸ UN General Assembly, 15/05/2019, p. 3, [url](#); *Organic Law of Georgia Labor Code of Georgia* [Georgisch: საქართველოს ორგანული კანონი საქართველოს შრომის კოდექსი], 17/12/2010 (laatste amendementen op 16/04/2025), [url](#)

⁹⁹ UN General Assembly, 15/05/2019, p. 4, [url](#); *Law of Georgia on patient rights* [Georgisch: საქართველოს კანონი პაციენტის უფლებების შესახებ], 05/05/2000, (laatste amendementen op 26/06/2025), [url](#)

¹⁰⁰ UN General Assembly, 15/05/2019, p. 4, [url](#); *Law of Georgia Criminal Code of Georgia* [Georgisch: საქართველოს კანონი საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსი], 22/07/1999 (laatste amendementen op 27/03/2012), [url](#)

¹⁰¹ UN General Assembly, 15/05/2019, p. 4, [url](#); *Law of Georgia on broadcasting* [Georgisch: საქართველოს კანონი მაუწყებლობის შესახებ], 23/12/2004 (laatste amendementen op 11/04/2012), [url](#)

¹⁰² UN General Assembly, 15/05/2019, p. 4, [url](#); *Law of Georgia On the Elimination of All Forms of Discrimination* [Georgisch: საქართველოს კანონი დისკრიმინაციის ყველა ფორმის აღმოფხვრის შესახებ], 07/05/2014, [url](#)

¹⁰³ *Law of Georgia On the Elimination of All Forms of Discrimination* [Georgisch: საქართველოს კანონი დისკრიმინაციის ყველა ფორმის აღმოფხვრის შესახებ], 07/05/2014, [url](#)

¹⁰⁴ UN General Assembly, 15/05/2019, p. 4, [url](#); *Law of Georgia Criminal Code of Georgia* [Georgisch: საქართველოს კანონი საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსი], 22/07/1999 (laatste amendementen op 02/05/2014), [url](#)

¹⁰⁵ UN General Assembly, 15/05/2019, p. 4, [url](#); *Law of Georgia Criminal Code of Georgia* [Georgisch: საქართველოს კანონი საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსი], 22/07/1999 (laatste amendementen op 12/06/2015), [url](#)

gebrekkige kennis over deze wetgeving is bij de wetshandhavinginstanties en binnen het hele rechtssysteem. Dit houdt verband met de onderrapportage van misdrijven door slachtoffers: ondanks het feit dat seksuele en genderminderheden tot de meest gediscrimineerde gemeenschappen in het land behoren, heeft slechts 8 % van de gevallen van mogelijke discriminatie die de Public Defender tussen 2017 en 2018 ontving hierop betrekking.¹⁰⁶ Het USDOS noteert in zijn jaarrapport over 2023 dat de antidiscriminatie wet, net zoals in de jaren voordien, volgens ngo's zelden wordt toegepast.¹⁰⁷

In december 2022 wordt een reeks wijzigingen in de Omroepwet aangenomen om inhoud te verbieden die aanzet tot geweld of intolerantie, met name op basis van genderidentiteit. De instantie die verantwoordelijk is voor de handhaving van deze bepaling is de Georgian National Communication Commission (GNCC).¹⁰⁸

2.1.2.2. Homoseksualiteit

De IE SOGI stelt dat homoseksualiteit sinds 1933 in de voormalige Sovjet-Unie strafbaar is onder artikel 121 van het Strafwetboek. Deze bepaling raakt sinds de onafhankelijkheid van Georgië in 1991 in onbruik. In 2000 wordt ze officieel geschrapt uit het Strafwetboek.¹⁰⁹ Ook ILGA Europe meldt dat homoseksualiteit gedecriminaliseerd is sinds 2000.¹¹⁰

Op 12 juli 2017 verklaart het Grondwettelijk Hof het verbod op bloeddonaat voor mannen die seks hebben met mannen, dat door de toenmalige minister van Volksgezondheid in 2000 ingevoerd werd, ongrondwettelijk.¹¹¹

2.1.2.3 Genderminderheden

De wetgever erkent in 1998 de mogelijkheid om de geslachts- of genderaanduiding in het register van de burgerlijke stand te wijzigen. Artikel 106 van de Wet van 15 oktober 1998 over de registratie van akten van de burgerlijke stand maakt specifiek duidelijk dat "een geslachtswijziging" een grond is voor zowel de Dienst Burgerlijke Stand als het ministerie van Justitie om de nodige wijzigingen in de akten van de burgerlijke stand aan te brengen. Artikel 107(1) van deze wet bepaalt dat een verzoek om een geslachtsaanduiding te wijzigen vergezeld moet gaan van "een medisch rapport waarin de geslachtswijziging werd bevestigd". Op 15 december 2010 wordt deze bepaling ingetrokken.¹¹²

Op 20 december 2011 wordt de Wet van 15 oktober 1998 ingetrokken en vervangen door een nieuwe Wet op de burgerlijke stand. Het artikel 78 van deze nieuwe wet stelt onder paragraaf (g) dat wijzigingen in openbare registers van de burgerlijke stand kunnen worden aangevraagd op basis van een geslachtswijziging, op voorwaarde dat de verzoeker zijn of haar voornaam of familienaam wil veranderen in verband met de geslachtswijziging.¹¹³

Drie transgendermannen dienen respectievelijk op 1 augustus en 10 november 2017, en 18 oktober 2019, een verzoekschrift in bij het EHRM na het uitputten van de nationale rechterlijke procedures. Zij dienen hoofdzakelijk klacht in op grond van artikel 8 van het EVRM omdat ze geen

¹⁰⁶ UN General Assembly, 15/05/2019, pp. 4-9, [url](#); Public Defender (Ombudsman) of Georgia, 23/04/2019, p. 26, [url](#)

¹⁰⁷ USDOS, 15/03/2024, p. 58, [url](#); USDOS, 21/03/2023, p. 48, [url](#); USDOS, 12/04/2022, p. 75, [url](#)

¹⁰⁸ ILGA World, s.d., [url](#)

¹⁰⁹ UN General Assembly, 15/05/2019, p. 3, [url](#)

¹¹⁰ ILGA Europe, mei 2015, p. 76, [url](#)

¹¹¹ OC media, 18/07/2017, [url](#)

¹¹² EHRM, *Case of A.D. and Others v. Georgia (Applications nos. 57864/17, 79087/17 and 55353/19)*. Judgement, 01/03/2023, paragraaf 35, [url](#)

¹¹³ EHRM, *Case of A.D. and Others v. Georgia (Applications nos. 57864/17, 79087/17 and 55353/19)*. Judgement, 01/03/2023, paragraaf 36, [url](#); *Law of Georgia on civil acts* [Georgisch: *საქართველოს კანონი სამოქალაქო აქტების შესახებ*], 20/12/2011 (laatste amendementen op 28/12/2011), [url](#)

wettelijke erkenning van hun gender kunnen verkrijgen in Georgië zonder vooraf medische ingrepen te ondergaan om hun geslachtskenmerken te veranderen.¹¹⁴

Op 1 december 2022 stelt het EHRM hen in het gelijk. Het Hof oordeelt dat er sprake is van een schending van artikel 8 EVRM en merkt op dat het juridische kader voor wijziging van geslachts- of gendraanduiding in Georgië onduidelijk is. Hoewel de wet voorziet in de mogelijkheid om de aanduiding in akten van de burgerlijke stand te wijzigen, ontbreken duidelijke voorwaarden en eventuele vereiste medische procedures. Het EHRM merkt verder op dat ondanks het feit dat een dergelijk recht sinds 1998 in het land bestaat, er tot op heden geen enkel geval van succesvolle wettelijke gendererkenning is gemeld. Volgens het EHRM ondermijnt deze juridische vaagheid de beschikbaarheid van wettelijke geslachts- of gendererkenning in de praktijk en geeft zij de bevoegde nationale autoriteiten buitensporige discretionaire bevoegdheden, wat kan leiden tot willekeurige beslissingen bij de behandeling van verzoeken om wettelijke geslachtserkenning.¹¹⁵ De Public Defender stelt dat het EHRM de Georgische autoriteiten aanspoort om werk te maken van snelle, transparante en toegankelijke procedures voor geslachtswijziging in identiteitsdocumenten.¹¹⁶

De eerste geslachtswijziging van een transpersoon dateert van maart 2021, toen de burgerlijke stand bij een transvrouw, die tevens een medisch attest van een geslachtsoperatie voorlegde, de geslachtsaanduiding officieel wijzigde van mannelijk naar vrouwelijk.¹¹⁷ De WISG stelt dat het gebrek aan een officiële procedure voor geslachtswijziging het risico op werkloosheid en armoede bij transpersonen verhoogt. Verder draagt dit bij tot marginalisering en discriminatie van transgenders en misdrijven die zijn ingegeven door transfobie.¹¹⁸ De EC wijst er in het vooruitgangsrapport van 2024 op dat de regering nog een plan moet presenteren over de implementatie van de uitspraak van het EHRM om snelle, transparante en toegankelijke procedures in te voeren voor het wijzigen van het geslacht in identiteitsdocumenten.¹¹⁹

2.1.2.4 Interseksualiteit

Het USDOS stelt in haar rapport van 2023 dat er geen meldingen zijn van operaties die werden uitgevoerd bij interseksuele kinderen of niet-instemmende interseksuele volwassenen. De wet en medische verenigingen hebben deze praktijken niet beperkt en er zich niet tegen uitgesproken.¹²⁰

2.2. Gerechtelijke acties

2.2.1. Tegen seksuele en genderminderheden

Er werden in de geraadpleegde bronnen voor dit rapport geen gerechtelijke acties tegen seksuele minderheden of transpersonen louter en alleen omwille van hun geaardheid of genderidentiteit teruggevonden binnen het afgesproken tijdsbestek.

¹¹⁴ EHRM, *Case of A.D. and Others v. Georgia* (Applications nos. 57864/17, 79087/17 and 55353/19). Judgement, 01/03/2023, paragraaf 1-32, [url](#)

¹¹⁵ EHRM, *Case of A.D. and Others v. Georgia* (Applications nos. 57864/17, 79087/17 and 55353/19). Judgement, 01/03/2023, paragraaf 71-76, [url](#); Civil Georgia, 1/12/2022, [url](#); OC Media (Kinch S.), 02/12/2022, [url](#)

¹¹⁶ Public Defender of Georgia, 10/04/2023, p. 15, [url](#)

¹¹⁷ Civil Georgia, 02/04/2021, [url](#)

¹¹⁸ Civil Georgia, 02/04/2021, [url](#)

¹¹⁹ EC, 30/10/2024, p. 46, [url](#)

¹²⁰ USDOS, 15/03/2024, p. 59, [url](#)

2.2.2. Tegen daders van geweld tegen seksuele en genderminderheden

2.2.2.1. Beschermingsmechanismen

Het Ministry of Internal Affairs (MIA) en de staatsveiligheidsdienst zijn verantwoordelijk voor de wetshandhaving en de handhaving van de openbare orde. Het MIA is de belangrijkste instantie die instaat voor de wetshandhaving. Het zijn de nationale politie, de grenspolitie en de kustwacht die hiervoor bevoegd zijn binnen het ministerie. Daarnaast is het Special Tasks Department (STD) van het MIA verantwoordelijk voor het handhaven van de openbare veiligheid en orde tijdens bijeenkomsten en demonstraties. Het STD heeft onder meer als bevoegdheid het herstellen van de orde, zo nodig met inzet van speciale middelen. De staatsveiligheidsdienst is de nationale inlichtingendienst en is verantwoordelijk voor contraspionage, terrorisme en corruptiebestrijding.¹²¹

Tijdens de FFM in Georgië van 24 tot en met 28 oktober 2022 heeft Cedoca verschillende contactpersonen gevraagd naar de toegankelijkheid van de politie en haar efficiëntie. De politie is bereikbaar via het nummer 112. In het algemeen bevestigen de correspondenten dat de politie optreedt wanneer ze wordt gecontacteerd.¹²² In het geval van een conflict tussen burgers treedt de politie doorgaans op indien ze op de hoogte wordt gebracht.¹²³ Wanneer de politie vaststelt dat een klacht elementen van een misdrijf bevat, start de politie een onderzoek.¹²⁴ LGBTI+-personen kunnen in het algemeen terecht bij de politie, maar de politie reageert vaak ongevoelig, aldus de Public Defender en een vertegenwoordiger van een vrouwenrechtenorganisatie.¹²⁵

In Georgië zijn verschillende instanties bevoegd voor onderzoek naar klachten over de ordediensten. Voor klachten over de houding van politieagenten kunnen burgers terecht bij de Algemene Inspectie. Deze dienst kan disciplinaire sancties treffen tegen politieagenten. Klachten over gevangenispersoneel worden onderzocht door de monitoringunit van de Special Penitentiary Service. Klachten over mishandeling, marteling, onmenselijke of vernederende behandeling door leden van de ordediensten worden sinds 1 maart 2022 onderzocht door de Special Investigation Service (SIS).¹²⁶ In mei 2025 meldt de SIS dat de instelling zich bij het OM zal voegen.¹²⁷ De procureur-generaal is de enige instantie bevoegd om te beslissen een strafzaak op te starten tegen leden van de ordehandhaving.¹²⁸

Volgens het Wetboek inzake burgerlijke rechtshandhaving kan iedereen een aanvraag indienen bij een gemeentelijke of districtsrechtbank om zijn legitieme rechten of belangen te beschermen.¹²⁹ Een persoon die schade lijdt door een willekeurige arrestatie of andere onwettige of willekeurige

¹²¹ GYLA, DRI, GDI, HRC, IDFI, ISFED, PHR, RG, SJC, GCRT, WISG, 14/05/2025, p. 20, [url](#); USDOS, 12/04/2022, p. 1, [url](#)

¹²² Shubashvili K., head of equality department at the Public Defender of Georgia, gesprek, Tbilisi, 25/10/2022; Gvilava G., program manager at TIG, gesprek, Tbilisi, 27/10/2022; Simonishvili N. and Kurdovanidze N., chairperson and legal assistance program director at GYLA, gesprek, Tbilisi, 27/10/2022; Marikashvili E. and Kapanadze M., chairperson and program director at GDI, gesprek, Tbilisi, 24/10/2022; EU-delegatie, gesprek, Tbilisi, 24/10/2022

¹²³ Gvilava G., program manager at TIG, gesprek, Tbilisi, 27/10/2022; Simonishvili N. and Kurdovanidze N., chairperson and legal assistance program director at GYLA, gesprek, Tbilisi, 27/10/2022; Shubashvili K., head of equality department at the Public Defender of Georgia, gesprek, Tbilisi, 25/10/2022

¹²⁴ Shubashvili K., head of equality department at the Public Defender of Georgia, gesprek, Tbilisi, 25/10/2022

¹²⁵ Shubashvili K., head of equality department at the Public Defender of Georgia, gesprek, Tbilisi, 25/10/2022; Vertegenwoordiger van een vrouwenrechtenorganisatie in Georgië, gesprek, Tbilisi, 24/10/2022; Vertegenwoordigers van een internationale organisatie in Georgië, gesprek, Tbilisi, 25/10/2022

¹²⁶ Public Defender of Georgia, 24/05/2024, pp. 59-63, [url](#); Public Defender of Georgia, 06/07/2022, pp. 47-50, [url](#)

¹²⁷ Radio Tavisupleba, 19/05/2025, [url](#); OC Media, 20/05/2025, [url](#); Civil Georgia, 19/05/2025, [url](#)

¹²⁸ Public Defender of Georgia, 06/07/2022, pp. 47-50, [url](#); CoE – CPT, 16/06/2022, p. 5, [url](#)

¹²⁹ *Civil Procedure Code of Georgia*, 14/11/1997 (laatste amendementen op 09/09/2022), [url](#)

handelingen, waaronder mensenrechtenschendingen, kan volgens de wetgeving een civiele procedure aanspannen.¹³⁰

De Grondwet en wetgeving garanderen het recht op een eerlijk en openbaar proces. Verschillende Georgische ngo's kaarten verschillende jaren op rij aan dat het recht op een eerlijk proces niet is nageleefd in enkele politiek gevoelige *high-profile* zaken.¹³¹ Ondanks de grondwettelijke garanties op onafhankelijke en onpartijdige rechtspraak zijn er indicaties van politieke inmenging en partijdigheid. Rechters zijn vatbaar voor politieke druk van binnen en buiten justitie in rechtszaken over politiek gevoelige onderwerpen of personen.¹³²

Elke persoon heeft het recht om te worden bijgestaan door een advocaat naar keuze of krijgt een advocaat toegewezen indien hij/zij onvermogen is.¹³³ Sinds 2007 kan elke burger voor gratis juridisch advies terecht bij de Legal Aid Service (LAS).¹³⁴

Naast de rechtbanken kan men zich wenden tot de Public Defender. Het mandaat van deze instantie bestaat erin om op te volgen of mensenrechten worden nageleefd en om beschuldigingen van mensenrechtenschendingen en discriminatie te onderzoeken. De Public Defender is niet bevoegd om gerapporteerde of zelf waargenomen inbreuken te vervolgen, maar kan acties aanbevelen. De regering wordt geacht er gevolg aan te geven. De Public Defender kan niet-bindende aanbevelingen geven aan de wethandhavingsinstanties. Ngo's beschouwen de Public Defender als het objectiefste regeringsorgaan op het gebied van mensenrechten.¹³⁵ Daarnaast zijn er talrijke ngo's, waaronder GYLA, SJC, Human Rights Center (HRC), Georgian Democracy Initiative (GDI) en Rights Georgia, actief op het gebied van mensenrechten. Burgers kunnen hier terecht voor gratis rechtsbijstand.¹³⁶ Tijdens de FFM van Cedoca in oktober 2022 bevestigen deze ngo's dat zij gratis rechtsbijstand verlenen. Zij maken hierbij de kanttekening dat hun middelen beperkt zijn waardoor zij niet iedereen kunnen helpen.¹³⁷

Wanneer alle beroepsmogelijkheden zijn uitgeput, is het mogelijk zich te wenden tot het EHRM.¹³⁸ Het naleven van en proactief rekening houden met EHRM-vonnissen is één van de twaalf EU-aanbevelingen en is volgens de Open Society Georgia Foundation (OSGF) volledig geïmplementeerd.¹³⁹

2.2.2.2. Praktijk voor en tijdens FFM 2022

In 2019 stelt de IE SOGI, op basis van discussies met rechters, dat negatieve percepties van diverse seksuele geaardheden en genderidentiteiten een van de belangrijkste factoren kunnen zijn die de feitelijke afwezigheid van jurisprudentie over discriminatie op basis van seksuele geaardheid, genderidentiteit of -expressie verklaren. De rechters merken op dat ze een dergelijke vorm van discriminatie nooit als verzwarende omstandigheid beschouwd hebben bij het opleggen van straffen aan daders van haatmisdrijven tegen LGBTI+-personen.¹⁴⁰

¹³⁰ USDOS, 15/03/2024, p. 9, [url](#); USDOS, 12/04/2022, p. 30, [url](#); USDOS, 11/03/2020, p. 17, [url](#)

¹³¹ USDOS, 21/03/2023, p. 15, [url](#); HRC, 29/06/2022, [url](#); USDOS, 12/04/2022, p. 24, [url](#)

¹³² USDOS, 15/03/2024, p. 13, [url](#); USDOS, 21/03/2023, p. 12, [url](#); USDOS, 12/04/2022, p. 17, [url](#)

¹³³ *Civil Procedure Code of Georgia*, 14/11/1997 (laatste amendementen op 09/09/2022), [url](#); USDOS, 15/03/2024, pp. 10-11, [url](#); USDOS, 21/03/2023, p. 10, [url](#)

¹³⁴ CoE, 30/09/2022, p. 14, [url](#); UNDP, 28/06/2018, [url](#)

¹³⁵ USDOS, 15/03/2024, p. 46, [url](#); USDOS, 21/03/2023, p. 38, [url](#); USDOS, 12/04/2022, pp. 58-59, [url](#); USDOS, 13/03/2019, pp. 31-32, [url](#)

¹³⁶ Human Rights House Tbilisi, s.d., [url](#)

¹³⁷ Simonishvili N. and Kurdovanidze N., chairperson and legal assistance program director at GYLA, gesprek, Tbilisi, 27/10/2022; Mammadli K. and Papuashvili A., researcher and project coordinator at SJC, gesprek, Tbilisi, 25/10/2022

¹³⁸ USDOS, 21/03/2023, p. 18, [url](#); USDOS, 30/03/2021, p. 21, [url](#)

¹³⁹ OSGF, 15/09/2023, p. 30, [url](#)

¹⁴⁰ UN General Assembly, 15/05/2019, p. 6, [url](#)

De Public Defender stelt in zijn rapport over LGBTI+-rechten van mei 2022 dat het aanzienlijk lage vertrouwen van LGBTI+-personen in de ordediensten leidt tot onderrapportering van misdrijven. Het gebrek aan vertrouwen vormt een ernstige belemmering om homo- en transfobe misdrijven te detecteren en hierop effectief te reageren. De Public Defender benadrukt dat onderrapportering niet betekent dat dergelijke misdrijven niet of nauwelijks plaatsvinden. Het toont wel aan dat er tekortkomingen zijn in het rechtswezen. Een bijkomende factor die bijdraagt tot wantrouwen en bijgevolg onderrapportering is de homofobe houding van politieagenten.¹⁴¹ De Public Defender merkt verder op dat rechterlijke uitspraken met betrekking tot administratieve overtredingen geen discriminerende motieven identificeren voor gewelddaden tegen slachtoffers. Daardoor is de kans groot dat incidenten die zijn ingegeven door haat onopgemerkt blijven.¹⁴²

Tijdens de FFM in Georgië in oktober 2022 heeft Cedoca verschillende personen gevraagd naar de toegankelijkheid van de politie en beschermingsmogelijkheden voor LGBTI+-personen. LGBTI+-personen, religieuze en etnische minderheden kunnen volgens meerdere gesprekspartners terecht bij de politie voor klachten. Tegelijkertijd wijzen zij erop dat de politie onvoldoende gevoelig is tegenover minderheden en LGBTI+-personen in het bijzonder.¹⁴³ Angst voor de reactie van de politie, onvoldoende privacy tijdens ondervragingen,¹⁴⁴ gedwongen outing¹⁴⁵ en secundaire victimisatie,¹⁴⁶ zijn enkele redenen die worden aangehaald om te verklaren waarom LGBTI+-personen het nalaten klacht in te dienen bij de politie. Volgens Tbilisi Pride komt gedwongen outing voornamelijk voor in de gebieden buiten de hoofdstad (hierna kortweg de regio's genoemd). In zulke situaties maakt de politie de seksuele oriëntatie bekend na een klacht, wat leidt tot verdere marginalisering.¹⁴⁷ Net zoals in ziekenhuizen, zijn ook politieagenten volgens EM vaak vooral geïnteresseerd in het privéleven wanneer iemand van de LGBTI+-gemeenschap een klacht indient.¹⁴⁸

EM wijst ook op de ongevoelige reactie van politieagenten, maar meent dat de houding van politieagenten is verbeterd in vergelijking met enkele jaren eerder. Deze organisatie moedigt leden van de LGBTI+-gemeenschap actief aan om naar de politie te stappen, maar ondervindt hierbij moeilijkheden om leden van de gemeenschap in de regio's te informeren. EM heeft geen duidelijk zicht op de mate waarin LGBTI+-personen in de regio's naar de politie stappen, maar vermoedt dat de situatie er veel moeilijker is dan in de hoofdstad. Bijkomend merkt EM op dat de politie in het geval van geweld tegen LGBTI+-personen binnen hun gezin slachtoffers vaak aanspoort om zich te verzoenen. Als de politie niet helpt, is het volgens EM ook mogelijk om naar de Public Defender te stappen. Wanneer nationale beschermingsmogelijkheden zijn uitgeput, is het mogelijk om naar het EHRM te stappen.¹⁴⁹

LGBTI+-personen hebben weinig vertrouwen in de politie, aldus het hoofd van het Departement voor Gelijkheid van de Public Defender tijdens de FFM.¹⁵⁰ Zij doen daarom eerder een beroep op ngo's zoals de WISG, EM en Temida om verdere stappen te ondernemen wanneer zij geconfronteerd worden met

¹⁴¹ Public Defender of Georgia (Jalagania L.), 29/04/2022, pp. 22-23, [url](#)

¹⁴² Public Defender of Georgia (Jalagania L.), 29/04/2022, pp. 21-22, [url](#)

¹⁴³ Tbilisi Pride, gesprek, Tbilisi, 26/10/2022; Vertegenwoordiger van een vrouwenrechtenorganisatie, gesprek, Tbilisi, 24/10/2022; Vertegenwoordigers van een internationale organisatie in Georgië, gesprek, Tbilisi, 25/10/2022

¹⁴⁴ Kakhaber D. and Aptsiauri A., director and project coordinator/legal officer at Equality Movement, gesprek, Tbilisi, 26/10/2022; Vertegenwoordigers van een internationale organisatie in Georgië, gesprek, Tbilisi, 25/10/2022

¹⁴⁵ Simonishvili N. and Kurdovanidze N., chairperson and legal assistance program director at GYLA, gesprek, Tbilisi, 27/10/2022; Kakhaber D. and Aptsiauri A., director and project coordinator/legal officer at Equality Movement, gesprek, Tbilisi, 26/10/2022; Tbilisi Pride, gesprek, Tbilisi, 26/10/2022

¹⁴⁶ Mammadli K. and Papuashvili A., researcher and project coordinator at SJC, gesprek, Tbilisi, 25/10/2022

¹⁴⁷ Tbilisi Pride, gesprek, Tbilisi, 26/10/2022

¹⁴⁸ Kakhaber D. and Aptsiauri A., director and project coordinator/legal officer at Equality Movement, gesprek, Tbilisi, 26/10/2022

¹⁴⁹ Kakhaber D. and Aptsiauri A., director and project coordinator/legal officer at Equality Movement, gesprek, Tbilisi, 26/10/2022

¹⁵⁰ Shubashvili K., head of equality department at the Public Defender of Georgia, gesprek, Tbilisi, 25/10/2022

problemen.¹⁵¹ EM staat in contact met het Human Rights Protection and Investigation Quality Monitoring Department bij het MIA en probeert op deze manier druk uit te oefenen zodat het onderzoek naar haatmisdrijven naar behoren gebeurt. Hierbij merkt EM op dat een groot deel van het management van dit departement de voorbije twee jaar is vervangen en het sindsdien moeilijker is om met hen samen te werken. Volgens EM zijn individuele medewerkers vaak niet in staat om zelf een beslissing te nemen, maar dienen zij te overleggen met hun overste. Toch blijft het volgens EM cruciaal om met dit departement in contact te staan wanneer een haatmisdrijf plaatsvindt. Om het functioneren van de politie te verbeteren organiseert EM al verschillende jaren opleidingen voor politieagenten en procureurs over haatmisdrijven.¹⁵² Tbilisi Pride wijst op het belang van connecties om een goede uitkomst te krijgen. Wanneer een ngo betrokken is in de zaak wordt deze serieuzer genomen volgens Tbilisi Pride, maar ook dat is in sommige situaties onvoldoende. Een bijkomende mogelijkheid om ervoor te zorgen dat de zaak grondig wordt onderzocht, is ervoor zorgen dat de zaak media-aandacht krijgt.¹⁵³

Leden van de LGBTI+-gemeenschap kunnen ook terecht bij de Public Defender, maar het aantal aanvragen van LGBTI+-personen bij de Public Defender is beperkt. Dat komt voornamelijk omdat zij bij het aangeven van een haatmisdrijf verplicht zijn om openlijk te spreken over hun geaardheid en daar voelen zij zich volgens de Public Defender vaak niet comfortabel bij. Het is over het algemeen geen probleem voor LGBTI+-personen om hierover te spreken met de Public Defender, maar bij een aangifte over discriminatie (tijdens dienstverlening, op het werk, op de universiteit) willen zij vermijden dat hun seksuele geaardheid bij de bredere omgeving (familie, werk, school) bekend raakt. Dit is een verklaring voor het beperkt aantal officiële aangiftes van LGBTI+-personen.¹⁵⁴ Volgens EM wordt een zaak serieuzer genomen als de Public Defender betrokken is.¹⁵⁵

In samenwerking met internationale organisaties die actief zijn in Georgië organiseert het MIA opleidingen om politieagenten hierover te sensibiliseren. Politieagenten en inspecteurs zijn in het algemeen goed op de hoogte van de wettelijke voorschriften, maar moeten volgens vertegenwoordigers van een internationale organisatie in Georgië meer begrip hebben voor de specifieke noden van minderheden.¹⁵⁶

Het MIA slaagt er niet in om politieagenten die beschuldigd worden van homofobe reacties ter verantwoording te roepen. De Public Defender stelt dat er voor geen enkele ontvangen melding is bevestigd dat er sprake is van wangedrag tegenover LGBTI+-personen.¹⁵⁷ Tbilisi Pride kaart eveneens aan dat de Algemene Inspectie, de dienst die bevoegd is voor onderzoek naar wangedrag door de ordediensten, nog nooit een politieagent schuldig heeft bevonden.¹⁵⁸

2.2.2.3. Praktijk na FFM 2022

Zoals in voorgaande jaren stelt de Public Defender ook over 2023 vast dat het vertrouwen van de LGBTI+-gemeenschap in de ordediensten laag blijft. Daarnaast ontvangt de Public Defender nog

¹⁵¹ Simonishvili N. and Kurdovanidze N., chairperson and legal assistance program director at GYLA, gesprek, Tbilisi, 27/10/2022; Vertegenwoordigers van een internationale organisatie in Georgië, gesprek, Tbilisi, 25/10/2022

¹⁵² Kakhaber D. and Aptsiauri A., director and project coordinator/legal officer at Equality Movement, gesprek, Tbilisi, 26/10/2022

¹⁵³ Tbilisi Pride, gesprek, Tbilisi, 26/10/2022

¹⁵⁴ Shubashvili K., head of equality department at the Public Defender of Georgia, gesprek, Tbilisi, 25/10/2022

¹⁵⁵ Kakhaber D. and Aptsiauri A., director and project coordinator/legal officer at Equality Movement, gesprek, Tbilisi, 26/10/2022

¹⁵⁶ Vertegenwoordigers van een internationale organisatie in Georgië, gesprek, Tbilisi, 25/10/2022; Human Rights Protection and Investigation Quality Monitoring Department, gesprek, Tbilisi, 28/10/2022

¹⁵⁷ Public Defender of Georgia, 08/07/2021, p. 162, [url](#)

¹⁵⁸ Tbilisi Pride, gesprek, Tbilisi, 26/10/2022

steeds meldingen over discriminerend taalgebruik en homofobe opvattingen bij politieagenten.¹⁵⁹ De instelling wijst verder op gebreken in zowel het onderzoek naar haatmisdrijven als in de daaropvolgende gerechtelijke vervolging.¹⁶⁰

Ondanks de aanbevelingen van de European Commission against Racism and Intolerance (ECRI) en de Public Defender uit 2016 om een gespecialiseerde unit op te richten binnen de politie die zich bezighoudt met racistische en homo- en transfobe haatmisdrijven, ontbreekt een dergelijke unit volgens het ECRI-rapport van juni 2023 nog steeds.¹⁶¹

In 2025 schrijft de Public Defender dat het beleid ter bestrijding van discriminatie en bevordering van gelijkheid in het land een belangrijk uitdaging blijft. De Public Defender stelt dat er problemen blijven bestaan bij het onderzoek naar en het starten van strafrechtelijke procedures tegen vermeende haatmisdrijven. Deze problemen worden deels veroorzaakt door de ontoereikende naleving door wetshandavingsinstanties van hun verplichtingen om de gelijkheid van kwetsbare groepen te waarborgen, en deels door verontrustende gevallen waarin wetshandhavers beledigende en homofobe taal hanteren. Deze problematiek komt ook tot uiting in de klachten die de Public Defender ontvangt, waarbij de gerapporteerde gevallen onder meer verband houden met seksuele geaardheid en genderidentiteit.¹⁶²

De ILGA Europe schrijft in zijn *Enlargement Review* van 2023 dat het verkrijgen van toegang tot het gerecht voor LGBTI+-personen een blijvende prioriteit is. De organisatie doet een oproep aan de autoriteiten om in samenwerking met het LGBTI+-maatschappelijk middenveld een helder wettelijk kader te ontwikkelen dat snelle, transparante en toegankelijke procedures voor wettelijke geslachtserkenning op basis van zelfdeterminatie mogelijk maakt. Voorts vraagt ILGA aan de autoriteiten om te zorgen voor een correct gebruik van de relevante artikelen in het Strafwetboek om daders van haatmisdrijven op basis van seksuele geaardheid of genderidentiteit te vervolgen. Net zoals de ECRI en de Public Defender pleit ILGA voor de oprichting van een speciale eenheid binnen het MIA die verantwoordelijk is voor het onderzoek naar haatmisdrijven.¹⁶³

Het EM-rapport over schendingen van LGBTI+-rechten in 2024 en het jaarlijkse rapport van ILGA Europe over 2024 melden dat het vertrouwen van LGBTI+-personen in politie en opsporingsinstanties door recente antidemocratische ontwikkelingen sterk is afgenomen, waardoor veel slachtoffers geen aangifte meer doen.¹⁶⁴ De WISG gaat, in zijn rapport over de verwijdering van LGBTI+-kwesties uit het overheidsbeleid van mei 2025, verder in op het gebrek aan vertrouwen van LGBTI+-personen in de wetshandavingsinstanties. De organisatie stelt dat activisten vaak moeilijkheden ondervinden bij de samenwerking met de politie, omdat ze zowel directe bedreigingen vrezen als de onwil of het onvermogen van de wetshandhaving om hun veiligheid te garanderen. De invoering van anti-LGBTI+-wetgeving heeft de situatie volgens WISG alleen maar verergerd, waardoor de gemeenschap minder goed in staat is om gewelddadige handelingen tegen hen bij de autoriteiten te melden. Veel activisten geloven dat de nieuwe wetgeving slachtoffers zal ontmoedigen om hulp te zoeken, uit angst voor ergere scenario's of toegenomen maatschappelijke vijandigheid. Deze verslechtering ondermijnt de fragiele vooruitgang die de afgelopen jaren is geboekt, grotendeels dankzij de inspanningen van ngo's, in het opbouwen van vertrouwen tussen de LGBTI+-gemeenschap en de wetshandhaving.¹⁶⁵

¹⁵⁹ Public Defender of Georgia, 24/05/2024, p. 148, [url](#)

¹⁶⁰ Public Defender of Georgia, 24/05/2024, p. 145, [url](#)

¹⁶¹ CoE – ECRI, 22/06/2023, pp. 5, 16, [url](#); CoE – ECRI, 05/03/2019, p. 5, [url](#); Public Defender of Georgia, 18/10/2017, p. 25, [url](#); Public Defender of Georgia, 23/04/2019, p. 23, [url](#); Public Defender of Georgia (Jalagania L.), 29/04/2022, p. 20, [url](#)

¹⁶² Public Defender of Georgia, 23/05/2025, pp. 178-182 [url](#)

¹⁶³ ILGA Europe, 11/04/2023, pp. 16-17, [url](#)

¹⁶⁴ EM (Guliashvili M.), 03/03/2025, p. 12, [url](#); ILGA Europe, 18/02/2025, p. 64, [url](#)

¹⁶⁵ WISG, 17/05/2025, p. 17, [url](#)

Voorts merkt EM op dat de communicatie met gerechtelijke en andere bestuursorganen extreem moeilijk is geworden. De instellingen overschrijden systematisch deadlines, zowel wat betreft het plannen van procedures als voor het geven van feedback op gevraagde informatie, wat het proces van volledige juridische dienstverlening belemmert.¹⁶⁶

De WISG wijst verder op de specifieke situatie van transpersonen. De ngo stelt dat veel transgender-slachtoffers betwijfelen of het melden van incidenten aan de SIS tot gerechtigheid kan leiden en beschrijft in dit verband twee voorbeelden van fysiek geweld waarbij de wetshandavingsinstanties gebrekkig optreden.¹⁶⁷

IFact, een mediakanaal voor onderzoeksjournalistiek, publiceert op 10 april 2025 een onderzoek naar de houding van de huidige Public Defender Levan Ioseliani. IFact stelt dat het parlement Ioseliani in 2023 benoemt tot Public Defender zonder openbare selectieprocedure en zonder tegenkandidaten. De beslissing volgt nadat het parlement geen consensus bereikt over een van de gekwalificeerde kandidaten. Volgens IFact zijn de structuur en publieke betrokkenheid van het orgaan onder Ioseliani fundamenteel veranderd.¹⁶⁸

Daarnaast stelt IFact dat er sprake is van een groeiende afstand tussen de instelling en het maatschappelijke middenveld. LGBTI+-groepen, die ooit sterk afhankelijk waren van de bescherming van de instelling, zeggen dat ze vrijwel in de steek zijn gelaten. Tata Jaqeli, directeur van Tbilisi Pride, herinnert zich twee korte ontmoetingen met Ioseliani. Beide keren heeft de gemeenschap het gevoel dat ze niet wordt gehoord en gesteund.¹⁶⁹ Jaqeli concludeert het volgende over de huidige relatie met de Public Defender:

"We used to see the Public Defender as a last line of defense. Now the bridge is completely burned. Maybe if we're physically attacked again, we'll turn to him—but only then."¹⁷⁰

Eka Tsereteli, directeur van de WISG, legt gelijklopende verklaringen af:

"We had a chance to meet Ioseliani after his appointment, but it was disappointing. He wasn't sensitive or willing to help. He made it clear his priority was socio-economic issues and saw no role for himself beyond that. When we met again to discuss the anti-LGBT bill, it was pointless. He had no grasp of the gravity of the situation."¹⁷¹

Ook EM merkt op dat na de verkiezing van Levan Ioseliani tot Public Defender al snel blijkt dat hij sterk onder invloed van de overheid staat.¹⁷²

Op 17 juni 2025 neemt Cedoca via e-mail contact op met een medewerker van EM in Georgië en stelt verschillende vragen over de actuele situatie van LGBTI+-personen. Cedoca vraagt hierbij onder meer of er een toename is van haatmisdrijven, en of LGBTI+-personen nog kunnen rekenen op beschermingsmechanismen wanneer ze geconfronteerd worden met problemen, geweld, en intimidatie. De medewerker geeft als antwoord:

"It should be emphasized that a significant number of hate crimes recorded by the Equality Movement were not reported to the police or relevant institutions due to victims' refusal. The widespread distrust among LGBTQ+ individuals toward the police and other state institutions responsible for human rights protection is fueled by the expectation of indifferent treatment, as

¹⁶⁶ EM (Guliashvili M.), 03/03/2025, p. 12, [url](#)

¹⁶⁷ WISG, 17/05/2025, p. 17, [url](#)

¹⁶⁸ iFact, 10/04/2025, [url](#)

¹⁶⁹ iFact, 10/04/2025, [url](#)

¹⁷⁰ iFact, 10/04/2025, [url](#)

¹⁷¹ iFact, 10/04/2025, [url](#)

¹⁷² EM (Guliashvili M.), 03/03/2025, p. 6, [url](#)

well as the fear of facing additional discrimination and oppression from institutional representatives.[...]

The recent political developments, coupled with the adoption of the anti-LGBT law, have led to increasingly indifferent treatment by the police and the prosecutor's office.[...]

The situation is further exacerbated by the weakening and politicization of the Public Defender's Office, which had previously acted as an ally to the LGBTQ+ community. The number of cases in which the institution recognizes discrimination is decreasing, and the Public Defender doesn't mention LGBTQ+ community in public statements or interviews.

Moreover, the state no longer classifies hate crimes on SOGI grounds separately. In addition, given that the majority of incidents go unreported, the official statistics fail to reflect reality.

Lawyers providing legal aid to LGBTQ+ individuals report that human-rights protection mechanisms have effectively ceased to function. Submissions to public institutions are routinely rejected or ignored, making it nearly impossible for victims of SOGI-motivated hate crimes to obtain 'aggrieved party' status. Court hearings are delayed, and both victims and their lawyers are met with indifference.

In summary, what was once a formal commitment has been reduced to mere goodwill—which may or may not be honored."¹⁷³

Cedoca vraagt de medewerker van EM ook naar de huidige rol van het Human Rights Protection and Investigation Quality Monitoring Departement van het MIA. De medewerker stelt:

"Despite all the challenges, the Equality Movement has still maintained formal contact with the Human Rights Protection and Investigation Quality Monitoring Department at the MIA, which can be described more as an emergency solution than a coordinated manner of working.

The narrowing of the scope of the relationship in such an extremely formal format has been induced by the fact that, in recent years, the majority of the department's staff members have been replaced. Similar to other institutions, political influence on the department's work and decisions has increased. Therefore, trust and willingness to coordinate for change have been limited.

Nowadays, relationships are still based on personal connections rather than institutional memory."¹⁷⁴

Cedoca beschrijft het verloop van enkele concrete gerechtelijke acties betreffende daders van geweld tegen seksuele en genderminderheden in het hoofdstuk 3.1.3.

2.3. Houding van de ordetroepen

2.3.1. Ten opzichte van seksuele en genderminderheden

Verschillende bronnen maken melding van homofobe en haatzaaiende uitlatingen van de ordetroepen tijdens de massaprotesten eind 2024 na de parlementsverkiezingen en naar aanleiding van de aankondiging van de regering om de toetredingsonderhandelingen met de EU uit te stellen tot 2028.¹⁷⁵

¹⁷³ Vertegenwoordiger van EM, e-mail, 02/07/2025

¹⁷⁴ Vertegenwoordiger van EM, e-mail, 02/07/2025

¹⁷⁵ EM (Guliashvili M.), 03/03/2025, [url](#); ILGA-Europe, 18/02/2025, [url](#); GYLA, DRI, GDI, HRC, IDFI, ISFED, PHR, RG, SJC, GCRT, WISG, 14/05/2025, [url](#)

EM stelt dat sommige aangehouden demonstranten zich herinneren dat medewerkers van het STD homofobe haatspraak hanteren.¹⁷⁶ Voorts geven verschillende ngo's in een rapport over de mensenrechten crisis na de parlementsverkiezingen van 2024 aan dat de speciale eenheden, evenals andere politie-eenheden, actief gebruik maken van homofobe en anti-Europese taal. Volgens dit rapport wordt er ernstig fysiek geweld gebruikt tegen mensen die zich op een of andere manier van de rest onderscheiden en die de politie als minder mannelijk ervaart (geverfd haar, oorbellen, het dragen van lippenbalsem). De speciale eenheden noemen de demonstranten vaak *faggots* tijdens hun mishandelingen. Ook politieagenten die betrokken zijn bij het transport van de arrestanten en agenten op het politiebureau gebruiken deze beledigende term. Tijdens mishandeling, transport of detentie in rechtshandhavingfaciliteiten worden demonstranten bedreigd met verkrachting of andere vormen van seksuele intimidatie. In bepaalde gevallen gaat dit gepaard met homofobe taal. Volgens de ngo's gebruiken de ordetroepen homofobe taal tegen minderjarige demonstranten.¹⁷⁷

Ook het hoofd van de STD, Zviad Kharazishvili, hanteert homofobe haatspraak.¹⁷⁸ Volgens het rapport over de mensenrechten crisis na de verkiezingen van 2024 gebruikt Kharazishvili homofobe taal tegen de deelnemers aan de demonstraties.¹⁷⁹ Zowel dit rapport als EM merken op dat Kharazishvili op 4 december 2024 tijdens een gesprek met een journalist een homofobe opmerking maakt.¹⁸⁰ Op beelden van 2 februari 2025 beledigt hij demonstranten met identieke woorden.¹⁸¹ Op 30 januari 2025 wordt Kharazishvili, samen met andere hoge politiefunctionarissen, opgenomen in de Orde van Eer wegens het leveren van een bijzondere bijdrage aan de versterking van recht en orde.¹⁸² Op 10 juni 2025 vervangt Roman Kartsivadze hem als het nieuwe hoofd van de STD.¹⁸³ Voormalig topambtenaar van de STD, Irakli Shaishmelashvili, die Georgië in december 2024 ontvluchtte, bevestigt volgens EM dat binnen het MIA bewust homofobe desinformatie wordt verspreid om haat tegen demonstranten aan te wakkeren.¹⁸⁴

De Public Defender meldt in zijn rapport van 2024 over gelijkheid, en het bestrijden en voorkomen van discriminatie, twee incidenten waarbij de ordetroepen homofobe taalgebruik hanteren.¹⁸⁵

De WISG merkt op dat twee transgendervrouwen in Batoemi het slachtoffer worden van homofobe bedreigingen en verbaal geweld, onder meer door politieagenten.¹⁸⁶ Daarnaast meldt EM dat transgendervrouwen zich in 2024 tot de organisatie wendden voor juridische bijstand, omdat ze beweren dat een wetshandhaver haatdragende taal tegen hen gebruikt. De organisatie meldt dit incident bij de Public Defender. De Public Defender heeft op het moment van de publicatie van het EM-rapport inzake schendingen van LGBTI+-rechten geen significante stappen voorwaarts gezet.¹⁸⁷

EM meldt een incident waarbij een politieonderzoeker tijdens het interview openlijk een negatieve houding ten opzichte van het potentiële slachtoffer aanneemt. Het interview maakt deel uit van een heropend onderzoek in 2024 naar een haatmisdrijf dat in 2018 plaatsvond. De onderzoeker probeert het potentiële slachtoffer ervan te overtuigen dat de angst en de dreiging die zij toen ervoer, verkeerd zijn geïnterpreteerd. De SIS voert een onderzoek naar het incident, maar er wordt volgens EM geen

¹⁷⁶ EM (Guliashvili M.), 03/03/2025, p. 10, [url](#); Batumelebi Netgazeti (Kakhaberidze T.), 17/12/2024, [url](#)

¹⁷⁷ GYLA, DRI, GDI, HRC, IDFI, ISFED, PHR, RG, SJC, GCRT, WISG, 14/05/2025, pp. 50-53, [url](#)

¹⁷⁸ EM (Guliashvili M.), 03/03/2025, [url](#); ILGA-Europe, 18/02/2025, [url](#); GYLA, DRI, GDI, HRC, IDFI, ISFED, PHR, RG, SJC, GCRT, WISG, 14/05/2025, [url](#)

¹⁷⁹ GYLA, DRI, GDI, HRC, IDFI, ISFED, PHR, RG, SJC, GCRT, WISG, 14/05/2025, p. 44, [url](#)

¹⁸⁰ EM(Guliashvili M.), 03/03/2025, p. 10, [url](#); GYLA, DRI, GDI, HRC, IDFI, ISFED, PHR, RG, SJC, GCRT, WISG, 14/05/2025, p. 51, [url](#)

¹⁸¹ GYLA, DRI, GDI, HRC, IDFI, ISFED, PHR, RG, SJC, GCRT, WISG, 14/05/2025, p. 51, [url](#)

¹⁸² Civil Georgia, 30/01/2025, [url](#)

¹⁸³ Civil Georgia, 10/06/2025, [url](#)

¹⁸⁴ EM(Guliashvili M.), 03/03/2025, p. 10, [url](#)

¹⁸⁵ Public Defender of Georgia, 02/05/2025, pp. 25-27, [url](#)

¹⁸⁶ WISG, 17/05/2025, p. 17, [url](#)

¹⁸⁷ EM (Guliashvili M.), 03/03/2025, p. 13, [url](#)

adequate reactie gegeven. De onderzoeker krijgt een mondelinge berisping. De advocaten van de organisatie benadrukken dat dergelijke incidenten het gevoel van onzekerheid en wantrouwen ten opzichte van de overheidsinstellingen die verantwoordelijk zijn voor de bescherming van mensenrechten onder begunstigden aanzienlijk vergroten. Dit is vooral merkbaar in de interacties met onderzoeksinstanties.¹⁸⁸

Cedoca stelt op 17 juni 2025 aan een medewerker van EM de vraag hoe de politie reageert wanneer er zich een incident voordoet en LGBTI+-personen betrokken zijn. De medewerker verklaart dat er een drastische verslechtering is van het gedrag van politie en onderzoeksinstellingen tegen LGBTI+-personen gedreven door verschillende factoren¹⁸⁹:

“The removal of ‘gender identity’ as a protected ground from legislation has left no legal basis to challenge police discrimination based on gender identity. As a result, the treatment of LGBTQ+ individuals by police and other state institution personnel now largely depends on their personal beliefs;

The state’s failure to coordinate with NGOs in recent years, coupled with insufficient training of police and prosecutors on SOGI issues, has led to a concerning level of institutional desensitization;

Notably, MIA has undergone a large-scale replacement of police officers. Recent amendments to the Law of Georgia on Police allow individuals with only a general education diploma to be employed in law enforcement, which has significantly weakened the overall qualifications of personnel;

The extreme politicization of state institutions—including the judiciary—has resulted in decisions being driven by political will rather than legal standards. This environment encourages practices of mistreatment, discrimination, and human rights violations within state bodies.”¹⁹⁰

2.3.2. Ten opzichte van daders van geweld tegen seksuele en genderminderheden

AI stelt in 2021 dat de politie er niet in slaagt om de veiligheid te garanderen van organisatoren van LGBTI+-evenementen en personen die hieraan deelnemen.¹⁹¹ Daarnaast falen de autoriteiten volgens AI in hun plicht om geweldsincidenten naar behoren te onderzoeken en de verdachten ter verantwoording te roepen.¹⁹²

Irakli Shaishmelashvili, voormalige hoge ambtenaar van het STD, verklaart eind 2024 dat zijn geplande politieactie rond de Pride-betoging van 5 juli 2021 is aangepast na coördinatie tussen het MIA en het patriarchaat van de GOK. Hierdoor worden onvoldoende middelen ingezet op cruciale plekken, wat leidt tot geweld tegen activisten en journalisten.¹⁹³ De verklaringen van Shaishmelashvili leggen volgens het SJC de omvang van de medeplichtigheid van de staat verder bloot. Ze onthullen dat politieoperaties opzettelijk worden aangepast in samenwerking met het patriarchaat om de aanwezigheid van wetshandhavers op kritieke locaties te verminderen. Deze opzettelijke nalatigheid stelt gewelddadige groepen in staat om straffeloos aan te vallen. De bereidheid van de overheid om de daders te beschermen – duidelijk zichtbaar in de vroege vrijlating van veroordeelde daders – en de aanhoudende straffeloosheid van degenen die het geweld orkestreren, verergeren volgens het SJC het klimaat van repressie en angst alleen maar. Het SJC concludeert dat de autoriteiten, door homofobie als politiek instrument te institutionaliseren en te legaliseren, verzaken aan hun

¹⁸⁸ Vertegenwoordiger van EM, e-mail, 02/07/2025; EM (Guliashvili M.), 03/03/2025, pp. 12-13, [url](#)

¹⁸⁹ Vertegenwoordiger van EM in Georgië, e-mail, 02/07/2025

¹⁹⁰ Vertegenwoordiger van EM in Georgië, e-mail, 02/07/2025

¹⁹¹ AI, 23/04/2024, [url](#); AI, 05/07/2021, [url](#)

¹⁹² AI, 05/07/2021, [url](#)

¹⁹³ EM (Guliashvili M.), 03/03/2025, p. 10, [url](#); Civil Georgia, 29/12/2024, [url](#)

fundamentele mensenrechtenverplichtingen, gericht geweld legitimeren en systematische discriminatie versterken.¹⁹⁴

De WISG stelt dat in de aanloop naar de verkiezingen een lid van een politieke partij een transgender vrouw aanvalt. Hoewel de politie reageert, wordt de vermeende dader op borgtocht vrijgelaten.¹⁹⁵

3. Sociaal klimaat

3.1. Maatschappelijke houding

3.1.1. Sociale voorstellingen van seksuele en genderminderheden

Volgens de Mensenrechtencommissaris van de CoE heerst er in de Georgische samenleving een hardnekkig stigma over LGBTI+-personen dat nauw verbonden is met diepgewortelde opvattingen over de noodzaak om traditionele waarden en de gezinseenheid in stand te houden.¹⁹⁶

OC Media schrijft in 2021 dat uit een enquête van het International Social Survey programma naar voren komt dat Georgië, in vergelijking met 33 andere - voornamelijk Europese - landen, het hoogste percentage (84 %) respondenten kent die relaties tussen personen van hetzelfde geslacht altijd verkeerd vinden.¹⁹⁷ PACE merkt in een rapport van 2022 over de rechten van LGBTI+-personen in de Zuidelijke-Kaukasus op dat organisaties van het maatschappelijke middenveld in Georgië wijdverspreide vijandige gevoelens tegenover LGBTI+-personen bevestigen.¹⁹⁸

De WISG publiceert in 2022 een onderzoek naar publieke kennis, bewustzijn en houding betreffende de LGBTI+-gemeenschap en juridische gelijkheid. De organisatie stelt vast dat er een dominante sociale perceptie is in Georgië dat de LGBTI+-gemeenschap haar levensstijl oplegt aan anderen. Het rapport benadrukt verder dat bepaalde rechten, met name het recht op adoptie en het recht om te huwen, door de maatschappij eerder gezien worden als een privilege dan een zaak van gelijkheid.¹⁹⁹ De homo/bi/transfobie-indexen vertonen volgens het rapport de tendens om af te nemen. De WISG gebruikt volgende schalen voor deze indexen: de Attitudes Toward Lesbians and Gay Men Scale (ATLG), de Attitudes Toward Bisexual Women and Men Scale (ARBS-FM), en de Genderism and Transphobia Scale (GTS). Hoe hoger de score op deze schalen, hoe negatiever de houding over de betreffende groep. Volgens het onderzoek van de WISG zijn positieve veranderingen in perceptie asymmetrisch: positieve evoluties zijn meer uitgesproken bij vrouwen, jongeren en respondenten in de hoofdstad dan bij mannen, ouderen en stedelijke en landelijke respondenten (buiten de hoofdstad).²⁰⁰

De CoE publiceert in 2022 een rapport betreffende de houding en het bewustzijn in Georgië inzake haatmisdrijf, haatspraak en discriminatie. Dit rapport stelt een positieve verandering vast wat betreft de maatschappelijke houding tegenover LGBTI+-rechten in de periode 2018-2021. Daarnaast blijft de negatieve houding ten aanzien van de bescherming van LGBTI+-personen in vergelijking met andere minderheidsgroepen consistent.²⁰¹

¹⁹⁴ CoE - Secretariat of the Committee of Ministers, 10/02/2025, p. 12, [url](#)

¹⁹⁵ WISG, 17/05/2025, p. 17, [url](#)

¹⁹⁶ Asylos, 09/2024, p. 14, [url](#); CoE - Commissioner for Human Rights (Mijatovic, D.), 15/07/2022, p. 14, [url](#)

¹⁹⁷ OC Media (Babunashvili G.), 27/07/2021, [url](#)

¹⁹⁸ Asylos, 09/2024, pp. 15, [url](#); PACE, 10/01/2022, p. 13, [url](#)

¹⁹⁹ WISG, 06/05/2022, pp. 17-18, 91, [url](#)

²⁰⁰ WISG, 6/05/2022, pp. 16, 26, 31, 32, [url](#)

²⁰¹ Asylos, 09/2024, p. 15, [url](#); CoE, 02/2022, pp. 8, 15, 20, 21, 24, 33, 35, 36, [url](#)

De Public Defender stelt in 2022 dat homofobe attitudes blijven bestaan in de samenleving. De instelling somt verschillende factoren op die hieraan bijdragen: de onwetendheid bij de overheid over stigmatisering en vooroordelen tegen LGBTI+-personen, de haatzaaiende uitslatingen van politici, en een gebrek aan publieke erkenning van de uitdagingen die deze groep ervaart.²⁰²

Tbilisi Pride verklaart tijdens de FFM dat er geen openlijk homoseksuele publieke figuren zijn. Er is geen representatie van LGBTI+-personen in de politiek, kunstsector of media. Veel leden van de LGBTI+-gemeenschap hebben zich niet geuit bij hun familie en/of op het werk. Vaak zijn enkel hun vrienden op de hoogte van hun seksuele geaardheid.²⁰³

EM merkt op dat de gezinscontext een andere plaats is waar LGBTI+-personen geconfronteerd worden met homofobie. Verschillende personen geven in de studie van EM uit 2022 aan dat zij na hun outing een goede band hebben met hun familie terwijl anderen zich niet willen outen bij hun familie omwille van hun homofobe houding. Zij nemen tal van maatregelen zodat hun familie hun seksuele geaardheid of genderidentiteit niet te weten komt. Een ander deel van de respondenten wordt geconfronteerd met psychologisch en fysiek geweld door familieleden, is uit huis gezet of wordt ermee bedreigd uit huis te worden gezet. Binnen de LGBTI+-gemeenschap komt het regelmatig voor dat iemand dakloos is, vooral bij transpersonen. De LGBTI+-gemeenschap wijst op de nood aan een vluchthuis waar ook zij terecht kunnen en aangepaste dienstverlening kunnen krijgen.²⁰⁴

De Mensenrechtencommissaris van de CoE merkt in 2024 op dat LGBTI+-personen het doelwit blijven van haatmisdrijven en wijdverbreide discriminatie, en het regelmatig voorkomt dat hen het recht op vreedzame vergadering wordt ontnomen.²⁰⁵

Asylos, een internationaal vrijwilligersnetwerk van Country of Origin Information (COI)-onderzoekers, neemt in augustus 2024 via e-mail contact op met David Rypel, een socioloog en promovendus aan de University College Londen wiens onderzoek focust op veiligheid en verbondenheid met betrekking tot LGBTI+-personen in Georgië. In het kader van zijn veldwerk met LGBTI+-personen in Georgië verklaart hij dat de personen die deelnemen aan het onderzoek de nood voelen hun families af te schermen van maatschappelijke discriminatie. Vooral personen wiens families in kleinere dorpen en gemeenschappen wonen, zijn terughoudend om uit de kast te komen of zichtbaar te worden om hun families te beschermen tegen groepsdruk en "shaming". De algemene indruk onder de deelnemers van zijn onderzoek is dat homoseksuele cismannen en transvrouwen een grotere kans hebben om op straat te worden aangevallen dan lesbische vrouwen.²⁰⁶

Verschillende organisaties van het maatschappelijke middenveld bevestigen dat transgenders binnen de LGBTI+-gemeenschap het meest worden blootgesteld aan geweld.²⁰⁷ De WISG merkt op dat de graad van kwetsbaarheid voor LGBTI+-personen in individuele gevallen afhankelijk is van verschillende factoren zoals zichtbare seksuele oriëntatie of genderidentiteit, non-conforme verschijning en confrontatie met de heteronormatieve orde. De WISG legt uit dat de outing bij transvrouwen vaak gedwongen is, omdat zij, in tegenstelling tot holebi-personen, hun naam, voorkomen en sociale rol wijzigen wanneer ze van gender veranderen. Dit maakt hen zichtbaarder en hun genderidentiteit meer openbaar. Ook de Civil Society Foundation, een in 2014 opgerichte informele organisatie die elf ngo's verenigt, merkt op dat transgenders het kwetsbaarste deel van de LGBTI+-gemeenschap vormen.²⁰⁸

²⁰² Public Defender of Georgia (Jalagania L.), 29/04/2022, p. 10, [url](#)

²⁰³ Tbilisi Pride, gesprek, Tbilisi, 26/10/2022

²⁰⁴ EM(Jalagania L.), 08/08/2022, p. 8, [url](#)

²⁰⁵ Mensenrechtencommissaris van de CoE, 27/03/2024, [url](#)

²⁰⁶ Asylos, 09/2024, p. 14, [url](#)

²⁰⁷ WISG, 6/05/2022, p. 102, [url](#); Civil Society Foundation, 17/03/2022, p. 61, [url](#)

²⁰⁸ WISG, 06/05/2022, p. 102, [url](#); Civil Society Foundation, 17/03/2022, p. 61, [url](#)

3.1.2. Standpunt en rol van de media

In 2022 merkt de Mensenrechtencommissaris van de CoE op dat ze geïnformeerd wordt over verschillende gevallen van haatspraak en uitingen van intolerantie in de publieke sfeer. Ze is vooral getroffen door de intolerante uitingen van hoge functionarissen, religieuze en gemeenschapsleiders. Ook bepaalde mediakanalen, vooral die met banden met ultraconservatieve en extreemrechtse bewegingen, maken zich hieraan schuldig of dragen bij aan de verspreiding ervan. Volgens de commissaris zijn haatzaaiende uitspraken tegen de LGBTI+-gemeenschap, die tijdens verkiezingen traditioneel toenemen, nu onderdeel van het dagelijkse discours. Dit komt mede doordat ultraconservatieve en extreemrechtse groeperingen steeds vaker toegang krijgen tot zowel private als publieke media.²⁰⁹

Het DRI stelt in een rapport van 2024 over anti-genderretoriek en genderstereotypen op sociale media vast dat vertegenwoordigers van de regerende partij Georgian Dream, aan de partij gelieerde politieke groeperingen, regeringsgezinde media en extreemrechtse groeperingen de belangrijkste actoren van anti-genderretoriek zijn.²¹⁰

ILGA Europe meldt dat het Handvest voor Journalistieke Ethiek in maart 2024 een onderzoek voert naar anti-LGBTI+-inhoud op de nationale tv-zender Imedi TV. Het Handvest stelt vast dat het netwerk meerdere journalistieke ethische principes schendt door bevooroordeelde en eenzijdige meningen van experts uit te zenden ter ondersteuning van het standpunt van de regering over LGBTI+-kwesties.²¹¹

De WISG merkt in 2025 verder op dat de belangrijkste focus van extreemrechtse groeperingen ligt op het promoten van nationalistische en homofobe retoriek, die ze actief verspreiden via sociale media en hun eigen mediaplatformen. Deze platformen worden vaak gebruikt om antiwesterse propaganda te verspreiden en haat binnen de samenleving aan te wakkeren. Hoewel Alt-Info, dat jarenlang actief pro-Russische en homofobe berichten verspreidde, in 2024 stopt met uitzenden, zijn leden van de organisatie alle beschikbare mediakanalen blijven gebruiken om haat te verspreiden en antiwesterse gevoelens te versterken.²¹²

Cedoca vraagt op 17 juni 2025 via e-mail aan een medewerker van EM naar de impact van de anti-LGBTI+-wet op het dagelijkse leven. Daarnaast vraagt Cedoca of mediakanalen nog berichten over haatmisdrijven tegen LGBTI+-personen. De medewerker antwoordt dat de media-aandacht voor LGBTI+-problemen praktisch verdwenen is en de focus voornamelijk ligt op berichtgeving over de ontwikkelingen betreffende anti-genderwetgeving:

"Since the law came into force, LGBTQ+ content - once among the most prominent themes in broadcasting - has practically disappeared from the media landscape. Nowadays, concerns about the challenges faced by the community are raised only by a limited number of online media outlets and LGBTQ+ community organizations. Intimidation effect of the law resulting in self-censorship practices leads to a worsening public attitudes and increased discriminatory treatment towards LGBTQ+ community; [...]"

As previously noted, media coverage of LGBTQ+ issues is significantly limited. The focus is primarily on broadcasting anti-gender legal developments and, occasionally, on a few critical incidents involving activists who are relatively well-known to the public. Notably, positive coverage of LGBTQ+ issues has completely disappeared. In addition, given the current political crisis in Georgia, the so-called 'Strategic Silence on LGBTQ+ Topics' - rooted not only among the general public but

²⁰⁹ CoE - Commissioner for Human Rights (Mijatovic, D.), 15/07/2022, p. 12, [url](#)

²¹⁰ DRI, 03/07/2024, p. 27, [url](#)

²¹¹ ILGA-Europe, 18/02/2025, p. 62, [url](#); WISG, 17/06/2024, [url](#)

²¹² WISG, 17/05/2025, pp. 15-16, [url](#)

also within activist groups and active civil society - is further exacerbating the disappearance of LGBTQ+ issues from public discourse and media attention.”²¹³

3.1.3. Geweld tegen seksuele en genderminderheden

3.1.3.1. Geweld en haatmisdrijven - algemeen

Cedoca verzamelt tijdens de FFM in 2022 informatie over het risico voor LGBTI+-personen om in het dagelijkse leven geconfronteerd te worden met homofobe daden.

EM merkt op dat het risico om in het dagelijkse leven geconfronteerd te worden met homofobe daden afhangt van de plaats waar iemand woont en hoe iemand zich uitdrukt. Voornamelijk de zichtbaarheid speelt hierbij een rol, bijvoorbeeld mannen die zich heel vrouwelijk gedragen of oorbellen dragen en transvrouwen. Met homofobe daden bedoelt EM verbaal, fysiek en/of psychologisch geweld. Volgens de organisatie hebben alle leden van de LGBTI+-gemeenschap een dergelijke ervaring meegemaakt. De organisatie merkt op dat verbale intimidatie in het dagelijkse leven vaak voorkomt, vooral in het openbaar vervoer, maar dat het meestal niet uitmondt in fysiek geweld, omdat de politie in zulke situaties tussenkomt. Haatspraak daarentegen is niet strafbaar.²¹⁴ Tbilisi Pride meent dat het niet zo is dat queerpersonen zich helemaal niet in het openbaar kunnen vertonen, maar dat het voor transpersonen altijd moeilijk is om zich in het openbaar te verplaatsen, voornamelijk overdag. Tbilisi Pride legt uit dat de GOK strenge gender- en patriarchale normen heeft over hoe iemand eruit moet zien en zich moet gedragen. Een vrouwelijke man, mannelijke vrouw, transman of transvrouw loopt daarom meer risico op agressie op straat, op het openbaar vervoer, binnen het gezin of in een relatie. Verbaal geweld komt volgens Tbilisi Pride het vaakst voor, voornamelijk wanneer het onderwerp homo/transseksualiteit actueel is. Wanneer het onderwerp minder actueel is, is er minder agressie op openbare plaatsen. De grootste problemen voor LGBTI+-personen vinden volgens Tbilisi Pride plaats in de gezinscontext, waar zij te maken krijgen met huiselijk geweld. Dit geweld is meestal verbaal, maar soms ook fysiek.²¹⁵ Zowel EM als Tbilisi Pride geven aan dat transpersonen het vaakst worden gevisieerd en het kwetsbaarst zijn.²¹⁶

Volgens EM komen haatmisdrijven zowel in Tbilisi als in de regio's voor. Het aantal haatmisdrijven is hoger in de hoofdstad. In de regio's houden de meesten hun seksuele oriëntatie of genderidentiteit verborgen om geweld te voorkomen. Vaak verhuizen LGBTI+-personen naar Tbilisi, waar er meer werkgelegenheid is, of worden zij uit huis gezet. Vooral transmeisjes en -vrouwen ervaren op dit gebied de meeste problemen aangezien zij als tiener hun gezin verlaten, met school stoppen en in sekswork belanden, waarbij zij op straat geconfronteerd worden met geweld. Ook in het openbaar vervoer is de kans groter om geconfronteerd te worden met geweld. Op zogenaamde “veilige plaatsen”, zoals in cafés, bars en nachtclubs, maar ook in kunstgalerijen en sommige universiteiten, is de situatie beter. EM merkt nog op dat het onveiligheidsgevoel en het idee dat er iets kan gebeuren een grote impact hebben op LGBTI+-personen.²¹⁷ Ook Tbilisi Pride vertelt dat LGBTI+-personen bang zijn omdat ze zien en horen hoe anderen zijn aangevallen.²¹⁸

²¹³ Vertegenwoordiger van EM, e-mail, 02/07/2025

²¹⁴ Kakhaber D. and Aptsiauri A., director and project coordinator/legal officer at Equality Movement, gesprek, Tbilisi, 26/10/2022

²¹⁵ Tbilisi Pride, gesprek, Tbilisi, 26/10/2022

²¹⁶ Kakhaber D. and Aptsiauri A., director and project coordinator/legal officer at Equality Movement, gesprek, Tbilisi, 26/10/2022; Tbilisi Pride, gesprek, Tbilisi, 26/10/2022

²¹⁷ Kakhaber D. and Aptsiauri A., director and project coordinator/legal officer at Equality Movement, gesprek, Tbilisi, 26/10/2022

²¹⁸ Tbilisi Pride, gesprek, Tbilisi, 26/10/2022

Cedoca heeft EM en Tbilisi Pride eveneens gevraagd in welke situaties doodsb bedreigingen ernstig zijn en wanneer zij louter bedoeld zijn als intimidatie. Hierop reageert EM dat doodsb bedreigingen serieus kunnen zijn in Georgië. Tal van activisten zijn verbaal aangevallen en met de dood bedreigd. In deze situaties heeft de politie een onderzoek geopend, maar de daders zijn nooit bestraft. Activisten die openlijk homoseksueel zijn, voelen zich op dit gebied veiliger omwille van hun status en toegang tot hulpmiddelen. Activisten krijgen meestal bedreigingen op sociale media.²¹⁹ Ook volgens Tbilisi Pride krijgen activisten voorafgaand aan een LGBTI+-event regelmatig doodsb bedreigingen. Deze bedreigingen gaan uit van extreemrechtse groepen of de staatsveiligheidsdienst en zijn vaak bedoeld als intimidatie, bijvoorbeeld om ervoor te zorgen dat een evenement zal worden afgelast. Dergelijke dreiging houdt meestal geen echt gevaar in. Wat wel gevaarlijk kan zijn, is wanneer er op een drukbevolkte plaats geweld uitbreekt en de situatie niet onder controle is (zoals op 5 juli 2021: zie hoofdstuk 3.1.3.2).²²⁰ Ook wanneer een doodsb bedreiging uitgaat van familieleden, kan de situatie ernstiger zijn. Dit komt volgens EM vaak voor.²²¹

Gevraagd naar de mogelijkheid om naar Tbilisi te verhuizen om problemen met familie buiten de hoofdstad te vermijden, reageert Tbilisi Pride dat intimidatie kan blijven voortduren. Familie spoort hen bijvoorbeeld aan om hun gedrag te wijzigen en terug te keren naar huis. Volgens Tbilisi Pride is het niet gebruikelijk dat LGBTI+-personen worden achternagezeten door hun familie in Tbilisi, maar kan het wel voorkomen.²²² EM stelt dat het moeilijk is om in Georgië volledig gescheiden te leven van familie. De kans bestaat dat iemand ook in de hoofdstad familieleden tegenkomt of dat familie informatie te weten komt. Indien iemand de intentie heeft om iemand anders iets aan te doen, is geen enkele plaats veilig. EM is tijdens het gesprek met Cedoca in oktober 2022 op de hoogte van vijf tot tien situaties waarin mensen zijn achternagezeten door hun familie. In deze situaties is er uiteindelijk niets ernstigs gebeurd. Families hebben vaak schrik dat anderen erachter komen dat hun familielid homoseksueel is en willen niet dat dit bekend raakt. EM geeft een voorbeeld van een jongen die werd vermoord, maar waarbij de familie niet wou dat dit misdrijf zou worden geregistreerd als een haatmisdrijf omdat dan de seksuele geaardheid van hun zoon bekend zou worden. Wat betreft de mogelijkheid om bij de familie weg te gaan om problemen te vermijden, verwijst EM nog naar de situatie waarin tal van LGBTI+-personen zijn beland tijdens de coronapandemie. Zo moesten zij noodgedwongen opnieuw bij hun familie gaan wonen, waar zij werden blootgesteld aan huiselijk geweld. Wanneer een LGBTI+-persoon het slachtoffer is van huiselijk geweld en in een vluchthuis terecht komt, is de kans groot om na het verblijf in het vluchthuis opnieuw te worden blootgesteld aan huiselijk geweld. Bovendien worden LGBTI+-personen ook in vluchthuizen geconfronteerd met discriminatie en haatmisdrijven. Vluchthuizen zijn volgens EM niet aangepast aan de noden van LGBTI+-personen.²²³

Cedoca geeft in de volgende paragrafen een kort overzicht van het geweld en de haatmisdrijven tegen LGBTI+-personen in de periode 2021–2023.

Ngo's die werken rond het LGBTI+-thema houden zelf statistieken bij over haatmisdrijven en incidenten. De Public Defender vermeldt een onderzoek van het SJC in 2020 en een van de WISG in 2021. Het SJC-onderzoek toont aan dat 52 % van de in totaal 320 bevroegden minstens een keer in hun leven geweld heeft ervaren omwille van hun seksuele geaardheid of genderidentiteit. Van alle bevroegden heeft 56 % minstens een keer in de twee jaar voorafgaand aan het onderzoek psychisch,

²¹⁹ Kakhaber D. and Aptsiauri A., director and project coordinator/legal officer at Equality Movement, gesprek, Tbilisi, 26/10/2022

²²⁰ Tbilisi Pride, gesprek, Tbilisi, 26/10/2022

²²¹ Kakhaber D. and Aptsiauri A., director and project coordinator/legal officer at Equality Movement, gesprek, Tbilisi, 26/10/2022

²²² Tbilisi Pride, gesprek, Tbilisi, 26/10/2022

²²³ Kakhaber D. and Aptsiauri A., director and project coordinator/legal officer at Equality Movement, gesprek, Tbilisi, 26/10/2022

fysiek en/of seksueel geweld meegemaakt. Onderzoek toont aan dat geweld zich meestal manifesteert in bedreigingen (om geweld te gebruiken of de persoon te doden) en fysiek misbruik. Dit komt in de meeste situaties voor op straat en online. Van alle bevroegden in het SJC-onderzoek heeft 48,4 % psychologisch geweld en 29,4 % fysiek geweld ondergaan in de twee jaar voorafgaand aan het onderzoek.²²⁴ Het WISG-onderzoek in 2021 geeft weer dat 73,5 % van de 155 respondenten in de twee jaar voorafgaand aan de bevraging het slachtoffer is geworden van een haatmisdrijf. Van hen was 30 % het slachtoffer van fysiek of seksueel geweld of misbruik en onderging net geen 70 % psychologisch geweld.²²⁵

LGBTI+-personen krijgen volgens de Public Defender in 2022 te maken met geweld, onderdrukking, misbruik, intolerantie en discriminatie. Volgens de Public Defender is geweld tegenover LGBTI+-personen, ongeacht of dit voorkomt in een familiale context of op openbare plaatsen, een ernstig probleem.²²⁶ EM geeft tijdens de FFM van Cedoca in oktober 2022 aan dat haatmisdrijven vaak niet correct gecategoriseerd worden als haatmisdrijf, waardoor de officiële statistieken niet betrouwbaar zijn. Deze organisatie maakt gebruik van haar connecties en probeert druk uit te oefenen zodat haatmisdrijven als dusdanig worden geïdentificeerd.²²⁷

De Public Defender stelt dat haatmisdrijven tegen LGBTI+-personen in 2023 net zoals in voorgaande jaren te maken hebben met fysiek en verbaal geweld, slagen, aanvallen en doodsb bedreigingen.²²⁸ Het hoge aantal anti-LGBTI+-haatmisdrijven noemt ECRI problematisch. Bedreigingen en aanvallen tegen LGBTI+-personen gebeuren volgens ECRI hoofdzakelijk, maar niet uitsluitend, in de context van Pride-evenementen. ECRI stelt vast dat het aantal door de politie geregistreerde haatmisdrijven toeneemt sinds 2018, net zoals het aantal personen dat strafrechtelijk wordt vervolgd voor misdrijven ingegeven door anti-LGBTI+-motieven. Dit wijst volgens ECRI op een groter bewustzijn rond haatmisdrijven bij procureurs en verbeterde technieken om motieven te identificeren tijdens het onderzoek.²²⁹

Wat de evolutie bij het afsluiten van deze COI Focus in september 2025 op het gebied van haatmisdrijven en geweld tegen LGBTI+-personen betreft, spreekt ILGA Europe in juli 2024 van een sterke toename van geweld tegen de LGBTI+-gemeenschap in Georgië, waaronder vandalisme tegen gebouwen van ngo's zoals Tbilisi Pride en de WISG. Daarnaast vermeldt de organisatie dat LGBTI+-activisten en hun familieleden bedreigingen van geweld hebben ontvangen, inclusief doodsb bedreigingen.²³⁰

De EC noteert in het vooruitgangsrapport over Georgië van oktober 2024 dat LGBTI+-personen systematisch worden geconfronteerd met geweld, misbruik, intolerantie en discriminatie. Volgens de EC is er geen vooruitgang wat betreft het bevorderen van hun rechten.²³¹

De WISG, ILGA World, Tbilisi Pride en EM stellen in een rapport van juli 2025 over de mensenrechtensituatie van LGBTI+-personen dat de daling in de officiële overheidsstatistieken inzake haatmisdrijven op basis van seksuele oriëntatie of genderidentiteit in de periode 2021-2024 in contrast staat met de aanhoudende prevalentie en systemische aard van dergelijke misdrijven. Volgens de organisaties blijft dit een van de meest urgente uitdagingen waarmee de LGBTI+-gemeenschap geconfronteerd wordt. De discrepantie tussen de officiële statistieken en de realiteit vloeit voort uit obstakels die effectieve preventie en onderzoek naar haatmisdrijven op basis van seksuele oriëntatie

²²⁴ Public Defender of Georgia (Jalagania L.), 29/04/2022, p. 22, [url](#)

²²⁵ Public Defender of Georgia (Jalagania L.), 29/04/2022, p. 22, [url](#)

²²⁶ USDOS, 12/04/2022, pp. 75-76, [url](#)

²²⁷ Kakhaber D. and Aptsiauri A., director and project coordinator/legal officer at Equality Movement, gesprek, Tbilisi, 26/10/2022

²²⁸ Public Defender of Georgia, 22/04/2024, p. 20, [url](#); Public Defender of Georgia, 06/07/2022, p. 111, [url](#)

²²⁹ CoE – ECRI, 22/06/2023, pp. 14-15, [url](#)

²³⁰ ILGA-Europe, 12/07/2024, [url](#); ILGA-Europe, 18/02/2025, p. 62, [url](#)

²³¹ EC, 30/10/2024, p. 46, [url](#)

of genderidentiteit belemmeren. De organisaties wijzen op vertragingen bij het starten van onderzoeken, het toekennen van de status van 'benadeelde partij' aan slachtoffers of het correct kwalificeren van strafzaken. Dit gaat gepaard met een gebrek aan gevoeligheid en bewustzijn bij politieagenten, aanklagers en onderzoekers.²³²

De nieuwe wet die LGBTI+-rechten inperkt en sinds 3 december 2024 in voege is, leidt tot bezorgdheid bij de LGBTI+-gemeenschap over hun veiligheid en toekomst in Georgië.²³³ In een interview met de Britse onlinekrant iNews eind oktober 2024 vertelt Tamar Jakeli, de directeur van Tbilisi Pride, over de impact en mogelijke gevolgen van deze wet. Sinds de goedkeuring van de wet hoort de ngo dagelijks haatdragende, publieke verklaringen over queerpersonen, geuit door hooggeplaatste regeringsafgevaardigden op sociale media of overheidstelevisie. Nog volgens het hoofd van de ngo, geeft de wet "groen licht voor geweld". Ana Tavadze, een andere activiste bij Tbilisi Pride, licht toe dat een combinatie van verschillende factoren, waaronder onverschilligheid bij de politie en doelgericht geweld, zorgt voor een vijandige en onveilige omgeving voor LGBTI+-personen. Zij riskeren hierdoor nog meer te worden blootgesteld aan discriminatie, geweld en marginalisering.²³⁴

Sinds het begin van de discussies over de nieuwe anti-LGBTI+-wet vinden minstens twee ernstige geweldincidenten tegen transvrouwen plaats, waarvan één moord.²³⁵

Kesaria Abramidze, een bekend transgendermodel, is op 18 september 2024 doodgestoken in haar huis in Tbilisi, een dag na de derde goedkeuring van de nieuwe anti-LGBTI+-wet. De verdachte, haar voormalige partner Beka Jaiani, wordt beschuldigd van moord met voorbedachte rade onder verzwarende omstandigheden.²³⁶ De stadsrechtbank van Tbilisi veroordeelt hem op 16 april 2025 tot levenslang. De rechtbank bevindt hem schuldig aan alle aanklachten, waaronder moord met bijzondere wreedheid, moord op basis van gender en systematische mishandeling gemotiveerd door onverdraagzaamheid voor genderidentiteit.²³⁷

Op 20 oktober 2024 wordt transvrouw Nata Talikashvili aangevallen op een parking in Tbilisi.²³⁸ De aanvaller gebruikt verbaal geweld en slaat haar met een baksteen. Ze loopt een hersenschudding op. Later wordt duidelijk dat de aanvaller op de parlementaire lijst van de partijcoalitie Strong Georgia staat, en lid is van de partij For the People.²³⁹ Er loopt volgens de Public Defender een onderzoek in het kader van een strafzaak wegens geweldpleging op Nata Talikashvili. Op basis van het verzamelde bewijsmateriaal wordt de verdachte aangeklaagd onder artikel 126, lid 1, van het Wetboek van Strafrecht van Georgië. De aanklacht vermeldt als motief intolerantie op basis van genderidentiteit.²⁴⁰ Volgens EM is de verdachte vrijgekomen op borgtocht voor 1000 GEL of ongeveer € 320.²⁴¹

EM stelt in zijn rapport over de schending van LGBTI+-rechten betreffende het jaar 2024 dat het juridische bijstand biedt aan 257 begunstigen. De advocaten van de organisatie behandelen 139 rechtszaken waarvan 46 zaken betrekking hebben op geweld en/of bedreigingen.²⁴²

Het aantal zaken met betrekking tot homofobe haatspraak of genderdiscriminatie op sociale netwerken, met name TikTok, is volgens EM opmerkelijk hoog in 2024.²⁴³ EM behandelt daarnaast verschillende zaken waarbij informatie over het privéleven van LGBTI+-personen wordt verspreid,

²³² ILGA World, WISG, Tbilisi Pride, and EM, 07/07/2025, p. 4, [url](#)

²³³ iNews, 25/10/2024, [url](#); MSN (Bengoechea I.), 25/10/2024, [url](#); RFE/RL, 21/10/2024, [url](#)

²³⁴ iNews, 25/10/2024, [url](#); MSN (Bengoechea I.), 25/10/2024, [url](#)

²³⁵ RFE/RL, 21/10/2024, [url](#)

²³⁶ RFE/RL, 19/09/2024, [url](#)

²³⁷ OC Media, 16/04/2025, [url](#)

²³⁸ Public Defender of Georgia, 02/05/2025, p. 27, [url](#)

²³⁹ EM (Guliashvili M.), 03/03/2025, p. 13, [url](#)

²⁴⁰ Public Defender of Georgia, 02/05/2025, p. 27, [url](#)

²⁴¹ EM (Guliashvili M.), 03/03/2025, p. 13, [url](#)

²⁴² EM (Guliashvili M.), 03/03/2025, p. 11, [url](#); EM, 07/07/2025, p. 9, [url](#)

²⁴³ EM (Guliashvili M.), 03/03/2025, pp. 13-14, [url](#)

zowel met als zonder gebruik van sociale media. De organisatie verwerkt ook gevallen van chantage door middel van de verspreiding van persoonlijke gegevens, waaronder gedwongen outing. Volgens EM zijn er verschillende gevallen van individuele en groepsaanvallen tegen LGBTI+-personen, waaronder een zaak van groeps geweld gepleegd door minderjarigen. Ten slotte vindt EM het zorgwekkend dat verschillende aanvallen op leden van de LGBTI+-gemeenschap in 2024 een identiek patroon volgen. De incidenten vinden plaats tijdens ontmoetingen die via datingapps zijn gepland.²⁴⁴

Cedoca vraagt op 17 juni 2025 aan een medewerker van EM of er een stijging is in het aantal haatmisdrijven tegenover LGBTI+-personen. De medewerker antwoordt dat er een merkbare toename is in aanvallen gemotiveerd door transfobie:

"Equality Movement's lawyers report that, alongside the massive anti-LGBT campaign and related legal developments, there has been a noticeable increase in attacks motivated by transphobia. Some transgender individuals and other LGBTQ+ community members who remain in Georgia are facing severe physical security risks - being verbally and physically assaulted multiple times per month - which ultimately forces many to flee the country.

Moreover, the use of homophobic hate speech and threats, including death threats, has alarmingly increased on social media platforms. In addition, it has become normalized for individuals, especially for those who actively participate in anti-Russian protests to be bullied simply by being labeled as members of, or associated with, the LGBTQ+ community that increases their risks of physical vulnerability. Service providers note that the recent backsliding in both legislation and political rhetoric has emboldened violent and discriminatory behaviors, as perpetrators no longer fear legal consequences.

Particularly concerning are emerging trends in SOGI based violence, such as attacks on LGBTQ+ individuals orchestrated by luring them through dating applications."²⁴⁵

Cedoca vraagt op 21 augustus 2025 via e-mail bijkomende informatie aan de medewerker van EM betreffende de actuele situatie van lesbische, homoseksuele, biseksuele en non-binaire personen die niet transgender zijn. Cedoca stelt vier vragen over deze groep. Een eerste vraag inzake de toegang tot de arbeidsmarkt, gezondheidszorg, onderwijs en dienstverlening voor deze groep; een tweede vraag betreffende de mogelijkheid om zich vrijelijk in het openbaar te verplaatsen; en een derde vraag over haatmisdrijven. Cedoca vraagt tot slot of bepaalde personen binnen deze groep in meerdere of mindere mate met problemen geconfronteerd worden en wat hiervoor de verklarende factoren zijn. De medewerker geeft inzake haatmisdrijven aan dat de officiële statistieken, die een daling weergeven van het aantal haatmisdrijven tegen LGBTI+-personen, tegenstrijdig zijn met het aantal door EM gedocumenteerde gevallen:

"Surprisingly, since 2022, according to the official state statistics, the number of SOGI-based hate crimes has decreased. [...]

Contradicting the state's statistics, the Equality Movement documented 52 cases of SOGI-based hate crimes only in 2024. Due to the anti-LGBT developments in politics and legislation, incited and supported by the country's ruling party, coupled with the extreme politisation of all state institutions, there is widespread distrust towards the state among LGBTI community members. The situation further deteriorated following the April 2025 amendments to the Law on Gender Equality, which removed 'gender equality' as a protected ground, thereby limiting comprehensive legal consideration of hate crimes motivated by a person's gender identity. Due to the risks such as being ignored, bullied, intimidated, or otherwise targeted, the majority of beneficiaries seeking

²⁴⁴ EM (Guliashvili M.), 03/03/2025, p. 14, [url](#)

²⁴⁵ Vertegenwoordiger van EM, e-mail, 02/07/2025

legal support from the Equality Movement refrain from reporting cases to police or other relevant institutions.”²⁴⁶

Inzake de vraag naar de mogelijkheid om zich vrijelijk in het openbaar te verplaatsen, antwoordt de medewerker dat het risico om het doelwit te worden van geweld of intimidatie nauw verbonden is met het uiterlijk van een persoon:

“The risks to physical safety for lesbian, gay, bisexual, and non-binary persons are closely tied to their appearance. Individuals whose physical presentation does not conform to binary norms of femininity or masculinity often become immediate targets of violence and harassment. Moreover, victims of homophobic aggression are not always members of the community. In some cases, individuals are targeted simply because their appearance deviates from culturally accepted norms. Hatred in society is increasing alongside the intensification of homophobic rhetoric.

In particular, the promotion of homophobic sentiments can, in some cases, incite potential perpetrators to commit crimes they might otherwise have avoided due to legal or other consequences. In recent years, due to the normalization of homophobic hate speech by ruling party’s representatives negatively affected the physical vulnerability of the community. Moreover, the safe spaces for community gatherings have become extremely limited. Practically, nowadays only queer friendly clubs, bars and community organization’s offices have left as a space for community’s secure socialization.”²⁴⁷

3.1.3.2. Geweld en haatmisdrijven – Pride en IDAHOT

Tijdens de FFM in 2022 merken zowel EM als Tbilisi Pride op dat het aantal haatmisdrijven toeneemt wanneer het thema actueel is, zoals rond de periode van de IDAHOT op 17 mei en de Pride Week in de maand juli. Beide organisaties wijzen eveneens op de rol van de overheid en de GOK die voornamelijk in deze periodes het thema LGBTI+ instrumenteel gebruiken voor hun eigen doeleinden.²⁴⁸ EM stelt dat geweld op grote schaal is opgedragen en goed georganiseerd is. Dat was ook het geval op 5 en 6 juli 2021.²⁴⁹ Mensen met een opvallend uiterlijk en kleurrijke kledij zijn op deze dagen en in de weken nadien aangevallen op straat.²⁵⁰ De aanwezigheid van diplomaten en leden van de internationale gemeenschap tijdens de Pride Week in 2022 heeft er vermoedelijk voor gezorgd dat er tijdens deze editie geen grote incidenten hebben plaatsgevonden.²⁵¹

In juli 2021 zijn het de autoriteiten zelf, net zoals de GOK, die homofobie aanmoedigen tijdens de Pride-week. In de ochtend van 5 juli 2021 verklaart premier Garibashvili dat een Pride-mars “onaanvaardbaar is voor een groot deel van de samenleving” en tot confrontaties zal leiden. Hij beweert bovendien dat de UNM achter de mars zit om onrust te stoken. De GOK had eerder al haar aanhangers oproepen om de Pride te verhinderen.²⁵²

De geplande vreedzame Pride-mars wordt geannuleerd omdat gewelddadige antibetogers overdag verzamelen in het centrum van Tbilisi. Enkele aanwezigen beklimmen het gebouw van de vereniging Tbilisi Pride en brengen er vernielingen aan. Tijdens deze actie juichen honderden aanhangers van homofobe groepen de herrieschoppers toe. Tientallen journalisten worden aangevallen terwijl ze

²⁴⁶ Vertegenwoordiger van EM, e-mail, 05/09/2025

²⁴⁷ Vertegenwoordiger van EM, e-mail, 05/09/2025

²⁴⁸ Kakhaber D. and Aptsiauri A., director and project coordinator/legal officer at Equality Movement, gesprek, Tbilisi, 26/10/2022; Tbilisi Pride, gesprek, Tbilisi, 26/10/2022

²⁴⁹ Kakhaber D. and Aptsiauri A., director and project coordinator/legal officer at Equality Movement, gesprek, Tbilisi, 26/10/2022

²⁵⁰ Tbilisi Pride, gesprek, Tbilisi, 26/10/2022

²⁵¹ Kakhaber D. and Aptsiauri A., director and project coordinator/legal officer at Equality Movement, gesprek, Tbilisi, 26/10/2022

²⁵² RFE/RL, 05/07/2021, [url](#)

verslag uitbrengen.²⁵³ In totaal raken 55 personen gewond, onder wie 53 journalisten. De demonstranten vallen doelbewust mensen met camera's en persvesten aan. De enkele politieagenten ter plaatse slagen er niet in doeltreffend op te treden.²⁵⁴ AI reageert dat dit geweld voorspelbaar was en opnieuw toont dat de autoriteiten falen om de veiligheid en rechten van organisatoren, activisten en journalisten te beschermen (zie hoofdstuk 2.3.2).²⁵⁵

De politie arresteert 27 personen wegens het gebruik van geweld tijdens de Pride-bijeenkomst in 2021. Volgens maatschappelijke organisaties worden de organisatoren van het geweld niet aangehouden. De rechtbank van eerste aanleg doet op 4 april 2022 uitspraak in deze zaak. Op 4 april 2022 veroordeelt de rechtbank van eerste aanleg zes daders wegens groepsgeweld op grond van SOGI, inmenging in journalistiek werk en het opzettelijk toebrengen van verwondingen. In januari 2023 trekt het Hof van Beroep in Tbilisi de aanklacht wegens groepsgeweld op grond van SOGI in en verlaagt het de straffen van vijf naar vier jaar.²⁵⁶ Op 16 november 2024 worden twee daders vervroegd vrijgelaten onder amnestie. Volgens Civil Georgia zijn ook anderen vrijgelaten, maar hun identiteit is onbekend.²⁵⁷

De Public Defender roept in juli 2022 op²⁵⁸ om een rechtszaak aan te spannen voor het Grondwettelijk Hof om de politieke partij Conservative Movement, opgericht door het extreemrechtse perskanaal Alt-Info, te bannen. De Public Defender vindt het ongeoorloofd dat een groep die verantwoordelijk is voor de organisatie van het grootschalige geweld op 5 juli 2021, en daarvoor nog niet is aangeklaagd, een politieke partij kan oprichten. Het SJC analyseert in 2022 verschillende incidenten (geweld, bedreigingen, aanzetten tot geweld) waarvoor leiders van de Conservative Movement en Alt-info verantwoordelijk zijn en heeft op basis daarvan de indruk dat zij straffeloosheid genieten.²⁵⁹ In april 2024 trekken de autoriteiten de registratie van de Conservative Movement als politieke partij in.²⁶⁰

Pride Week 2022 verloopt veiliger dan in 2021, maar volgens de Public Defender enkel omdat activiteiten binnenshuis en op privéterreinen plaatsvinden. Extreemrechtse dreigingen blijven openbare bijeenkomsten onmogelijk maken.²⁶¹

In 2023 vindt de Pride Week opnieuw grotendeels binnen plaats, met uitzondering van het geplande slotevenement Tbilisi Pride Fest op 8 juli 2023 aan een meer net buiten Tbilisi. Dat evenement wordt op het laatste moment geannuleerd wanneer haatgroepen tijdens de laatste voorbereidingen ongehinderd de politie passeren, het festivalterrein betreden en vernielingen aanbrengen. Volgens een groep Georgische ngo's was het MIA zich bewust van deze dreiging, maar nam het onvoldoende maatregelen om hen tegen te houden. Reeds enkele dagen voor het evenement hebben haatgroepen alarmerende boodschappen verspreid op basis waarvan het ministerie had kunnen optreden.²⁶² Volgens de Public Defender tonen deze gebeurtenissen aan dat de loutere inzet van de politiediensten niet volstaat om geweld tegen de LGBTI+-gemeenschap tegen te houden, maar zijn tijdige en gecoördineerde maatregelen met diverse instanties en de bevolking nodig.²⁶³

²⁵³ Eurasianet (Lomsadze G.), 06/07/2021, [url](#)

²⁵⁴ RFE/RL, 14/07/2021, [url](#); CPJ, 06/07/2021, [url](#)

²⁵⁵ AI, 05/07/2021, [url](#)

²⁵⁶ Civil Georgia, 16/01/2023, [url](#)

²⁵⁷ Civil Georgia, 16/11/2024, [url](#)

²⁵⁸ De Public Defender heeft zelf het mandaat niet om een rechtszaak aan te spannen, maar kan wel aanmanen dit te doen.

²⁵⁹ Interpress News Georgia, 05/07/2022, [url](#); Rustavi2, 05/07/2022, [url](#)

²⁶⁰ OC Media (Kinch S.), 08/04/2024, [url](#)

²⁶¹ Public Defender of Georgia, 11/04/2023, p. 15, [url](#)

²⁶² TIG, 10/07/2023, [url](#)

²⁶³ Public Defender of Georgia, 22/04/2024, pp. 12-13, [url](#); Public Defender of Georgia, 24/05/2024, p. 145, [url](#)

In 2024 en 2025 kondigt Tbilisi Pride via Facebook aan geen fysieke evenementen te organiseren.²⁶⁴ Tbilisi Pride verklaart op 14 juni 2024 dat er geen evenementen doorgaan vanwege het verwachte fysieke geweld aangemoedigd door de overheid en haatdragende en vijandige retoriek.²⁶⁵ Op 30 juni 2025 schrijft Tbilisi Pride dat er in een klimaat van toenemend autoritarisme, repressieve wetten – inclusief anti-LGBTI+-wetgeving – en met meer dan 60 politieke gevangenen geen veilige ruimte meer is, fysiek noch mentaal, voor queerpersonen om publiekelijk samen te komen en zich te uiten.²⁶⁶

3.1.4. Mensenrechtenschendingen

3.1.4.1. Algemeen

De LGBTI+-gemeenschap blijft een van de kwetsbaarste groepen in Georgië.²⁶⁷ Zij wordt in het dagelijkse leven op veel verschillende gebieden gediscrimineerd.²⁶⁸ Het antidiscriminatiebeleid van de Georgische autoriteiten is inefficiënt volgens ngo's en de Public Defender. Hierdoor blijft het vertrouwen van LGBTI+ in overheidsinstanties laag.²⁶⁹

EM publiceert in augustus 2022 een rapport over de socio-economische situatie van LGBTI+-personen in Georgië. De conclusie luidt dat LGBTI+-personen nog steeds een risico lopen op geweld, discriminatie en sociale isolatie. Volgens EM voorziet de overheid onvoldoende zorg, ondersteuning en bescherming voor een kwetsbaar deel van de LGBTI+-gemeenschap. Dit uit zich in maatschappelijke kwetsbaarheid, armoede en verschillende vormen van ongelijke behandeling.²⁷⁰

In 2025 merkt EM in een analyse van haar psychosociale dienstverlening tijdens het jaar 2024 op dat meldingen die verband houden met de sociale en economische uitsluiting van de LGBTI+-gemeenschap prominent aanwezig zijn. Net als voorgaande jaren blijven de toegang tot huisvesting, onderwijs en werkgelegenheid kritisch punten. Bovendien vormt de toegang tot informatie, vooral binnen de transgemeenschap, een uitdaging.²⁷¹

De Public Defender ontvangt jaarlijks een beperkt aantal klachten over discriminatie op grond van SOGI. In 2024 gaat over het 5,5 % van de 127 klachten (zeven in totaal),²⁷² in 2023 over 4 % van de 122 klachten (vier in totaal),²⁷³ en in 2022 over 16 % van de 153 klachten (goed voor zestien klachten), een vergelijkbaar aantal als in 2021.²⁷⁴ In 2021 betreft het tien klachten over discriminatie op basis van seksuele oriëntatie en zeven op basis van genderidentiteit.²⁷⁵ Gelet op onderrapportering, zijn deze gegevens niet representatief om de werkelijke omvang van discriminatie weer te geven.²⁷⁶

Een EM-medewerker verklaart op 5 september 2025 via e-mail aan Cedoca dat er sinds 2022 geen uitgebreid onderzoek meer heeft plaatsgevonden naar de sociaaleconomische kwetsbaarheid van LGBTI+-personen. EM beschikt wel over een intern onderzoek van begin 2025 naar de noden van de

²⁶⁴ Asylos, 09/2024, p. 18, [url](#); Tbilisi Pride, 14/06/2024, [url](#); Tbilisi Pride, 30/06/2025, [url](#)

²⁶⁵ Asylos, 09/2024, p. 18, [url](#); Tbilisi Pride, 14/06/2024, [url](#)

²⁶⁶ Tbilisi Pride, 30/06/2025, [url](#)

²⁶⁷ EC, 30/10/2024, p. 43, [url](#); Public Defender of Georgia, 24/05/2024, p. 147, [url](#)

²⁶⁸ Public Defender of Georgia, 04/07/2020, pp. 160-161, [url](#)

²⁶⁹ Public Defender of Georgia, 24/05/2024, pp. 11, 148-149, [url](#); USDOS, 12/04/2022, p. 76, [url](#)

²⁷⁰ EM (Jalaghania L.), 08/08/2022, p. 7, [url](#)

²⁷¹ EM (Guliashvili M.), 03/03/2025, p. 16, [url](#)

²⁷² Public Defender of Georgia, 02/05/2025, pp. 28-29, [url](#)

²⁷³ Public Defender of Georgia, 22/04/2024, p. 24, [url](#)

²⁷⁴ Public Defender of Georgia, 11/04/2023, p. 23, [url](#)

²⁷⁵ USDOS, 12/04/2022, p. 77, [url](#)

²⁷⁶ Public Defender of Georgia (Jalaghania L.), 29/04/2022, pp. 22-23, [url](#)

LGBTI+-gemeenschap inzake gezondheidszorg, psychosociale en juridische dienstverlening waaruit blijkt dat de drempels inzake toegang tot het onderwijs, de arbeidsmarkt, de gezondheidszorg, en andere gebieden, verder zijn toegenomen:

“Unfortunately, since 2022 no comprehensive research has been carried out on socio-economic vulnerability of the community. However, Equality Movement’s systematic observations, conducted to design and adjust programs and services in line with the community’s needs, reveal that systemic barriers to education, employment, healthcare, and other areas remain persistent. Equality Movement’s internal “research on the updated needs of the LGBTQ+ community in relation to healthcare, psychosocial and legal services” conducted in the beginning of 2025 shows that some of these barriers have further intensified.”²⁷⁷

De conclusies van dit onderzoek worden door Cedoca weergegeven in hoofdstuk 3.1.4.2 en 3.1.4.3.

3.1.4.2. Onderwijs en arbeidsmarkt

EM licht in 2022 toe dat LGBTI+-personen zowel in het onderwijs als op het gebied van werk en toegang tot de gezondheidszorg hindernissen ondervinden. Uit het onderzoek blijkt dat een deel van de respondenten in het verleden geen problemen heeft ondervonden in hun schooltijd, in sommige gevallen door hun geaardheid verborgen te houden. Anderen zijn geconfronteerd met verbaal, fysiek en psychologisch geweld. Een groep respondenten geeft aan dat zij niet omwille van hun genderidentiteit zijn gepest of gediscrimineerd, maar omwille van hun genderexpressie (andere kledingstijl, uiterlijk, mannen met een vrouwelijk kantje, vrouwen die mannelijk overkomen,...). In hogere onderwijsinstellingen is er volgens de respondenten meer tolerantie en zijn er meer mensen met uiteenlopende visies. Toch komt homofob gedrag bij studenten en docenten ook voor in het hoger onderwijs.²⁷⁸

Wat betreft de arbeidsmarkt stelt EM vast dat een deel van de LGBTI+-gemeenschap geen problemen ondervindt om werk te vinden, bijvoorbeeld mensen werkzaam in de horeca. Een ander deel ervaart wel problemen omwille van hun genderexpressie, uiterlijk of kledingstijl. Verschillende LGBTI+-personen nemen ontslag omwille van homofobie op het werk. Het zijn voornamelijk transvrouwen die te maken krijgen met de grootste obstakels op de arbeidsmarkt. Zij belanden daardoor het vaakst in sekswerk, waar zij opnieuw te maken krijgen met discriminatie en geweld.²⁷⁹ Volgens LGBTI+-activisten, zo stelt het USDOS, blijft discriminatie op de arbeidsmarkt op grond van SOGI wijdverspreid en ondergerapporteerd.²⁸⁰

Leden van de LGBTI+-gemeenschap zijn volgens EM vaak werkzaam in de entertainmentsector en de horeca. Toen alle horecazaken in 2020 moesten sluiten om de verspreiding van de coronapandemie tegen te gaan, zijn velen hun inkomen verloren. Transvrouwen die voornamelijk actief zijn in sekswerk zijn toen vaak op straat beland omdat zij hun huur niet langer konden betalen.²⁸¹

ILGA Europe stelt in 2025 dat de anti-LGBTI+-wet onderwijs over gender en seksualiteit beperkt. De wet verbiedt het verspreiden van informatie over homoseksuele relaties, gendertransitie, en niet-heteroseksuele identiteiten in onderwijsinstellingen.²⁸² De Commissie van Venetië waarschuwt volgens ILGA Europe dat deze bepaling discriminerend is en een onveilige omgeving creëert voor LGBTI+-

²⁷⁷ Vertegenwoordiger van EM, e-mail, 05/09/2025

²⁷⁸ EM (Jalaghania L.), 08/08/2022, pp. 7-8, 16, [url](#)

²⁷⁹ EM (Jalaghania L.), 08/08/2022, pp. 7-8, [url](#)

²⁸⁰ USDOS, 15/03/2024, p. 58, [url](#)

²⁸¹ Kakhaberi D. and Aptsiauri A., director and project coordinator/legal officer at Equality Movement, gesprek, Tbilisi, 26/10/2022

²⁸² ILGA Europe, 18/02/2025, p. 62, [url](#)

studenten. Het ontnemt alle leerlingen uitgebreide, bij hun leeftijd passende seksuele voorlichting. De wet kan volgens de Commissie ook pestgedrag, intimidatie en gezondheidsrisico's verhogen.²⁸³

De WISG merkt betreffende de impact op onderwijs verder op dat de wet publieke discussie over LGBTI+-kwesties op scholen en universiteiten effectief uitgebannen heeft, wat bijdraagt aan de verspreiding van desinformatie en de negatieve stereotypen versterkt. Bijzonder problematisch is volgens de WISG het gebruik van vage taal zoals "popularisering" in de wetgeving, die gebaseerd is op de ongedefinieerde standaard van een "objectieve waarnemer". De dubbelzinnigheid van deze term maakt het onduidelijk welke acties verboden zijn en wie zo'n waarnemer zou kunnen zijn. Een dergelijk wetgevingsklimaat vergroot niet alleen de kans op discriminatie, maar schendt ook rechtstreeks het recht van LGBTI+-individueen op onderwijs en gelijke toegang tot de arbeidsmarkt.²⁸⁴

Cedoca vraagt op 17 juni 2025 via e-mail aan een EM-medewerker wat de impact van de anti-LGBTI+-wet is op het dagelijkse leven (op straat, bij de uitoefening van hun beroep, dienstverlening) van LGBTI+-personen. De medewerker stelt dat de wet door zijn afschrikwekkende effect reeds volgende gevolgen heeft op vlak van onderwijs en arbeidsmarkt:

"Since the adoption of the anti-LGBT law, the social and economic exclusion of the LGBTQ+ community has alarmingly intensified. Local community organizations and service providers report incidents such as the dismissal of transgender individuals from workplaces on the basis of their gender identity and the rejection of academic theses on LGBTQ+ topics by academic supervisors and universities."²⁸⁵

De EM-medewerker besluit uit het interne onderzoek van EM naar de noden van de LGBTI+-gemeenschap dat de toegang tot onderwijs voor LGBTI+-personen financiële en culturele barrières kent, dat er een gebrek aan seksuele voorlichting is, en dat de situatie verslechterd is na de invoering van de anti-LGBTI+-wet:

"The barriers obstructing LGBTI individual's access to education can be divided into two major parts: financial and cultural. While physical access to school education is largely ensured in Georgia, systemic poverty and the absence of family support often prevent LGBT individuals from continuing their studies beyond secondary school, leaving them without the financial means to pursue higher or vocational education.

In addition to financial obstacles, widespread bullying and discrimination in educational institutions - rooted in cultural barriers - significantly hinder the community's access to education. Locally conducted studies confirm that homophobic bullying and discrimination remain pervasive across schools, as well as higher and vocational education institutions. These problems are driven by the absence of adequate anti-discrimination policies and mechanisms, while staff in educational institutions frequently lack the necessary qualifications to address cases of discrimination. Alarmingly, observations often indicate the involvement of school administration and academic personnel in bullying and discriminatory practices. Based on observations, it can be emphasized that in 'exceptional' cases where the educational process is not affected by homophobic oppression, it is achieved at the cost of concealing one's identity.

It needs to be stressed that sexual education has never been properly incorporated into Georgia's educational agenda. On the contrary, it has often been used as a tool to promote 'cultural protectionism'. The lack of basic awareness of SOGIESC-related issues has further reinforced these barriers, significantly hindering the LGBTI community's ability to properly exercise their right to education.

²⁸³ ILGA Europe, 18/02/2025, p. 62, [url](#); Venice Commission of the CoE, 25/06/2024, [url](#)

²⁸⁴ WISG, 17/05/2025, pp. 19-20, [url](#)

²⁸⁵ Vertegenwoordiger EM, e-mail, 02/07/2025

The situation has drastically deteriorated after the adoption of the “Law on Family Values and Minors” that introduced additional barriers to educational inclusiveness and obstructed efforts to combat widespread homophobic discourses in society. The law imposed censorship on SOGIESC-related content in broadcasting, advertising, and the arts, and through its chilling effect has already driven these topics out of mainstream media and public discourse. As a result, the community's image in local media is almost exclusively shaped by propagandistic outlets, which portray LGBTI individuals negatively, particularly, as a “threat to children” and to “traditional values”. In direct contradiction to the principle of inclusiveness, the law prohibits the incorporation of SOGIESC-related information into all types of formal educational programs, as well as the dissemination and/or facilitating the dissemination of such information within formal educational institutions, including schools, universities, and vocational education centers. By imposing such uncompromising control over educational content, the law effectively enables state censorship and erects significant barriers to academic freedom. Furthermore, by banning direct communication with minors on matters of sexual orientation and gender identity the law eliminates the possibility of educating adolescents about fundamental concepts of gender and sexuality even in informal settings. According to the Equality Movement’s information, although the law has not yet been enforced, consequently, no educational institutions have been fined for violating it, students have already faced rejection of academic theses on SOGIESC-related topics by their supervisors or institutional administration.”²⁸⁶

Daarnaast merkt de EM-medewerker op dat er wijdverspreide discriminatie is op de arbeidsmarkt tegen de LGBTI+-gemeenschap en dat de anti-LGBTI+-wet de toegang van de gemeenschap tot de arbeidsmarkt significant beïnvloedt door de vage formulering inzake arbeidsrechten die werkgevers een uitzondering geeft op de anti-discriminatieverplichtingen:

“The “Law on Family Values and Minors” also significantly affects the community’s access to employment as it provides vaguely formulated provision on labor rights exempting employers from anti-discriminatory obligations to respect the person’s gender identity in labor relations. [...]

The cycle of socio-economic exclusion of the LGBTI community creates significant barriers to their access to the labor market. Studies indicate that discrimination based on sexual orientation and gender identity is widespread, occurring both during recruitment processes and throughout employment. In addition, a person’s sexual orientation and/or gender identity often serve as grounds for employment termination. Such barriers often compel LGBTI individuals to hide their identity in the workplace. Equality Movement’s internal “research on the updated needs of the LGBTQ+ community in relation to healthcare, psychosocial and legal services” reveal that for ‘open’ members of the community, the service industry—particularly its entertainment sector—remains the relatively feasible and safe space for employment. However, this sector is characterized by inadequate labor regulations, job instability, and low wages, which contribute significantly to the structural poverty experienced by the community. The cases of labour rights violations processed by Equality Movement’s lawyers frequently involve a person's illegal dismissal from a work motivated by homophobia.”²⁸⁷

3.1.4.3. Gezondheidszorg

Gezondheidszorg is hoofdzakelijk omwille van economische reden moeilijk toegankelijk voor LGBTI+-personen. Een publieke zorgverzekering dekt slechts een beperkt deel van de kosten en een aanvullende privé-verzekering komt niet tussen in seksuele en reproductieve gezondheidszorg. Voor transpersonen is de economische drempel het hoogst, gelet op de hoge kosten voor hormoontherapie

²⁸⁶ Vertegenwoordiger van EM, e-mail, 05/09/2025

²⁸⁷ Vertegenwoordiger van EM, e-mail, 05/09/2025

en chirurgische ingrepen. Enkele ngo's die zich inzetten voor LGBTI+-rechten bieden bepaalde medische diensten aan, maar hebben onvoldoende middelen om alle zorgbehoevenden te helpen en beschikken niet over medische licenties voor bepaalde categorieën van zorgverlening.²⁸⁸

Naast economische hindernissen kaarten LGBTI+-personen discriminatie door medisch personeel aan. Zij klagen over een discriminerende behandeling, intimidatie, pesterijen, beledigingen, grof en bespottend gedrag van medisch personeel, alsook over heteronormatieve²⁸⁹ opvattingen bij hulpverleners.²⁹⁰ Tijdens de FFM licht EM toe dat sommige dokters homoseksualiteit beschouwen als een ziekte of zonde. In andere situaties is medisch personeel meer geïnteresseerd in het privéleven dan om effectief hulp aan te bieden.²⁹¹ LGBTI+-personen vermijden daardoor bepaalde medische diensten of houden hun seksuele oriëntatie of genderidentiteit verborgen. EM wijst erop dat psychologische steun onontbeerlijk is voor LGBTI+-personen die vaak in een traumatische omgeving leven.²⁹²

EM geeft tijdens de FFM twee voorbeelden van situaties waarin medische hulp aan een LGBTI+-persoon werd geweigerd.²⁹³ Tbilisi Pride is net zoals de Public Defender niet op de hoogte van situaties waarin medische diensten werden geweigerd omwille van de seksuele geaardheid of genderidentiteit.²⁹⁴ Tbilisi Pride merkt wel op dat zij die zichtbaar queer of trans zijn, worden geconfronteerd met stigmatisering, ongevoelige reacties en opmerkingen van medisch personeel.²⁹⁵ Ook de Public Defender wijst op de mogelijke ongevoeligheid of het gebrek aan vriendelijkheid van medisch personeel tegenover LGBTI+-personen.²⁹⁶

De Coalition for Equality stelt dat stigma en discriminatie rondom het hiv-virus een negatieve invloed hebben op het leven, de gezondheid en het welzijn van mensen die risico lopen op een besmetting met aids of hiv. Angst in de samenleving, vooroordelen en gebrek aan informatie over het virus creëren bijkomende obstakels voor hiv-positieve mensen en risicogroepen op het gebied van testen, behandeling en het realiseren van fundamentele rechten.²⁹⁷ EM biedt toegang tot preventieve medicatie tegen het hiv-virus door het aanbieden van pre-exposure prophylaxis (PrEP)²⁹⁸. Daarnaast voorziet EM zelftestkits die aan huis geleverd kunnen worden.²⁹⁹ Hoewel alle hiv-gerelateerde diensten gratis zijn, worden andere chronische ziekten die samen voorkomen met deze ziekte niet door de staat gedekt.³⁰⁰

ILGA Europe stelt dat de anti-LGBTI+-wet de inspanningen van Georgië ondermijnt om infectieziekten te bestrijden en een einde te maken aan aids, wat een aanzienlijke bedreiging voor de volksgezondheid vormt. Het Joint United Nations Programme on HIV/AIDS (UNAIDS) uit volgens ILGA Europe zijn diepe bezorgdheid en verklaart dat de wet het stigma verergert en de toegang van LGBTI+-mensen tot

²⁸⁸ EM (Jalaghania L.), 08/08/2022, pp. 7-8, [url](#)

²⁸⁹ De overtuiging of aanname dat heteroseksualiteit de standaard en/of de natuurlijke toestand van de mens is.

²⁹⁰ EM (Jalaghania L.), 08/08/2022, pp. 7-8, [url](#)

²⁹¹ Kakhaberi D. and Aptsiauri A., director and project coordinator/legal officer at Equality Movement, gesprek, Tbilisi, 26/10/2022

²⁹² EM(Jalaghania L.), 08/08/2022, pp. 7-8, [url](#)

²⁹³ Kakhaberi D. and Aptsiauri A., director and project coordinator/legal officer at Equality Movement, gesprek, Tbilisi, 26/10/2022

²⁹⁴ Tbilisi Pride, gesprek, Tbilisi, 26/10/2022; Shubashvili K., head of equality department at the Public Defender of Georgia, gesprek, Tbilisi, 25/10/2022

²⁹⁵ Tbilisi Pride, gesprek, Tbilisi, 26/10/2022

²⁹⁶ Shubashvili K., head of equality department at the Public Defender of Georgia, gesprek, Tbilisi, 25/10/2022

²⁹⁷ Coalition for Equality, 17/03/2022, pp. 67-68, [url](#)

²⁹⁸ PrEP – Pre-exposure profylaxe is een methode ter preventie van hiv/aids. Door dagelijks 1 pil te slikken, vermindert PrEP de kans op een hiv-infectie met 99 %. PrEP omvat een medicijn tegen hiv/aids dat al jarenlang door duizenden mensen wordt gebruikt. De veiligheid van PrEP is goedgekeurd door de Amerikaanse Food and Drug Administration (FDA). Bron: EM, s.d., [url](#)

²⁹⁹ EM, s.d., [url](#); EM, 01/01/2024, pp. 2, 9-11, [url](#); EM, 07/07/2025, pp. 7-9, [url](#)

³⁰⁰ Coalition for Equality, 17/03/2022, p. 68, [url](#)

essentiële gezondheidszorg belemmert.³⁰¹ Ook de WISG merkt op dat de wet een ernstig negatief effect heeft op de gezondheidszorg voor de LGBTI+-gemeenschap. Op basis van de wet worden transgenders volledig verstoken van toegang tot gezondheidszorg. De wet legt strafrechtelijke aansprakelijkheid op aan artsen en andere beroepsbeoefenaren in de gezondheidszorg die medische diensten verlenen aan LGBTI+-personen, en verbiedt gezondheidszorgprocedures die essentieel zijn voor hun gezondheid en overleving. De WISG stelt dat de toegang tot gezondheidszorg nooit volledig beschikbaar is geweest voor de LGBTI+-gemeenschap in Georgië. Het overheidsbeleid is er in de loop der jaren niet in geslaagd de situatie te verbeteren en het ontbreken van nationale richtlijnen en protocollen is lange tijd een probleem geweest. Zelfs discriminerende houdingen binnen de gezondheidszorg waren wijdverbreid. Leden van de gemeenschap voelden zich vaak gedwongen hun seksuele geaardheid of genderidentiteit te verbergen – of gezondheidszorgdiensten helemaal te vermijden – uit angst voor stigmatisering, intimidatie of vernederende behandeling. Verschillende onderzoeken bevestigen dat transgenders te maken hebben gehad met wantrouwen van medisch personeel, ontoereikende dienstverlening en een openlijk vijandige houding. De recente wetswijzigingen stellen volgens de WISG zelfs minimale normen voor de gezondheidszorg ter discussie.³⁰²

Op de vraag wat de impact van de anti-LGBTI+-wet is op het dagelijkse leven, vermeldt de medewerker van EM het volgende over de toegang tot gezondheidszorg:

"Self-censorship among medical professionals was already in effect even before the law was enacted - transgender individuals were denied access to essential healthcare services. Having no possibility to continue hormonal therapy or exercise right to health in a safe medical environment, forced numerous trans individuals to flee the country;

The service provider professionals report that the increasingly radicalized environment in the country, combined with constant stress and fear, has led to a severe deterioration of the community's mental health. The demand for Equality Movement's psycho-social care services has alarmingly raised in recent periods; [...]

The adoption of the anti-LGBT law has had a profoundly negative impact on service and program provision. The criminalization of trans-specific healthcare has forced local LGBTQ+ organizations to shut down all gender affirming programs and services. " ³⁰³

Op basis van het interne onderzoek van EM naar de noden van de LGBTI+-gemeenschap stelt de EM-medewerker dat LGBTI+-personen ook inzake gezondheidszorg geconfronteerd worden met financiële en culturele barrières en dat er een beperkte toegang is tot mentale gezondheidszorg:

"[...] Similar to the challenges in education, LGBTI individuals' access to healthcare is hindered by both financial and cultural factors. Economic exclusion deprives community members of sufficient resources not only for costly medical treatments but also for routine health needs, including medical check-ups and essential medications. The situation becomes even more severe for those with congenital conditions requiring continuous diagnostics and treatment. In many cases, community members are forced to take bank loans to meet urgent medical needs, which further exacerbates their vulnerability. As a result, crowdfunding has become a common means of financing treatment. However, supporters' financial resources are themselves limited.

In addition to financial barriers, violations of medical ethics and mistreatment of patients motivated by homophobia are widespread in Georgia's healthcare sector. Examples revealed by Equality Movement's internal research conducted in the beginning of 2025 include the stigmatization of

³⁰¹ ILGA Europe, 18/02/2025, p. 64, [url](#); UNAIDS, 1/10/2024, [url](#)

³⁰² WISG, 17/05/2025, p. 18, [url](#)

³⁰³ Vertegenwoordiger EM, e-mail, 02/07/2025

sexually transmitted diseases, the provision of 'unofficial' treatments by doctors, and suggestions to withhold medical diagnoses.

Due to the severity of the problem, Equality Movement supports LGBTI individuals through ensuring their access to HIV and STDs-related prevention and treatment, advocating for PrEP and PEP, providing outreach in order to make medical services accessible for hidden community groups, providing certain medical consultations on the basis of organization's resource centre or referring community members to "friendly" doctors, and in some cases even co-financing the certain medical bills. However, similar to Georgia's broader civil society sector, the adoption of restrictive laws on NGOs and amendments to the Law on Grants have severely hindered international donors' fundraising efforts. As a result, the financial resources of LGBTI community organizations are being depleted, creating a serious risk that even the limited access to medical care currently available will soon disappear.

Another pressing challenge is the limited access to mental health services. Due to state neglect, mental health is largely excluded from national healthcare policy. Consequently, access to such services remains financially unavailable, even for individuals with private insurance coverage. In recent years, the radicalization of political and institutional homophobia, significantly hindering the wellbeing and safety of LGBTI individuals, triggered various mental health-related issues. Through the course of 2024, approximately 60% of beneficiaries addressing the Equality Movement's social worker service were redirected to the mental health services. Although the Equality Movement tries to increase the organizational capacity to fully meet the community's mental health-related needs, it is always challenging to overcome the waiting lines for the psycho-social services. In case the grant giving won't be reactivated in Georgia, by the beginning of 2026 the organization will be severely hindered in its ability to continue providing services."³⁰⁴

De medewerker beantwoordt ten slotte de vraag van Cedoca of er bepaalde personen binnen de groep van lesbische, homoseksuele, biseksuele, en non-binaire personen zijn die in meerdere of mindere mate met problemen geconfronteerd worden en wat hiervoor de verklarende factoren zijn. De medewerker stelt dat de uitdagingen waarmee de gemeenschap geconfronteerd wordt, in de eerste plaats gedreven worden door politieke factoren, maar dat ze frequent ontstaan of verergerd worden door onder meer, maar niet uitsluitend, zichtbaarheid, sociaaleconomische achtergrond, geografische locatie en familiegerelateerde redenen:

"Visibility

The aforementioned challenges are directly connected with visibility issues. Therefore the relatively visible part of the community or individuals who openly position as LGBTI activists are more likely to be targeted for physical danger or discrimination. For instance, employment opportunities are particularly limited for openly identified community members. Even within the service industry, which is considered relatively more accessible, they are often subject to exotification—a practice that undermines, rather than supports, genuine emancipation.

Furthermore, human rights activists focused to raise the visibility of the community are increasingly targeted for demonization and marginalization. They are often labeled by propagandistic media outlets as a "threat to children" or "enemies of the church." It should be stressed that associating prominent human rights activists with the LGBTI community - regardless of their actual identity - has become a common tactic to undermine their work and discredit their public image. Due to physical threats fueled by such endeavors of the ruling party, many human rights activists had been forced to flee the country.

³⁰⁴ Vertegenwoordiger van EM, e-mail, 05/09/2025

Socio-economic background and Family

Multiple factors can be fueling the physical and socio-economic vulnerability of certain LGBTI individuals. Due to failures of state policy and institutions, factors such as belonging to an ethnic or religious minority, being a migrant or internally displaced person, or living with a disability all contribute to structural poverty. When these socio-economic or demographic vulnerabilities intersect with SOGIESC-related issues, the barriers to fully realizing human rights and achieving wellbeing become even more severe.

An individual's socio-economic vulnerability is often shaped by their family's socio-economic conditions. The situation becomes even more severe when LGBTI individuals experience domestic violence. At this stage, the cycle of socio-economic exclusion frequently begins: neglected by their families or forced to leave home at an early age to escape violence, many are deprived of access to proper education, which in turn limits their employment opportunities to low-wage jobs or sex work, which contributes to additional social challenges and physical security risks.

Geographical Location

The social and economic challenges faced by the LGBTI community are relatively harsher in the peripheral spaces of the country. The problems, on the one hand, are caused by the uneven distribution of socio-economic resources, which creates a development gap between urban and rural spaces. As a result, structural poverty is more acute in small towns and villages, further exacerbating the socio-economic vulnerability of LGBTI individuals living in these areas.

On the other hand, due to the shortage of financial resources LGBTI community organizations face difficulties operating nationwide, and those based in regional areas are relatively weak financially, which limits access to support programs and services for people living outside major cities. In addition, the internal "research on the updated needs of the LGBTQ+ community in relation to healthcare, psychosocial and legal services" conducted by Equality Movement revealed that regional community organizations face the absence of LGBTI-sensitive service provider staff. Furthermore, the regional activists outline that in recent periods, community outreach became unsafe and the majority of them are identifying themselves labeled and targeted"

3.1.4.4. Familieleden van LGBTI+-individuen

Cedoca vraagt op 17 juni 2025 aan een EM-medewerker of familieleden van LGBTI+-individuen worden beïnvloed door de nieuwe anti-LGBTI+-wet. De medewerker antwoordt per e-mail dat dit inderdaad het geval is:

"The family members of LGBTQ+ individuals are also affected. The spread of anti-LGBT propaganda, combined with the recent legal developments has intensified already widespread homo-, bi-, and transphobic hatred in society. This has led to an increase in incidents of bullying, threats, and discrimination, particularly on social media and in public spaces. Given the extreme polarization within society, these issues are becoming even more severe.

Needs to be stressed that not only families of LGBTQ+ individuals, but also those of professionals working in LGBTQ+ community organizations, are at risk of deteriorating mental health, along with increasing social and economic marginalization. In some cases, the risk may also extend to physical danger.

Given the current legislative deadlock posing the risk of LGBTQ+ community organizations forcibly ceasing operations, family members who rely on the income of professionals employed in these organizations may lose their only source of economic security.

Moreover, as working for community organizations—particularly in service provision—has become increasingly unsafe, this also poses additional risks to the wellbeing of their families.”³⁰⁵

3.1.4.5. Terugkeerders

De EM-medewerker beantwoordt tot slot een vraag naar de situatie van LGBTI+-personen die terugkeren naar Georgië na een verblijf in het buitenland:

“It is rare to find LGBTQ+ individuals returning to Georgia. The very few who are compelled to return—due to reasons such as denial of asylum in other countries, family obligations, or other personal emergencies—face extreme social and economic exclusion, along with significant risks to their physical safety. [...]

Most LGBTQ+ individuals who have recently returned are actively seeking ways to leave the country again.”³⁰⁶

Op 16 september 2025 stelt Cedoca een bijkomende vraag aan de EM-medewerker inzake de situatie van LGBTI+-personen die terugkeren naar Georgië na een verblijf in het buitenland. Cedoca vraagt aan de EM-medewerker of er een significant verschil is in de situatie van LGBTI+-personen die terugkeren naar Georgië na een verblijf in het buitenland, dat louter te wijten is aan hun verblijf in het buitenland, tegenover andere LGBTI+-personen die in het land verblijven. De EM-medewerker antwoordt op 18 september 2025:

“What I wanted to emphasize is that when LGBTQ+ community member returns to Georgia, it is usually an exceptional case. In most instances, the reason for returning is related to family or other emergencies, situations where asylum was denied, difficulties in securing suitable employment, or other challenging circumstances abroad.

I also wanted to highlight that the lives of those LGBTQ+ individuals returning are just as full of challenges as those of community members who never left the country. They face serious difficulties related to a radicalized security context as well as social and economic exclusion, such as limited access to employment, healthcare, and other essential issues.

The difference may not be large, but it is important to emphasize: when LGBTQ+ individuals are forced to leave Georgia, they must quit their jobs, give up housing, and sometimes lose social connections as well. The difficulties they faced before remain the same or can even worsen when they are compelled to return. From what I have heard, the most common challenges for returnees are ongoing experiences of bullying and discrimination, sometimes including verbal and physical assault, as well as difficulties in finding stable employment to cover housing and basic necessities.”³⁰⁷

De EM-medewerker merkt op dat er geen op onderzoek gebaseerde informatie bestaat over dit onderwerp en dat het een persoonlijke en professionele observatie betreft.³⁰⁸

³⁰⁵ Vertegenwoordiger van EM, e-mail, 02/07/2025

³⁰⁶ Vertegenwoordiger van EM, e-mail, 02/07/2025

³⁰⁷ Vertegenwoordiger van EM, e-mail, 18/09/2025

³⁰⁸ Vertegenwoordiger van EM, e-mail, 18/09/2025

3.2. Zichtbaarheid

3.2.1. Vrijheid van meningsuiting en vergadering

ILGA Europe en de WISG merken op dat de anti-LGBTI+-wet de vrijheid van meningsuiting en vergadering ernstig beperkt.³⁰⁹

De wet verbiedt de verspreiding van materiaal dat relaties tussen mensen van hetzelfde geslacht, gendertransitie of niet-heteroseksuele identiteiten promoot. De vage definitie van de term 'popularisering' in de wet zou ook het verstrekken van feitelijke informatie over genderidentiteit en seksuele geaardheid kunnen omvatten. Dit heeft volgens ILGA Europe geleid tot bezorgdheid onder kunstenaars, schrijvers en academici, die vrezen dat hun werk ernstig beperkt zal worden door censuur.³¹⁰

De WISG stelt dat de wet vormen van vergadering verbiedt die verband kunnen houden met kwesties als seksuele geaardheid en genderidentiteit. Dit elimineert de mogelijkheid om publiekelijk te pleiten voor de uitdagingen waarmee de LGBTI+-gemeenschap wordt geconfronteerd, onder meer door vreedzame demonstraties.³¹¹ Volgens ILGA Europe zijn hierdoor openbare bijeenkomsten zoals Pride en IDAHOT in feite verboden.³¹²

3.2.2. Ontmoetingsplaatsen

Historisch gezien bevinden de ontmoetingsplekken van de Georgische LGBTI+-gemeenschap zich in het openbaar. In Tbilisi bevonden ontmoetingsplekken voor homoseksuelen, genaamd *pleshka*³¹³, zich op de Baratishvili- en Koningin Tamarbruggen, het Poesjkinplein, vlakbij het sportpaleis, in de dierentuin, in de Alexandertuin en in de Sharden- en Akhvledianistraat. Andere plekken zoals parken, toiletten en openbare baden waren ook ontmoetingsplekken. Volgens The Insider waren deze plekken gemakkelijk te vinden, ook voor toeristen.³¹⁴

De decriminalisering van homoseksualiteit in 2000 stimuleert de ontwikkeling van deze ontmoetingsplekken. Voorts biedt de komst van het internet aan LGBTI+-personen de mogelijkheid om online te communiceren op sites als gay.ge en lesbi.ge, in besloten groepen op sociale media en op Russische fora.³¹⁵

Sinds de jaren 2010 bieden sommige bars en feestlocaties, zoals Bassiani en Success Bar, ruimte voor vrijheid en sociale contacten aan leden van de LGBTI+-gemeenschap.³¹⁶

Tbilisi Pride licht tijdens de FFM toe dat er buiten Tbilisi enkel in Kutaisi en Batumi een of twee plaatsen zijn waar LGBTI+-personen elkaar in een veilige omgeving kunnen ontmoeten.³¹⁷

In de undergroundscene van Tbilisi kunnen LGBTI+-personen zich over het algemeen veilig voelen. Tbilisi Pride noemt het nachtleven "very queer friendly" met nachtclubs die queerfeestjes en –

³⁰⁹ ILGA Europe, 18/02/2025, p. 63, [url](#); WISG, 17/05/2025, p. 18, [url](#)

³¹⁰ ILGA Europe, 18/02/2025, p. 63, [url](#)

³¹¹ WISG, 17/05/2025, p. 18, [url](#)

³¹² ILGA Europe, 18/02/2025, p. 63, [url](#)

³¹³ Letterlijk vertaald als "kale plek," het vormt waarschijnlijk een verwijzing naar de traditie om samen te komen nabij monumenten van Lenin die zichtbaar kaal was. Bron: The Insider, 29/08/2024, [url](#)

³¹⁴ The Insider, 29/08/2024, [url](#); OFPRA, 24/03/2025, p. 14, [url](#)

³¹⁵ The Insider, 29/08/2024, [url](#); OFPRA, 24/03/2025, p. 15, [url](#)

³¹⁶ BBC (Jackson J.), 25/01/2023, [url](#); JAM-news, 06/07/2021, [url](#); Arte, 2023, [url](#); OFPRA, 24/03/2025, p. 15, [url](#)

³¹⁷ Tbilisi Pride, gesprek, Tbilisi, 26/10/2022

optredens organiseren. Er is geen interesse bij de overheid of radicale groepen om voor problemen te zorgen in het nachtleven, met uitzondering van een incident in de nachtclub Bassiani in 2018.³¹⁸

De EM-medewerker, die Cedoca op 17 juni 2025 contacteert, stelt dat het aantal veilige plekken waar de gemeenschap kan bijeenkomen actueel zeer beperkt geworden is:

"Safe spaces for community gatherings have become severely limited."³¹⁹

3.2.3. Verenigingsleven

Er zijn verschillende ngo's en initiatieven voor LGBTI+-rechten in Georgië. Emigratie en blootstelling aan geweld hebben geleid tot een hoog verloop binnen deze organisaties en hun leden.³²⁰

De vereniging Identoba wordt door het EHRM gepresenteerd als "een ngo die zich ten doel stelt de rechten van lesbische, homoseksuele, biseksuele en transgenderpersonen in Georgië te bevorderen en te beschermen." Deze ngo organiseert in 2012 als eerste een publieke demonstratie op IDAHOT.³²¹ In oktober 2016 legt Identoba, samen met de WISG, het Human Rights Education and Monitoring Center, de Open Society Georgia Foundation, het Partnership for Human Rights en de vereniging Sapari, een gemeenschappelijke verklaring af tegen de poging tot moord op een transgender vrouw.³²² Identoba verandert in 2021 haar naam in Periphoria.³²³

Een andere ngo, EM, is de grootste LGBTI+-gemeenschapsorganisatie in de Zuidelijke Kaukasus.³²⁴ De organisatie streeft ernaar te leven in een samenleving waarin iemands genderidentiteit of seksuele geaardheid geen aanleiding geeft tot geweld of andere vormen van agressie, en waarin vrouwen en de LGBTI+-gemeenschap gelijkwaardige leden van de samenleving zijn.³²⁵

De WISG, opgericht in 2000, is een feministische groep die de rechten van vrouwen verdedigt, met name lesbische, biseksuele en transgender vrouwen.³²⁶

Tbilisi Pride is een LGBTI+-beweging die gelooft in het idee van gelijkheid. Ze strijdt tegen homofobie en transfobie, en streeft ernaar veilige en inclusieve ruimtes te creëren en zichzelf te ontwikkelen. Om zijn missie en doelstellingen te verwezenlijken hanteert Tbilisi Pride als belangrijkste instrument een zichtbaarheidsbeleid.³²⁷ In februari 2019 kondigt de organisatie aan dat er voor het eerst een Pride-week wordt georganiseerd in Tbilisi.³²⁸

Ofpra stelt voorts dat er twee openlijke LGBTI+-informatieplatformen zijn: Queer Initiative en Queer.ge.³²⁹ Daarnaast hebben verschillende mensenrechtenorganisaties LGBTI+-rechten opgenomen in hun programma's, waaronder het SJC, GrizWave, Sapari, Human Rights House, het Human Rights Center, de International Society for Fair Elections and Democracy (ISFED), de GYLA, TIG en de OSGF.³³⁰

³¹⁸ Tbilisi Pride, gesprek, Tbilisi, 26/10/2022

³¹⁹ Vertegenwoordiger van EM, e-mail, 02/07/2025

³²⁰ OC Media (Ptskialadze G.), 18/06/2019, [url](#); Jam News (Ghoghoberidze K.), 24/06/2020, [url](#); Ofpra, 24/03/2025, p. 15, [url](#)

³²¹ EHRM, 12/05/2015, p. 2, [url](#); Ofpra, 24/03/2025, p. 15, [url](#)

³²² Civil Georgia, 16/10/2016, [url](#); Ofpra, 24/03/2025, p. 15, [url](#)

³²³ Ofpra 24/03/2025, p. 15, [url](#)

³²⁴ EM, 01/01/2024, p. 2, [url](#)

³²⁵ EM, s.d., [url](#)

³²⁶ WISG, s.d., [url](#); Ofpra, 24/03/2025, p. 15, [url](#)

³²⁷ Tbilisi Pride, s.d., [url](#)

³²⁸ Tbilisi Pride, 19/02/2019, [url](#); RFE/RL, 08/07/2019, [url](#)

³²⁹ Ofpra, 24/03/2025, p. 15, [url](#); Queer.initiative, s.d., [url](#)

³³⁰ HRC, s.d.; [url](#), HRHT, 13/07/2023, [url](#); Ofpra, 24/03/2025, pp. 15-16, [url](#)

Ofpra merkt op dat de kwestie van zichtbaarheid de gemeenschap verdeelt in twee groepen: zij die voorstander zijn van discretie, om veldwerk te kunnen blijven doen, en zij die voorstander zijn van zichtbaarheid, om zo een mentaliteitsverandering teweeg te brengen.³³¹ In een artikel van het Centre universitaire d'enseignement du journalisme (CEUJ) vertelt een LGBTI+-persoon dat ze het belangrijk vindt om een Pride-evenement te hebben. Een andere vrouw heeft het gevoel dat de LGBTI+-gemeenschap geen manier heeft om openbare evenementen te organiseren zonder slachtoffer te worden van geweld. Alla Parunova, een activiste van EM, stelt dat er alternatieven nodig zijn die meer geworteld zijn in de Georgische cultuur. Voor haar ngo is het organiseren van een Pride-evenement geen doel op zich. De organisatie is niet geïnteresseerd in meer zichtbaarheid wanneer ze al moeten zorgen voor mensen die gediscrimineerd worden en in precare situaties verkeren.³³²

Het Caucasus Research Resource Center (CRRC) stelt in een onderzoek van 2024 dat vooral LGBTI+-organisaties ernstige moeilijkheden kennen in hun samenwerking met overheidsinstellingen. Doordat deze organisaties slechts zelden betrokken worden bij discussies en werkprocessen, hebben ze moeite om deel te nemen aan de besluitvorming en worden hun aanbevelingen vaak niet in overweging genomen.³³³

De medewerker van EM wijst in haar schrijven naar Cedoca van 2 juli 2025 op de gevolgen van de Wet op buitenlandse agenten en de FARA, samen met de amendementen van de subsidiewet en het stopzetten van de door de Verenigde Staten gefinancierde programma's voor LGBTI+-organisaties. Deze wijzigingen ondermijnen de financiële stabiliteit van LGBTI+-organisaties, belemmeren de werving van dienstverlenend personeel, en verkleinen de groep professionals die bereid en in staat is om met de LGBTI+-gemeenschap te werken:

"The situation has been further exacerbated by sudden amendments made to the Law on Grants in April 2025, which require that issuing a grant must be approved by 'the Government of Georgia or an authorized person/body designated by the Government of Georgia'. Receiving a 'prohibited' grant results in the grantee being fined double the amount received. Due to administrative irregularities in the process, all fundraising campaigns and grant programs planned for implementation in the country have been suspended. More recently, additional amendments were introduced that classify activities such as signing an ordinary service contract as equivalent to issuing a grant. These amendments have severely hindered the hiring of service provider staff and have further reduced the pool of professionals willing and having ability to work with the LGBTQ+ community;

It is worth noting that the financial stability of LGBTQ+ organizations had already been undermined by the sudden closure of the U.S.-funded programs, which alarmingly limited the financial resources available to them. All local community NGOs - which serve as the only source of support for vulnerable groups - now face serious financial challenges that limit their ability to sustain program and service provision. Many are no longer able to cover staff salaries, putting the continuity of essential services at immediate risk;

Another significant threat to the LGBTQ+ activism - particularly to program and service provision - is the recently activated Foreign Agents Registration Act (FARA) that poses risks of criminal prosecution for LGBTQ+ activists and employees of community organizations, and may lead to the dissolution of local NGOs. Worth highlighting that due to critical danger, some of them have already stopped working and their leaders have left the country;

³³¹ OC Media (Ptskialadze G.), 18/06/2019, [url](#); CUEJ, 22/05/2023, [url](#); Ofpra, 24/03/2025, p. 16, [url](#)

³³² CUEJ, 22/05/2023, [url](#)

³³³ CRRC (Kobaladze M., Dolidze S.), 2023, p. 32, [url](#)

Moreover, the Law of Georgia on Transparency and Foreign influence - referred to by Georgian civil society as the 'Russian Law'- has not been annulled, despite contradicting the Georgian Dream party's earlier pledge. This law may be used to target and oppress organizations that have chosen to boycott it;³³⁴

³³⁴ Vertegenwoordiger van EM, e-mail, 02/07/2025

Bibliografie

Rechtstreekse contacten

Gvilava G., program manager at Transparency International Georgia (TIG), gesprek, Tbilisi, 27/10/2022

Human Rights Protection and Investigation Quality Monitoring Department, gesprek, Tbilisi, 28/10/2022

Kakhaber D. and Aptsiauri A., director and project coordinator/legal officer at Equality Movement, gesprek, Tbilisi, 26/10/2022

Mammadli K. and Papuashvili A., researcher and project coordinator at Social Justice Center (SJC), gesprek, Tbilisi, 25/10/2022

Marikashvili E. and Kapanadze M., chairperson and program director at Georgian Democracy Initiative (GDI), gesprek, Tbilisi, 24/10/2022

Shubashvili K., head of equality department at the Public Defender of Georgia, gesprek, Tbilisi, 25/10/2022

Simonishvili N. and Kurdovanidze N., chairperson and legal assistance program director at Georgian Young Lawyers' Association (GYLA), gesprek, Tbilisi, 27/10/2022

Tbilisi Pride, representative, gesprek, Tbilisi, 26/10/2022, identiteit en contactgegevens niet meegedeeld om de veiligheid van deze bron te garanderen

Vertegenwoordiger van een vrouwenrechtenorganisatie in Georgië, gesprek, Tbilisi, 24/10/2022, identiteit en contactgegevens niet meegedeeld om de veiligheid van deze bron te garanderen

Vertegenwoordigers van een internationale organisatie in Georgië, gesprek, Tbilisi, 25/10/2022, identiteit en contactgegevens niet meegedeeld om de veiligheid van deze bron te garanderen

Vertegenwoordiger van Equality Movement (EM), e-mails, 02/07/2025, 05/09/2025, 18/09/2025, identiteit en contactgegevens niet meegedeeld om de veiligheid van deze bron te garanderen

Vertegenwoordiger van Tbilisi Pride, e-mail, 15/09/2025, identiteit en contactgegevens niet meegedeeld om de veiligheid van deze bron te garanderen

Geschreven en audiovisuele bronnen

Amnesty International (AI), *Georgia: The authorities' failure to protect Tbilisi Pride once again encourages violence*, 05/07/2021, <https://www.amnesty.org/en/latest/press-release/2021/07/georgia-the-authorities-failure-to-protect-tbilisi-pride-once-again-encourages-violence/> [geraadpleegd op 06/10/2021]

Amnesty International (AI), *Report 2023/24 Georgia*, 23/04/2024, <https://www.amnesty.org/en/location/europe-and-central-asia/eastern-europe-and-central-asia/georgia/report-georgia/> [geraadpleegd op 23/10/2024]

Arte, *En Géorgie, la scène culturelle queer défend son Histoire*, 2023, <https://www.arte.tv/fr/videos/116040-050-A/tracks/> [geraadpleegd op 05/08/2025]

Asylos, *Georgia: The situation of LGBTQI+ people*, 09/2024, https://asylos.org/wp-content/uploads/2025/03/georgiareport2024online_d1e1d490-1233-4dc0-a1bb-29f2ffdcf0ef.pdf [geraadpleegd 30/07/2025]

Batumelebi Netgazeti (Kakhaberidze T.), *They threatened to throw me from the 8th floor – what Shota Narsia says about the beatings and violence by the police*, 17/12/2024, <https://batumelebi.netgazeti.ge/news/555919/> [geraadpleegd op 18/06/2025]

BBC (Jackson J.), *Georgia's surprising LGBTQ+ scene*, 25/01/2023, <https://www.bbc.com/culture/article/20230124-the-comedian-fighting-prejudice-with-laughter-in-georgia> [geraadpleegd op 05/08/2025]

Caucasus Research Resource Center (CRRC) (Kobaladze M., Dolidze S.), *Capacity and training needs assessment of Civil Society Organizations (CSOs) working on gender equality issues in Georgia*, 2023, https://crrc.ge/wp-content/uploads/2024/06/capacity_and_needs_assessment_of_civil_society_organizations_working_on_gender_equality_in_georgia.pdf [geraadpleegd op 06/08/2025]

Cavaria, *Alles wat je wilde weten over LGBTI+*, 2024, https://www.transgenderinfo.be/sites/default/files/2024-12/2024_AWJWW_DIGITAAL.pdf [geraadpleegd op 05/08/2025]

Cavaria, *Transpersonen*, 25/09/2020, <https://www.cavaria.be/transgender-personen> [geraadpleegd op 06/06/2023]

Central Election Commission (CEC), *Report on The Elections of the Parliament of Georgia 2012*, s.d., <https://cesko.ge/static/res/old/other/13/13973.pdf> [geraadpleegd op 01/08/2025]

Centre universitaire d'enseignement du journalisme (CUEJ), *L'impossible Pride en Géorgie, symbole de l'impasse des droits LGBT+*, 22/05/2023, <https://www.cuej.info/dossiers-multimedias/la-georgie-sur-le-fil/limpossible-pride-en-georgie-symbole-de-limpasse-des> [geraadpleegd op 06/08/2025]

Civil Georgia, *"Georgian Dream" Loses Parliamentary Majority*, [2] 04/10/2022, <https://civil.ge/archives/510514> [geraadpleegd op 25/11/2022]

Civil Georgia, *476 CSOs Register by Foreign Agents Law Deadline*, 03/09/2024, <https://civil.ge/archives/622253> [geraadpleegd op 17/10/2024]

Civil Georgia, *CoE Committee of Ministers Calls for Repeal of Anti-LGBT Law*, 07/03/2025, <https://civil.ge/archives/667861> [geraadpleegd op 28/05/2025]

Civil Georgia, *CSOs on FARA: This is "Russian Law" Repackaged*, 24/03/2025, <https://civil.ge/archives/671219> [geraadpleegd op 05/06/2025]

Civil Georgia, *Deeper Look | Foreign Agents Registration Act*, 04/03/2025, <https://civil.ge/archives/667118> [geraadpleegd op 05/06/2025]

Civil Georgia, *ECtHR Sides with 3 Transgender Men against Georgia*, 01/12/2022, <https://civil.ge/archives/517177> [geraadpleegd op 06/06/2025]

Civil Georgia, *First Entries in Foreign Agents Registry Appear as Constitutional Court Remains Silent*, 02/10/2024, <https://civil.ge/archives/626962> [geraadpleegd op 15/10/2024]

Civil Georgia, *Five More MPs Join Ruling Majority's Anti-Western Flank*, [1] 04/10/2022, <https://civil.ge/archives/510463> [geraadpleegd op 25/11/2022]

Civil Georgia, *Garibashvili's Three-year Premiership: the Guardian of Self-Serving "Stability"*, 01/02/2024, <https://civil.ge/archives/580179> [geraadpleegd 01/08/2025]

Civil Georgia, *GD Rubber Stamps FARA, Broadcasting Law Changes, Revives Treason, Removes Gender, Excludes CSOs*, 1/04/2025, <https://civil.ge/archives/672937> [geraadpleegd op 28/05/2025]

Civil Georgia, *Georgia Records First Legal Gender Recognition for Trans Person*, 02/04/2021, <https://civil.ge/archives/410406> [geraadpleegd op 06/10/2021]

Civil Georgia, *Georgia's PM Signs Application to Join the EU*, 03/03/2022, <https://civil.ge/archives/477258>

Civil Georgia, *Georgia's Progress toward EU Candidate Status: the European Commission's Assessment*, 13/11/2023, <https://civil.ge/archives/568874> [geraadpleegd op 13/11/2023]

Civil Georgia, *Georgian Dream's Oppressive Anti-LGBT Law Comes into Effect*, 02/12/2024, <https://civil.ge/archives/640509> [geraadpleegd op 04/12/2024]

Civil Georgia, *GYLA Challenges FARA in Constitutional Court*, 22/05/2025, <https://civil.ge/archives/683201> [geraadpleegd op 05/06/2025]

Civil Georgia, *Interview With Former Senior Official Reveals Systemic Violations in Ministry of Interior*, 29/12/2024, <https://civil.ge/archives/648728> [geraadpleegd op 18/06/2025]

Civil Georgia, *July 5 Pogrom: Participation in Group Violence Charge Dropped on Appeal for 6 Convicts*, 16/01/2023, <https://civil.ge/archives/521563> [geraadpleegd op 12/06/2025]

Civil Georgia, *March for "Family Purity and Respect for Parents"*, 17/05/2024, <https://civil.ge/archives/607882>, [geraadpleegd op 05/06/2025]

Civil Georgia, *Mikheil Kavelashvili Withdraws Constitutional Lawsuit Against Foreign Agents' Law*, 24/03/2025, <https://civil.ge/archives/671232> [geraadpleegd op 05/06/2025]

Civil Georgia, *Notorious Zviad 'Khareba' Kharazishvili No Longer Head of MIA Special Tasks Department*, 10/06/2025, <https://civil.ge/archives/685972> [geraadpleegd op 18/06/2025]

Civil Georgia, *Orthodox Church Speaks Out Against Pride Week*, 30/06/2021, <https://civil.ge/archives/429890> [geraadpleegd op 30/07/2025]

- Civil Georgia, *President Refuses to Sign Anti-LGBT Law*, 02/10/2024, <https://civil.ge/archives/626872> [geraadpleegd op 15/10/2024]
- Civil Georgia, *Religious, Conservative Groups Mark 'Family Purity Day'*, 17/05/2025, <https://civil.ge/archives/682348> [geraadpleegd op 05/06/2025]
- Civil Georgia, *Speaker Papuashvili Signs Anti-LGBT Bill Into Law*, 03/10/2024, <https://civil.ge/archives/627005> [geraadpleegd op 15/10/2024]
- Civil Georgia, *Special Investigation Service to Fold Into Prosecutor's Office*, 19/05/2025, <https://civil.ge/archives/682498> [geraadpleegd op 18/06/2025]
- Civil Georgia, *Two People Jailed Over July 5, 2021 Pogroms on Journalists Released Early*, 16/11/2024, <https://civil.ge/archives/635910> [geraadpleegd op 12/06/2025]
- Civil Georgia, *World Organisation Against Torture: GD Coordinated State Policy of Repression Against Protesters*, 02/04/2025, <https://civil.ge/archives/673368> [geraadpleegd op 05/06/2025]
- Civil Society Foundation, *The main challenges of the social protection system for various vulnerable groups in Georgia*, 17/03/2022, <https://csf.ge/en/the-main-challenges-of-the-social-protection-system-for-various-vulnerable-groups-in-georgia/> [geraadpleegd op 31/07/2025]
- Coalition for Equality, *The main challenges of the social protection system for various vulnerable groups in Georgia*, 17/03/2022, https://csf.ge/wp-content/uploads/2022/04/160x230mm_ENG_Pages.pdf [geraadpleegd op 05/08/2025]
- Committee of Ministers, *Interim Resolution CM/ResDH(2025)31 Execution of the judgments of the European Court of Human Rights Identoba and Others group v. Georgia*, 06/03/2025, <https://search.coe.int/cm/enq?i=0900001680b499f5> [geraadpleegd op 28/05/2025]
- Committee to Protect Journalists (CPJ), *Journalists attacked by anti-LGBT demonstrators in Tbilisi*, Georgia, 06/07/2021, <https://cpj.org/2021/07/journalists-attacked-by-anti-lgbt-demonstrators-in-tbilisi-georgia/> [geraadpleegd op 06/10/2021]
- Congress of Local and Regional Authorities of the Council of Europe (CoE), *The situation of local and regional democracy in Georgia*, 06/03/2025, <https://search.coe.int/cm?i=0900001680b4a4d1> [geraadpleegd op 05/06/2025]
- Constitution of Georgia* [Georgisch: *საქართველოს კონსტიტუცია*], 24/08/1995 (laatste amendementen op 29/06/2020), <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/30346?publication=36> [geraadpleegd op 5/06/2025]
- Context, *Georgia's 'foreign agents' bill puts LGBTQ+ groups on alert*, 17/05/2024, <https://www.context.news/socioeconomic-inclusion/georgias-foreign-agents-bill-puts-lgbtq-groups-on-alert> [geraadpleegd op 17/05/2024]
- Council of Europe (CoE) - Commissioner for Human Rights (Mijatovic, D.), *Report following her visit to Georgia from 21 to 24 February 2022*, 15/07/2022, https://www.ecoi.net/en/file/local/2075545/CommDH%282022%2917_Report%2Bon%2Bthe%2Bvisit%2Bto%2BGeorgia_EN.docx.pdf [geraadpleegd op 30/07/2025]
- Council of Europe (CoE) - Commissioner for Human Rights (O'Flaherty M.), *Memorandum on the human rights situation in Georgia*, 26/03/2025, <https://rm.coe.int/memorandum-on-the-human-rights-situation-in-georgia-by-michael-o-flahe/1680b4ba41> [geraadpleegd op 28/05/2025]
- Council of Europe (CoE) - Commissioner for Human Rights (O'Flaherty M.), *Georgia: political manipulation and harassment of LGBTI people and human rights defenders have no place in a democratic society*, 27/03/2024, <https://www.coe.int/en/web/commissioner/-/georgia-political-manipulation-and-harassment-of-lgbti-people-and-human-rights-defenders-have-no-place-in-a-democratic-society> [geraadpleegd op 31/07/2024]
- Council of Europe (CoE) - European Commission against Racism and Intolerance (ECRI), *ECRI Report on Georgia (sixth monitoring cycle)*, 22/06/2023, <https://rm.coe.int/sixth-report-on-georgia/1680ab9e64> [geraadpleegd op 17/10/2023]
- Council of Europe (CoE) - European Commission against Racism and Intolerance (ECRI), *ECRI Conclusions on the Implementation of the Recommendations in Respect of Georgia Subject to Interim Follow-Up*, 05/03/2019, <https://rm.coe.int/ecri-conclusions-on-the-implementation-of-the-recommendations-in-respe/1680934a7e> [geraadpleegd op 06/08/2025]
- Council of Europe (CoE) - European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT), *Report to the Georgian Government on the ad hoc visit to Georgia carried out*

by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) from 17 to 24 May 2021, 16/06/2022, <https://rm.coe.int/1680a6eabd> [geraadpleegd op 07/12/2022]

Council of Europe (CoE) - Secretariat of the Committee of Ministers, 1521st meeting (March 2025) (DH) Communication from an NGO (Social Justice Center) (31/01/2025) in the *Identoba and Others* group of cases v. Georgia (Application No. 73235/12) and *A.D. and Others v. Georgia* (57864/17), 10/02/2025, [https://hudoc.exec.coe.int/?i=DH-DD\(2025\)150E](https://hudoc.exec.coe.int/?i=DH-DD(2025)150E) [geraadpleegd op 18/06/2025]

Council of Europe (CoE) [website], 08/04/2025, <https://www.coe.int/en/web/venice-commission/about> [geraadpleegd op 11/06/2025]

Council of Europe (CoE), *Evaluation of the judicial systems (2020 - 2022)*, 30/09/2022, <https://rm.coe.int/georgia-2020-en/1680a85c7f> [geraadpleegd op 02/12/2022]

Council of Europe (CoE), *Georgia: political manipulation and harassment of LGBTI people and human rights defenders have no place in a democratic society*, 27/03/2024, <https://www.coe.int/en/web/commissioner/-/georgia-political-manipulation-and-harassment-of-lgbti-people-and-human-rights-defenders-have-no-place-in-a-democratic-society> [geraadpleegd op 06/08/2025]

Council of Europe (CoE), *Hate Crime, Hate Speech and Discrimination in Georgia: Attitudes and Awareness*, 02/2022, <https://rm.coe.int/hate-crime-hate-speech-and-discrimination-in-attitudes-and-awareness-e/16808ef62a> [geraadpleegd op 31/07/2025]

Democracy Research Institute (DRI), *Anti-gender rhetoric and gender stereotypes in social media*, 03/07/2024, <https://democracyresearch.org/files/337Anti-Gender-Rhetoric.pdf> [geraadpleegd op 30/07/2025]

Directorate-General for Neighbourhood and Enlargement Negotiations, *Georgia: Joint Statement by High Representative/Vice-President Kallas and Commissioner Marta Kos on latest developments*, 02/04/2025, https://enlargement.ec.europa.eu/news/georgia-joint-statement-high-representativevice-president-kallas-and-commissioner-marta-kos-latest-2025-04-02_en [geraadpleegd op 05/06/2025]

Equality Movement (EM) (Guliashvili M.), *Report on LGBTQ+ Rights Violations in Georgia 2024*, 03/03/2025, <https://equality.ge/wp-content/uploads/2025/04/ENG-Report-v1.pdf> [geraadpleegd op 12/06/2025]

Equality Movement (EM) (Jalaghania L.), *A research on Social and Economic Needs of LGBTIQI Community in Georgia*, 08/08/2022, https://equality.ge/wp-content/uploads/2022/08/LGBT_ENG_New.pdf [geraadpleegd op 02/12/2022]

Equality Movement (EM) [website], s.d., <https://equality.ge/en/mission-vision> [geraadpleegd op 05/08/2025]

Equality Movement (EM) [website], s.d., <https://equality.ge/en/prep-en> [geraadpleegd op 05/08/2025]

Equality Movement (EM), *Annual Report of Equality Movement – 2023*, 01/01/2024, https://equality.ge/wp-content/uploads/2024/01/Annual-Report_Equality-Movement_ENG_PDF.pdf [geraadpleegd op 05/08/2025]

Equality Movement (EM), *Annual Report of Equality Movement – 2024*, 07/07/2025, https://equality.ge/wp-content/uploads/2025/08/report-2024_EM_ENG-Final-version.pdf.pdf [geraadpleegd op 05/08/2025]

Eurasianet (Lomsadze G.), *Violence by hate groups grips Tbilisi*, 06/07/2021, <https://eurasianet.org/violence-by-hate-groups-grips-tbilisi> [geraadpleegd op 06/10/2021]

European Commission (EC), *Georgia 2024 Report*, 30/10/2024, https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/document/download/7b6ed47c-ecde-41a2-99ea-41683dc2d1bd_en?filename=Georgia%20Report%202024.pdf [geraadpleegd op 04/11/2024]

European Commission (EC) – High Representative of the European Union for Foreign Affairs and Security Policy, *Joint Staff Working Document. Association Implementation Report on Georgia*, 09/11/2017, https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/association_implementation_report_on_georgia.pdf [geraadpleegd op 30/08/2019]

European External Action Service (EEAS), *Eastern Partnership*, 17/03/2022, https://www.eeas.europa.eu/eeas/eastern-partnership_en [geraadpleegd op 15/10/2024]

Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM), *Case of A.D. and Others v. Georgia (Applications nos. 57864/17, 79087/17 and 55353/19). Judgement*, 01/03/2023, <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22%3A%22001-221237%22%7D> [geraadpleegd op 06/06/2025]

Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM), *Case of Identoba and Others v. Georgia (Application no. 73235/12). Judgement*, 12/05/2015, <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-154400> [geraadpleegd op 11/06/2025]

Freedom House, *Freedom House Stands With the Georgian People and Their Democratic Aspirations*, 13/05/2024, <https://freedomhouse.org/article/freedom-house-stands-georgian-people-and-their-democratic-aspirations> [geraadpleegd op 23/10/2024]

Freedom House, *Freedom in the World 2019: Georgia*, 04/02/2019, <https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2019/georgia> [geraadpleegd op 30/08/2019]

Freedom House, *Freedom in the world 2025: Georgia*, 15/04/2025, <https://freedomhouse.org/country/georgia/freedom-world/2025> [geraadpleegd op 29/07/2025]

Freedom House, *From Democratic Decline to Authoritarian Aggression*, 20/04/2022, https://freedomhouse.org/sites/default/files/2022-04/NIT_2022_final_digital.pdf [geraadpleegd op 22/09/2022]

Freedom House, *Nations in Transit 2023 – Georgia*, 24/05/2023, <https://freedomhouse.org/country/georgia/nations-transit/2023> [geraadpleegd op 05/10/2023]

Freedom House, *Nations in Transit 2024: A Region Reordered by Autocracy and Democracy*, 12/04/2024, <https://freedomhouse.org/report/nations-transit/2024/region-reordered-autocracy-and-democracy> [geraadpleegd op 23/10/2024]

Georgian Young Lawyers' Association (GYLA) [website], s.d., <https://www.gyla.ge/en/who-we/mission> [geraadpleegd op 01/08/2025]

Georgian Young Lawyers' Association (GYLA), Democracy Research Institute (DRI), Georgian Democracy Initiative (GDI), Human Rights Center (HRC), Institute for Development of Freedom of Information (IDFI), International Society for Fair Elections And Democracy (ISFED), Partnership for Human Rights (PHR), Rights Georgia (RG), Social Justice Center (SJC), The Georgian Center for Psychosocial and Medical Rehabilitation of Torture Victims (GCRT), Women's Initiatives Supporting Group (WISG), *Human Rights Crisis in Georgia Following the 2024 Parliamentary Elections*, 14/05/2025, https://admin.gyla.ge/uploads_script/publications/pdf/HUMAN%20RIGHTS%20CRISIS%20IN%20GEORGIA%20-%20final.pdf [geraadpleegd op 17/06/2025]

Georgian Young Lawyers' Association (GYLA), *The Foreign Agents Registration Act was appealed to the Constitutional Court*, 22/05/2025, <https://gyla.ge/post/FARA-sakonstitucio-sasamartloshi-gasachivrda> [geraadpleegd op 05/06/2025]

Het programma van de Verenigde Naties voor hiv en aids (UNAIDS), *UNAIDS statement on anti-LGBTQ+ legislation in Georgia*, 01/10/2024, https://www.unaids.org/en/resources/presscentre/pressreleaseandstatementarchive/2024/october/20241001_georgia [geraadpleegd op 05/06/2025]

Human Rights Center (HRC), *Monitoring the Court Proceedings of the Cases with Alleged Political Motives – Summary Report (April-June 2022)*, 29/06/2022, <http://www.hrc.ge/files/reports/219sasamartlo%20procesebis%20monitoringi%20-eng.pdf> [geraadpleegd op 29/11/2022]

Human Rights Center [website], s.d., <https://www.hrc.ge/mission/eng/> [geraadpleegd op 05/08/2025]

Human Rights House Tbilisi (HRHT) [website], s.d., <https://humanrightshouse.org/human-rights-houses/tbilisi/#Organisations> [geraadpleegd op 18/06/2025]

Human Rights House Tbilisi (HRHT), *40+ organisations' joint statement on the 8 July attack against the Tbilisi Pride festival*, 13/07/2023, <https://hrht.ge/en/40-organisations-joint-statement-on-the-8-july-attack-against-the-tbilisi-pride-festival/> [geraadpleegd op 05/08/2025]

Human Rights Watch (HRW), *Submission to the Universal Periodic Review of Georgia*, 23/07/2025, <https://www.hrw.org/news/2025/07/23/submission-to-the-universal-periodic-review-of-georgia> [geraadpleegd op 29/07/2025]

iFact, *How Georgian Dream Stole the Public Defender's Office*, 10/04/2025, <https://ifact.ge/en/how-gd-stole-public-efenders-office/> [geraadpleegd op 13/06/2025]

iNews, *Georgia's LGBT community is living in fear of violence after sweeping new law*, 25/10/2024, <https://inews.co.uk/news/world/georgia-lgbt-living-fear-violence-sweeping-law-3344949> [geraadpleegd op 18/11/2024]

Institute for War and Peace Reporting (IWPR) (Dolenjashvili T.), *Georgia: LGBTI Activists Fear Far-Right Alliances*, 23/02/2022, <https://iwpr.net/global-voices/georgia-lgbti-activists-fear-far-right-alliances> [geraadpleegd op 30/07/2025]

International Crisis Group (ICG), *Georgia: Making cohabitation work. Policy briefing n° 69*, 18/12/2012, <https://www.crisisgroup.org/europe-central-asia/caucasus/georgia/georgia-making-cohabitation-work> [geraadpleegd op 20/04/2018]

International Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex Association (ILGA) Europe, *Annual Review of the Human Rights Situation of Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex People in Europe 2015*, 05/2015, <https://www.ilga-europe.org/files/uploads/2022/04/annual-review-2015.pdf> [geraadpleegd op 06/06/2025]

International Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex Association (ILGA) Europe, *LGBTI Enlargement Review 2023*, 11/04/2023, <https://www.ilga-europe.org/files/uploads/2023/04/LGBTI-Enlargement-Review-2023.pdf> [geraadpleegd op 11/06/2025]

International Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex Association (ILGA) Europe, *Annual Review of the Human Rights Situation of Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex People in Europe and Central Asia 2025*, 18/02/2025, <https://www.ilga-europe.org/files/uploads/2025/02/ILGA-Europe-Annual-Review-2025.pdf> [geraadpleegd op 12/06/2025]

International Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex Association (ILGA) Europe, *Annual Review of the Human Rights Situation of Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex People in Europe and Central Asia 2024*, 02/2024, https://www.ilga-europe.org/files/uploads/2024/02/2024_full_annual_review.pdf [geraadpleegd op 30/07/2025]

International Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex Association (ILGA) Europe, *The fight against Georgia's foreign agent law and anti-LGBTI legislation*, 12/07/2024, <https://www.ilga-europe.org/blog/the-fight-against-georgias-foreign-agent-law-and-anti-lgbti-legislation/> [geraadpleegd op 18/11/2024]

International Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex Association (ILGA) World (Mendos L.R., Botha K., Lelis R.C., de la Peña E.L., Savelev I., Tan D.), *State-Sponsored Homophobia 2020: Global Legislation Overview Update*, 12/2020, https://ilga.org/wp-content/uploads/2023/11/ILGA_World_State_Sponsored_Homophobia_report_global_legislation_overview_update_December_2020.pdf [geraadpleegd op 05/06/2025]

International Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex Association (ILGA) World, *ILGA World Database Georgia*, s.d., <https://database.ilga.org/georgia-lgbti> [geraadpleegd op 05/06/2025]

International Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex Association (ILGA) World, Women's Initiatives Supporting Group (WISG), Tbilisi Pride, and Equality Movement (EM), *Universal Periodic Review (UPR) Georgia UPR Fourth Cycle, 45th Working Group Session, 2025 Joint Stakeholders' submission of 2025 - State of Human Rights of LGBTI people in Georgia (2021 to 2025)*, 07/07/2025, <https://equality.ge/wp-content/uploads/2025/07/UPR2025-HR-of-LGBTI-people-Georgia-21-25.pdf> [geraadpleegd op 15/09/2025]

International Society for Fair Elections and Democracy (ISFED), *Activities of the "Conservative Movement/Alt Info" in the regions of Georgia*, 11/07/2022, <https://isfed.ge/eng/blog/220711014334test> [geraadpleegd op 06/08/2025]

Interpress News Georgia, *Public Defender has prepared a constitutional lawsuit related to banning the Conservative Movement founded by Alt-info*, 05/07/2022, <https://www.interpressnews.ge/en/article/120731-public-defender-has-prepared-a-constitutional-lawsuit-related-to-banning-the-conservative-movement-founded-by-alt-info> [geraadpleegd op 28/11/2022]

Jam News (Ghoghoberidze K.), *«Another Russian law»: A detailed look at how Georgia plans to restrict LGBT+ rights (and more)*, 08/06/2024, <https://jam-news.net/lgbtq-rights-in-georgia/> [geraadpleegd op 15/10/2024]

Jam News (Ghoghoberidze K.), *Living surrounded by hate. LGBT individuals and their parents in Georgia*, 24/06/2020, <https://jam-news.net/living-surrounded-by-hate-lgbt-individuals-and-their-parents-in-georgia/> [geraadpleegd op 05/08/2025]

Jam News, *Georgia protests, 3-4 December, 2024: Hundreds of thousands demand return to European path. Photo/video. Live*, 04/12/2024, <https://jam-news.net/georgia-protests-day-6-hundreds-of-thousands-demand-return-to-european-path-photo-video-live/> [geraadpleegd op 04/12/2024]

Jam News, *Nine protesters still in custody over Georgia's "foreign agents" law*, 13/09/2024, <https://jam-news.net/arrested-protesters-in-georgia/> [geraadpleegd op 17/10/2024]

Jam News, *Opinion: "FARA law is Georgian Dream's tool to silence speech and association"*, 22/05/2025, <https://jam-news.net/opinion-the-fara-law-is-georgian-dreams-tool-to-silence-speech-and-association/> [geraadpleegd op 05/06/2025]

Jam News, *Speaker of the Georgian Parliament signed a law against LGBT. The UN calls on authorities to repeal it*, 03/10/2024, <https://jam-news.net/speaker-of-the-georgian-parliament-signed-a-law-against-lgbt-the-un-calls-on-authorities-to-repeal-it/> [geraadpleegd op 15/10/2024]

Jam News, *The history of Georgia's LGBT+ community's struggle for equal rights and non-discrimination*, 06/07/2021, <https://jam-news.net/the-history-of-georgias-lgbt-communitys-struggle-for-equal-rights-and-non-discrimination/> [geraadpleegd op 05/08/2025]

Law of Georgia Civil Procedure Code of Georgia [Georgisch: საქართველოს კანონი საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსი], 14/11/1997 (laatste amendementen op 09/09/2022), <https://matsne.gov.ge/en/document/view/29962?publication=148> [geraadpleegd op 22/09/2022]

Law of Georgia Criminal Code of Georgia [Georgisch: საქართველოს კანონი საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსი], 22/07/1999 (laatste amendementen op 27/03/2012), <https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/16426?publication=108> [geraadpleegd op 06/06/2025]

Law of Georgia Criminal Code of Georgia [Georgisch: საქართველოს კანონი საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსი], 22/07/1999 (laatste amendementen op 02/05/2014), <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/16426?publication=135> [geraadpleegd op 06/06/2025]

Law of Georgia Criminal Code of Georgia [Georgisch: საქართველოს კანონი საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსი], 22/07/1999 (laatste amendementen op 12/06/2015), [geraadpleegd op 06/06/2025]

Law of Georgia Criminal Code of Georgia [Georgisch: საქართველოს კანონი საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსი], 22/07/1999 (laatste amendementen op 17/09/2024), <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/16426?publication=264> [geraadpleegd op 27/05/2025]

Law of Georgia Criminal Code of Georgia [Georgisch: საქართველოს კანონი საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსი], 22/07/1999 (laatste amendementen op 13/05/2025), <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/16426?publication=275> [geraadpleegd op 27/05/2025]

Law of Georgia on broadcasting [Georgisch: საქართველოს კანონი მაუწყებლობის შესახებ], 23/12/2004 (laatste amendementen op 11/04/2012), <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/32866?publication=24> [geraadpleegd op 06/06/2025]

Law of Georgia on Civil Acts [Georgisch: სამოქალაქო აქტების შესახებ], 20/12/2011 (laatste amendementen op 17/09/2024), <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/1541247?publication=26> [geraadpleegd op 18/11/2024]

Law of Georgia on civil acts [Georgisch: საქართველოს კანონი სამოქალაქო აქტების შესახებ], 20/12/2011 (laatste amendementen op 28/12/2011), <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/1541247?publication=0> [geraadpleegd op 06/06/2025]

Law of Georgia on equality between women and men [Georgisch: საქართველოს კანონი ქალისა და მამაკაცის თანასწორობის შესახებ], 26/03/2010 (laatste amendementen op 02/04/2025), <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/91624?publication=11> [geraadpleegd op 28/05/2025]

Law of Georgia on patient rights [Georgisch: საქართველოს კანონი პაციენტის უფლებების შესახებ], 05/05/2000 (laatste amendementen op 26/06/2025), <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/16978> [geraadpleegd op 06/06/2025]

Law of Georgia on protection of family values and minors [Georgisch: საქართველოს კანონი ოჯახური ღირებულებებისა და არასრულწლოვანის დაცვის შესახებ], 03/10/2024, <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/6283110?publication=0> [geraadpleegd op 18/11/2024]

Law of Georgia On the Elimination of All Forms of Discrimination [Georgisch: საქართველოს კანონი დისკრიმინაციის ყველა ფორმის აღმოფხვრის შესახებ], 07/05/2014, <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/2339687?publication=0> [geraadpleegd op 06/06/2025]

Law of Georgia on Transparency of Foreign Influence [Georgisch: საქართველოს კანონი უცხოური გავლენის გამჭვირვალობის შესახებ], 03/06/2024, <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/6171895?publication=0> [geraadpleegd op 05/06/2025]

Le Monde (Faustine V.), *Georgia's LGBTQ+ community is the government's new scapegoat: 'It's persecution on a massive scale'*, 29/06/2024, https://www.lemonde.fr/en/international/article/2024/06/29/in-georgia-lgbt-people-are-the-government-s-new-scapegoat-it-s-persecution-on-a-massive-scale_6676102_4.html [geraadpleegd op 19/11/2024]

MSN (Bengoechea I.), *Georgia's LGBT community is living in fear of violence after sweeping new law*, 25/10/2024, <https://www.msn.com/en-gb/news/world/georgia-s-lgbt-community-is-living-in-fear-of-violence-after-sweeping-new-law/ar-AA1sVQk8> [geraadpleegd op 18/11/2024]

News On, *Dodo Gugeshashvili's organization's legislative proposal plans to ban LGBT marches and "colorful LGBT rallies"*, 04/04/2025, <https://on.ge/story/142567-დოდო-გუგეშაშვილის-ორგანიზაციის-საკანონმდებლო-წინადადებით-ლგბტ-მარშებისა-და-ფერადოვანი-ლგბტ-ქინკების-აკრძალვა-იგეგმება> [geraadpleegd op 28/05/2025]

Office français de protection des réfugiés et apatrides (Ofpra), *Géorgie : Situation des minorités sexuelles et de genre*, 24/03/2025, https://www.ofpra.gouv.fr/libraries/pdf.js/web/viewer.html?file=/sites/default/files/ofpra_flora/2503_geo_situati_on_des_minorites_sexuelles_163642_web.pdf [geraadpleegd op 29/07/2025]

Open Caucasus Media (OC Media) (Nikuradze M.), *Gharibashvili doubles down with homophobia and conspiracy theories*, 12/07/2021, <https://oc-media.org/gharibashvili-doubles-down-with-homophobia-and-conspiracy-theories/> [geraadpleegd op 30/07/2025]

Open Caucasus Media (OC Media) (Babunashvili G.), *Datablog | Georgia may be the most homophobic country in Europe*, 27/07/2021, <https://oc-media.org/datablog-georgia-may-be-the-most-homophobic-country-in-europe/> [geraadpleegd op 31/07/2025]

Open Caucasus Media (OC Media) (Bardouka Y.), *In barrage of legislation, Georgian Dream approves new foreign agent law in its first reading*, 05/03/2025, <https://oc-media.org/in-barrage-of-legislation-georgian-dream-approves-new-foreign-agent-law-in-its-first-reading/> [geraadpleegd op 05/06/2025]

Open Caucasus Media (OC Media) (Fabbro R.), *Resignations hit Georgian Government as protests rock country for third night*, 01/12/2024, <https://oc-media.org/resignations-hit-georgian-government-as-protests-rock-country-for-third-night/> [geraadpleegd op 04/12/2024]

Open Caucasus Media (OC Media) (Gvazdabia M.), *Georgian Dream passes media and civil society restrictive laws with final hearing*, 01/04/2025, <https://oc-media.org/georgian-dream-passes-media-and-civil-society-restrictive-laws-with-final-hearing/> [geraadpleegd op 05/06/2025]

Open Caucasus Media (OC Media) (Gvazdabia M.), *Georgian Dream pledges to discuss ban on LGBT marches and 'related colourful items'*, 04/04/2025, <https://oc-media.org/georgian-dream-pledges-to-discuss-ban-on-lgbt-marches-and-related-colorful-items/> [geraadpleegd op 28/05/2025]

Open Caucasus Media (OC Media) (Kinch S.), *Explainer | What's in Georgia's new anti-queer bill?*, 20/06/2024, <https://oc-media.org/features/explainer-whats-in-georgias-new-anti-queer-bill/> [geraadpleegd op 18/11/2024]

Open Caucasus Media (OC Media) (Kinch S.), *Political wing of Georgian far-right Alt Info group de-registered as party*, 08/04/2024, <https://oc-media.org/political-wing-of-georgian-far-right-alt-info-group-de-registered-as-party/> [geraadpleegd op 18/11/2024]

Open Caucasus Media (OC Media) (Kinch S.), *Three Georgian trans men win gender recognition case at European Court*, 02/12/2022, <https://oc-media.org/three-georgian-trans-men-win-gender-recognition-case-at-european-court/> [geraadpleegd op 06/06/2025]

Open Caucasus Media (OC Media) (Kuenning A.), *Kavelashvili withdraws Zourabichvili's constitutional lawsuit against Georgia's foreign agent law*, 25/03/2025, <https://oc-media.org/kavelashvili-withdraws-zourabichvilis-constitutional-lawsuit-against-georgias-foreign-agent-law/> [geraadpleegd op 05/06/2025]

Open Caucasus Media (OC Media) (Ptskialadze G.), *Opinion | I'm queer and I'm against Tbilisi Pride. Here's why*, 18/06/2019, <https://oc-media.org/opinion-i-m-queer-and-i-m-against-tbilisi-pride-here-s-why/> [geraadpleegd op 05/08/2025]

Open Caucasus Media (OC Media) (Shoshiashvili T.), *Georgian Dream ramps up homophobic rhetoric as Pride Week approaches*, 27/06/2023, <https://oc-media.org/georgian-dream-ramps-up-homophobic-rhetoric-as-pride-week-approaches/> [geraadpleegd op 29/07/2025]

Open Caucasus Media (OC Media) (Shoshiashvili T.), *Ivanishvili touts conspiracy theories at massive pro-government rally in Tbilisi*, 30/04/2024, <https://oc-media.org/ivanishvili-touts-conspiracy-theories-at-massive-pro-government-rally-in-tbilisi/> [geraadpleegd op 29/07/2025]

Open Caucasus Media (OC Media), *EU suspends over €120 million in aid to Georgia*, 10/10/2024, <https://oc-media.org/eu-suspends-over-e120-million-in-aid-to-georgia/> [geraadpleegd op 17/10/2024]

Open Caucasus Media (OC Media), *European Georgia loses parliamentary minority status as more MPs leave ruling party*, 04/03/2019, <https://oc-media.org/european-georgia-loses-parliamentary-minority-status-as-more-mps-leave-ruling-party/> [geraadpleegd op 03/09/2020]

Open Caucasus Media (OC Media), *Georgia's Constitutional Court lifts ban on gay blood donation*, 18/07/2017, <https://oc-media.org/georgias-constitutional-court-lifts-ban-on-gay-blood-donation/> [geraadpleegd op 06/06/2025]

Open Caucasus Media (OC Media), *Georgian 'LGBT propaganda' bill passes first reading*, 27/06/2024, <https://oc-media.org/georgian-lgbt-propaganda-bill-passes-first-reading/> [geraadpleegd op 15/10/2024]

Open Caucasus Media (OC Media), *Georgian Dream to halt EU membership bid*, 28/11/2024, <https://oc-media.org/georgian-dream-to-halt-eu-membership-bid/> [geraadpleegd op 01/08/2025]

Open Caucasus Media (OC Media), *Georgian security and intelligences agencies to be merged in a move critics call 'alarming'*, 20/05/2025, <https://oc-media.org/georgian-security-and-intelligences-agencies-to-be-merged-in-a-move-critics-call-alarming/> [geraadpleegd op 18/06/2025]

Open Caucasus Media (OC Media), *Killer of Georgian transmodel Kesaria Abramidze given life sentence*, 16/04/2025, <https://oc-media.org/killer-of-georgian-trans-model-kesaria-abramidze-given-life-sentence/> [geraadpleegd op 12/06/2025]

Open Caucasus Media (OC Media), *OC Media refuses to register as 'foreign agent' in Georgia as government deadline passes*, 03/09/2024, <https://oc-media.org/oc-media-refuses-to-register-as-foreign-agent-in-georgia-as-government-deadline-passes/> [geraadpleegd op 17/10/2024]

Open Caucasus Media (OC Media), *Shame Movement reverses decision to register as a foreign agent*, 02/09/2024, <https://oc-media.org/shame-movement-reverses-decision-to-register-as-a-foreign-agent/> [geraadpleegd op 17/10/2024]

Open Society Georgia Foundation (OSGF), *EU Candidacy Check – State of Implementation of 12 Priorities 16 January – 8 September 2023*, 15/09/2023, <https://osgf.ge/wp-json/wi/validate/v1/file?wifile=wp-content/uploads/2023/09/enq-web.pdf> [geraadpleegd op 27/10/2023]

Organic Law of Georgia Labor Code of Georgia [Georgisch: საქართველოს ორგანული კანონი საქართველოს შრომის კოდექსი], 17/12/2010 (laatste amendementen op 16/04/2025), <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/1155567?publication=28> [geraadpleegd op 05/06/2025]

Organization for Security and Co-operation in Europe (OSCE), *Georgia's foreign agents legislation raises concerns over negative impact on civil society*, OSCE human rights office says, 02/04/2025, <https://www.osce.org/odihr/588667> [geraadpleegd op 05/06/2025]

Parliament of Georgia, *Parliament adopting the Draft Law on Gender Equality for the III reading*, 02/04/2025, <https://www.parliament.ge/en/media/news/parlamentma-qenderuli-tanastsorobis-shesakheb-kanonshi-tsvilebis-shetanis-taobaze-kanonproekti-mesame-mosmenit-miigho> [geraadpleegd op 28/05/2025]

Parliament of Georgia, *Parliament Adopts "Foreign Agents Registration Act" in Third Reading*, 01/04/2025, <https://www.parliament.ge/en/print/news/parlamentma-utskhoetis-agentebis-registratsiis-akti-mesame-mosmenit-miigho> [geraadpleegd op 05/06/2025]

Parliamentary Assembly of the Council of Europe (PACE), *Alleged violations of the rights of LGBTI people in the Southern Caucasus*, 10/01/2022, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2066741/doc.+15429.pdf> [geraadpleegd op 31/07/2025]

Parliamentary Assembly of the Council of Europe (PACE), *The situation in Georgia and follow up to Resolution 2585 (2025) "Challenge, on substantive grounds, of the still unratified credentials of the parliamentary delegation of Georgia"*, 10/04/2025, <https://pace.coe.int/en/files/34293/html> [geraadpleegd op 05/06/2025]

Politico (Parulava D.), *Georgia's crackdown on queer rights contradicts its EU ambitions*, 15/07/2023, <https://www.politico.eu/article/georgia-crackdown-queer-lgbtq-rights-say-about-eu-ambitions-european-union-membership/> [geraadpleegd op 30/07/2025]

Public Defender of Georgia (Jalagania L.), *The Rights of LGBT+ People in Georgia 2021*, 29/04/2022, <https://ombudsman.ge/res/docs/2022051115380032325.pdf> [geraadpleegd op 12/06/2025]

Public Defender of Georgia, *2024 Special Report On the Situation of Equality and Combating and Preventing Discrimination*, 02/05/2025, <https://www.ombudsman.ge/res/docs/2025051509420340945.pdf> [geraadpleegd op 13/06/2025]

Public Defender of Georgia, *Combating and preventing discrimination and the situation of equality*, 22/04/2024, <https://www.ombudsman.ge/res/docs/2024042216453494204.pdf> [geraadpleegd op 07/10/2024]

Public Defender of Georgia, *Human Rights and Freedoms in Georgia 2020*, 08/07/2021, <https://www.ombudsman.ge/res/docs/2021070814020446986.pdf> [geraadpleegd op 06/10/2021]

Public Defender of Georgia, *Human Rights and Freedoms in Georgia 2020*, 08/07/2021, <https://www.ombudsman.ge/res/docs/2021070814020446986.pdf> [geraadpleegd op 06/10/2021]

Public Defender of Georgia, *Report of the Public Defender of Georgia On the Situation of Protection of Human Rights and Freedoms in Georgia*, 23/05/2025, <https://ombudsman.ge/res/docs/2025052310222648365.pdf> [geraadpleegd op 13/06/2025]

Public Defender of Georgia, *Report of the Public Defender of Georgia On the Situation of Protection of Human Rights and Freedoms in Georgia 2023*, 24/05/2024, <https://www.ombudsman.ge/res/docs/2024052911382931838.pdf> [geraadpleegd op 07/10/2024]

Public Defender of Georgia, *Report of the Public Defender of Georgia On the Situation of Protection of Human Rights and Freedoms in Georgia 2019*, 04/07/2020, <http://ombudsman.ge/res/docs/2020070407523954521.pdf> [geraadpleegd op 03/09/2020]

Public Defender of Georgia, *Special Report on Combating and Preventing Discrimination and the Situation of Equality*, 11/04/2023, <https://www.ombudsman.ge/res/docs/2023041011140537314.pdf> [geraadpleegd op 06/10/2023]

Public Defender of Georgia, *Special Report on the Fight against Discrimination, Its Prevention and the Situation of Equality 2017*, 18/10/2017, <https://ombudsman.ge/res/docs/2019040212241164882.pdf> [geraadpleegd op 06/08/2025]

Public Defender of Georgia, *Special Report on the Fight against Discrimination, Its Prevention, and the Situation of Equality 2018*, 23/04/2019, www.ombudsman.ge/res/docs/2019042317142950340.pdf [geraadpleegd op 06/06/2025]

Public Defender of Georgia, *The Situation in Human Rights and Freedoms in Georgia 2021*, 06/07/2022, <https://ombudsman.ge/res/docs/2022070612391254904.pdf> [geraadpleegd op 28/09/2022]

Queer.initiative [Instagram profile], s.d., <https://www.instagram.com/queer.initiative/> [geraadpleegd op 05/08/2025]

Radio Free Europe/Radio Liberty (RFE/RL) (Kucera J.), *Defying Controversial 'Foreign-Agent' Law, Georgian NGOs Are Ready To Fight*, 24/08/2024, <https://www.rferl.org/a/georgia-ngos-foreign-agent-law/33090157.html> [geraadpleegd op 17/10/2024]

Radio Free Europe/Radio Liberty (RFE/RL) (Kucera J.), *How Georgia's Ruling Party Is Using Laws On 'Foreign Agents' And 'Gay Propaganda' To Maintain Its Grip On Power*, 18/04/2024, <https://www.rferl.org/a/georgia-foreign-agents-law-gay-propaganda-elections/32909642.html> [geraadpleegd op 14/10/2024]

Radio Free Europe/Radio Liberty (RFE/RL), *Clashes Erupt Inside, Outside Georgia's Parliament Over 'Foreign Agent' Law's Approval*, 14/05/2024, <https://www.rferl.org/a/foreign-agent-law-tbilisi-protest-students/32946429.html> [geraadpleegd op 17/10/2024]

Radio Free Europe/Radio Liberty (RFE/RL), *Despite Mass Protests, Georgia's 'Foreign Agent' Bill Becomes Law*, 03/06/2024, <https://www.rferl.org/a/georgia-parliament-signs-foreign-agent-law/32976772.html> [geraadpleegd op 17/10/2024]

Radio Free Europe/Radio Liberty (RFE/RL), *EU Halts Georgia's Accession, Freezes Financial Assistance*, 09/07/2024, <https://www.rferl.org/a/eu-halts-georgia-accession/33027858.html> [geraadpleegd op 14/10/2024]

Radio Free Europe/Radio Liberty (RFE/RL), *First Georgian NGOs Added To 'Foreign Agents' Registry Under Controversial Law*, 01/10/2024, <https://www.rferl.org/a/foreign-agent-law-georgia-first-ngo-list-addition/33142246.html> [geraadpleegd op 17/10/2024]

Radio Free Europe/Radio Liberty (RFE/RL), *Four Georgian TV Stations Suspend Broadcasting, Demand PM's Resignation*, 14/07/2021, <https://www.rferl.org/a/georgian-tv-stations-suspend-broadcasting/31357706.html> [geraadpleegd op 06/10/2021]

Radio Free Europe/Radio Liberty (RFE/RL), *Georgian LGBT Activists Call Off Pride March After Violent Attacks*, 05/07/2021, <https://www.rferl.org/a/georgia-lgbt-pride-attacks/31342136.html> [geraadpleegd op 06/10/2021]

Radio Free Europe/Radio Liberty (RFE/RL), *Georgian Speaker Signs Law Curbing LGBT Rights After President Refuses To*, 03/10/2024, <https://www.rferl.org/a/georgia-law-lgbt-rights-signed/33144544.html> [geraadpleegd op 14/10/2024]

Radio Free Europe/Radio Liberty (RFE/RL), *Georgian Speaker Signs Law Curbing LGBT Rights After President Refuses To*, 03/10/2024, <https://www.rferl.org/a/georgia-law-lgbt-rights-signed/33144544.html> [geraadpleegd op 14/10/2024]

Radio Free Europe/Radio Liberty (RFE/RL), *Georgia's Ruling Party To Reintroduce Controversial 'Foreign Agent' Bill*, 03/04/2024, <https://www.rferl.org/a/georgia-foreign-agent-bill-reintroduced/32889191.html> [geraadpleegd op 14/10/2024]

- Radio Free Europe/Radio Liberty (RFE/RL), *Mikheil Saakashvili's Polarizing Legacy*, 24/10/2013, <https://www.rferl.org/a/saakashvili-mixed-legacy/25146918.html> [geraadpleegd op 30/08/2019]
- Radio Free Europe/Radio Liberty (RFE/RL), *Small LGBT Pride Rally Held In Tbilisi*, 08/07/2019, <https://www.rferl.org/a/georgia-s-gay-pride-parade-cancelled-after-threats-received/30043630.html> [geraadpleegd op 05/08/2025]
- Radio Free Europe/Radio Liberty (RFE/RL), *Transgender Activist Attacked Amid Rising LGBT Hostility In Georgia*, 21/10/2024, <https://www.rferl.org/a/georgia-transgender-lgbt-attack/33166653.html> [geraadpleegd op 18/11/2024]
- Radio Free Europe/Radio Liberty (RFE/RL), *Well-Known Georgian Transgender Model Stabbed To Death*, 19/09/2024, <https://www.rferl.org/a/kesaria-abramidze-killing-lgbt-rights-georgia/33126132.html> [geraadpleegd op 12/06/2025]
- Radio Tavisupleba (Gvakharia G.), *Rainbows, watermelons, butterflies, flowers... "LGBT icons" that they want to ban*, 08/04/2025, <https://www.radiotavisupleba.ge/a/ლოგო-სიმბოლოები-რომელთა-აპროპაგანდა-ც-უწევდათ/33377130.html> [geraadpleegd op 28/05/2025]
- Radio Tavisupleba, *Dodo Gugeshashvili's organization has appealed to Parliament to ban LGBT marches and "LGBT rallies"*, 04/04/2025, <https://www.radiotavisupleba.ge/a/33373651.html> [geraadpleegd op 28/05/2025]
- Radio Tavisupleba, *Special Investigation Service joins the Prosecutor's Office*, 19/05/2025, <https://www.radiotavisupleba.ge/a/33418134.html> [geraadpleegd op 18/06/2025]
- Rustavi2, *Ombudsman has prepared a constitutional lawsuit related to banning the Conservative Movement founded by Alt-info*, 05/07/2022, <https://rustavi2.ge/en/news/233100> [geraadpleegd op 02/12/2022]
- Social Justice Center (SJC) [website], s.d., <https://socialjustice.org.ge/en/aboutus> [geraadpleegd op 01/08/2025]
- Tbilisi Pride [website], 19/02/2019, <https://tbilisipride.ge/en/2019/02/19/tbilisshi-pirveli-praid-k/> [geraadpleegd op 05/08/2025]
- Tbilisi Pride [website], s.d., <https://tbilisipride.ge/en/misia/> [geraadpleegd op 05/08/2025]
- Tbilisi Pride, *As June—Pride Month—comes to a close, we reflect not only on what we've endured, but on what we continue to resist* [Facebook post], 30/06/2025, [https://www.facebook.com/TiflisPride/posts/pfbid04dwmFrcMQBNC1DLW6K56QJBkFut8DnozSxHUGO98EcqS6wLkpgHECQFaJhCeZB9PI?_cft__\[0\]=AZUA224fKysQSVbFrAYnIqtX36WAbCHa1xM3xjxkZzjIFz2bLLgZUrqHk9WmW6GO1TWGmZvyVYTPzbhJ5ee3xpXYApkpp_VtaQH74_ERCCr3s2HiKlvSmSVIh-phHh4K5v1WWyRH3pCARsSxsjtKyMYFp8I8FhED1O6xNoS_aLkmmw&_tn=%2CO%2CP-R](https://www.facebook.com/TiflisPride/posts/pfbid04dwmFrcMQBNC1DLW6K56QJBkFut8DnozSxHUGO98EcqS6wLkpgHECQFaJhCeZB9PI?_cft__[0]=AZUA224fKysQSVbFrAYnIqtX36WAbCHa1xM3xjxkZzjIFz2bLLgZUrqHk9WmW6GO1TWGmZvyVYTPzbhJ5ee3xpXYApkpp_VtaQH74_ERCCr3s2HiKlvSmSVIh-phHh4K5v1WWyRH3pCARsSxsjtKyMYFp8I8FhED1O6xNoS_aLkmmw&_tn=%2CO%2CP-R) [geraadpleegd op 01/08/2025]
- Tbilisi Pride, *In June, democratic and free countries celebrate Pride Month* [Facebook post], 14/06/2024, [https://www.facebook.com/TiflisPride/posts/pfbid0EDPTdrqCvwJbxYWYMTnv9dzTA5roT8RPG1BQNTseRyet5s8uLsRsqkg3M2ki1uWTI?_cft__\[0\]=AZUw4dVATndgx42KSDBb4Wz4pzwZt20ijJMrAOBf1OXStLf6w3Nc-QGKHONkAW2GkWIgRJeQBsLeFiXHa5bdre7a3ABkrWS_rtlagVte_HIWpbYtgabJF37HnFh1P6T5Q3LTOLTmNnpaBGU TIJ2ug2IkOnnptTuotSjccO_aa1GuNNXMcwXmMotId-U4W3WWc&_tn=%2CO%2CP-R](https://www.facebook.com/TiflisPride/posts/pfbid0EDPTdrqCvwJbxYWYMTnv9dzTA5roT8RPG1BQNTseRyet5s8uLsRsqkg3M2ki1uWTI?_cft__[0]=AZUw4dVATndgx42KSDBb4Wz4pzwZt20ijJMrAOBf1OXStLf6w3Nc-QGKHONkAW2GkWIgRJeQBsLeFiXHa5bdre7a3ABkrWS_rtlagVte_HIWpbYtgabJF37HnFh1P6T5Q3LTOLTmNnpaBGU TIJ2ug2IkOnnptTuotSjccO_aa1GuNNXMcwXmMotId-U4W3WWc&_tn=%2CO%2CP-R) [geraadpleegd op 01/08/2025]
- Tbilisi Pride, *The situation of LGBT+ human rights defenders and activists in Georgia*, 27/09/2023, <https://tbilisipride.ge/en/2023/09/27/saqarthveloshi-lqbt-uphlebadamtsvelebisa-da-aqtivistebis-mdgomareoba/> [geraadpleegd op 30/07/2025]
- The Insider, *Importing hate. The Russian roots of Georgia's homophobia*, 29/08/2024, <https://theins.ru/en/history/274202> [geraadpleegd op 05/08/2025]
- Transparency International Georgia (TIG), *Civil society organizations respond to the events that took place on July 8, 2023*, 10/07/2023, <https://transparency.ge/en/post/civil-society-organizations-respond-events-took-place-july-8-2023> [geraadpleegd op 18/10/2023]
- Transparency International Georgia (TIG), *The Path to Dictatorship: Review of Georgian Dream's Recent Repressive Legislative Initiatives*, 04/04/2025, <https://transparency.ge/en/post/path-dictatorship-review-georgian-dreams-recent-repressive-legislative-initiatives> [geraadpleegd op 28/05/2025]
- Transparency International, *CPI 2022 for Eastern Europe & Central Asia: Growing Security Risks and Authoritarianism Threaten Progress against Corruption*, 31/01/2023, <https://www.transparency.org/en/news/cpi-2022-eastern-europe-central-asia-growing-security-risks-authoritarianism-threaten-progress-corruption> [geraadpleegd op 16/10/2023]

Transparency International, *CPI 2023 for Eastern Europe & Central Asia: Autocracy & Weak Justice Systems enabling Widespread Corruption*, 30/01/2024, <https://www.transparency.org/en/news/cpi-2023-eastern-europe-central-asia-autocracy-weak-justice-systems-widespread-enabling-corruption> [geraadpleegd op 01/08/2025]

UK Home Office, *Country policy and information note: sexual orientation and gender identity and expression, Georgia*, 09/2024, https://www.gov.uk/government/publications/georgia-country-policy-and-information-notes/country-policy-and-information-note-sexual-orientation-and-gender-identity-and-expression-georgia-december-2023-accessible#Country_information_2 [geraadpleegd op 29/07/2025]

United Nations Development Programme (UNDP), *Free Legal Aid Now Available by Phone*, 28/06/2018, <https://www.ge.undp.org/content/georgia/en/home/presscenter/pressreleases/2018/free-legal-aid-now-available-by-phone.html> [geraadpleegd op 03/09/2020]

United Nations General Assembly, *Visit to Georgia Report of the Independent Expert on protection against violence and discrimination based on sexual orientation and gender identity*, 15/05/2019, <http://daccess-ods.un.org/access.nsf/Get?Open&DS=A/HRC/41/45/Add.1&Lang=E> [geraadpleegd op 05/06/2025]

United Nations General Assembly, *Visit to Georgia Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights defenders, Mary Lawlor*, 19/03/2024, <https://docs.un.org/en/A/HRC/55/50/Add.2> [geraadpleegd op 06/08/2025]

United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), *Richtlijnen inzake internationale bescherming nr. 9*, 23/10/2012, <https://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain/opendocpdf.pdf?reldoc=y&docid=602a62484> [geraadpleegd op 06/06/2023]

United States Department of State (USDOS), *Georgia 2019 Human Rights Report*, 11/03/2020, <https://www.state.gov/wp-content/uploads/2020/03/GEORGIA-2019-HUMAN-RIGHTS-REPORT.pdf> [geraadpleegd op 03/09/2020]

United States Department of State (USDOS), *Georgia 2020 Human Rights Report*, 30/03/2021, <https://www.state.gov/wp-content/uploads/2021/03/GEORGIA-2020-HUMAN-RIGHTS-REPORT.pdf> [geraadpleegd op 06/10/2021]

United States Department of State (USDOS), *Georgia 2021 Human Rights Report*, 12/04/2022, https://www.state.gov/wp-content/uploads/2022/03/313615_GEORGIA-2021-HUMAN-RIGHTS-REPORT.pdf [geraadpleegd op 22/09/2022]

United States Department of State (USDOS), *Georgia 2022 Human Rights Report*, 21/03/2023, https://www.state.gov/wp-content/uploads/2023/03/415610_GEORGIA-2022-HUMAN-RIGHTS-REPORT.pdf [geraadpleegd op 06/10/2023]

United States Department of State (USDOS), *Georgia 2023 Human Rights Report*, 15/03/2024, <https://www.state.gov/wp-content/uploads/2024/03/528267-GEORGIA-2023-HUMAN-RIGHTS-REPORT.pdf> [geraadpleegd op 18/10/2024]

United States Department of State (USDOS), *Human Rights Report Georgia 2018*, 13/03/2019, <https://www.state.gov/wp-content/uploads/2019/03/GEORGIA-2018-HUMAN-RIGHTS-REPORT.pdf> [geraadpleegd op 30/08/2019]

Venice Commission of the Council of Europe (CoE), *Georgia - Opinion on the draft constitutional law on the "protection of family values and minors"*, 25/06/2024, <https://www.coe.int/en/web/venice-commission/-/cdl-ad-2024-021-e> [geraadpleegd op 28/05/2025]

Women's Initiatives Supporting Group (WISG) [website], s.d., <https://web.archive.org/web/20250520220318/https://wisg.org/en/about> [geraadpleegd op 05/08/2025]

Women's Initiatives Supporting Group (WISG), *Eradication of LGBTIQ+ Issues from State Policy: Challenges to Equality in Georgia*, 17/05/2025, <https://wisg.org/Data/Eradication-of-LGBTIQ-Issues-from-State-Policy-ENG.pdf> [geraadpleegd op 12/06/2025]

Women's Initiatives Supporting Group (WISG), *FROM PREJUDICE TO EQUALITY Study on Public Knowledge, Awareness and Attitudes Towards LGBT(Q)I Community and Legal Equality*, 6/05/2022, <https://wisg.org/Data/docs/publications/research-study/WISG-From-Projudice-to-Equality-2022-EN.pdf> [geraadpleegd op 30/07/2025]

Women's Initiatives Supporting Group (WISG), *WISG and Themis case in the Ethics Charter - 3 principles of the Charter were violated by continuous and campaign-like anti-LGBT stories*, 17/06/2024, <https://www.wisg.org/ka/news/detail/428/WISG-and-Temida-joint-case---3-principles-of-the-Charter-of-Journalistic-Ethics-were-violated-by-continuous-and-campaign-like-anti-LGBT-TV-stories>, [geraadpleegd op 31/07/2025]

Lijst van geconsulteerde bronnen

Contact(pogingen) met deze personen leverde(n) geen resultaat op: Women's Initiatives Supporting Group (WISG)